

כל ישראל

מוסף שבת

כ' כסלו תשע"ח, פרשת וישב

"בלשון לימודים חנני העם"

עשרים שנה לפטירת המגיד הירושלמי: הזיכרונות מחברו לספסל הלימודים הרב הראשי שלמה גורן ז"ל, מתי רצה לגזור על עצמו נידוי, כיצד הפסיק לעשן, מה זה 'קצבוצה', מתי התראיין ל'הארץ' ומדוע חשש לשלוח מכתב לחזון איש? ⤵ וגם: תלמידו רבי ישראל מאיר שושן, אחיינו הרב אברהם יוסף לייזרזון והרב יונתן שטנצל עם סיפורים ומכתבים שנחשפים לראשונה

18

מדור חדש!
פייק ניוז

"קשבנו" ז"ל

מיקי גורדוס הביך את נשיא מצרים, הלחיץ את הקומנדו הגרמני והיה הראשון לספר לעולם על חטיפת המטוס שחולץ ב'מבצע אנטבה' ⤵ לפני שבוע הוא הלך לעולמו, וזה הזמן לספר את סיפורו ההירואי

36

אורה זו תורה

לדמותה של הרבנית אורה ברלין ע"ה: ההקרבה העצומה ושנות הסבל, הבחור שנזרק והוחזר על ידה לישיבה, הנכדה שלא העירה גם כשנפלה והמתלמד הרפואי שלא ספג ביקורת למרות שגרם סבל בל יתואר

26

בשבילי חנוכה זה...
**לביבות הגבינה
הטעימות
של סבתא!**

חינוך וחנוכה

כעת כשאנו בעיצומה של הקריאה בפרשיות חומש בראשית כדאי להתבונן בהנהגותיהם של האבות והאימהות בנושא של חינוך הבנים, כאשר בנקל אפשר להבחין במורכבות ובהתמודדות של כל אחד מן האבות והאימהות בנושא זה.

אצל אברהם התעוררה הבעיה כאשר שרה ראתה את ישמעאל מתנהג שלא כראוי עם בנה יצחק וביקשה מאברהם שיגרש אותו מן הבית. בקשה זו הייתה קשה לאברהם אבל הוא מצטווה לשמוע לכל אשר תאמר לו שרה אשתו.

לכאורה יכולנו לחשוב שהיה מדובר כבר אז על התנהגות שלילית לחלוטין של ישמעאל אולם מן הפסוק שנאמר בו "כי ישמע אלוקים אל קול הנער באשר הוא שם" לומד רש"י שיש לדונו לפי מעשיו אז ולא על שם עתידו, ומשמע שהיתה התנהגותו סבירה ולא שלילית.

הפרק השני הוא במה שמתגלה כמחלוקת בין רבקה ליצחק על החינוך והיחס הנכון לבנים שדרכיהם נפרדו. גם כאן נראה שיצחק חשב שאין ליחס חשיבות רבה לנטייה של בנו, עשו, להתנתק מאוירת הבית ולדבוק בהנהגות של "איש יודע ציד איש שדה". אולם לרבקה היה מבט עמוק יותר שחזה את

הבעייתיות של הנהגות עשו ועל כן פעלה כדי להדירו מקבלת הברכה העיקרית. ולבסוף הסכים אתה יצחק בברכו את יעקב בלב שלם ובכוונה תחילה.

מאידך גיסא אנו מוצאים בחז"ל ביקורת על יעקב אבינו שהסתיר את דינה בתו מפני עשו ועל כך נענש במעשה שכם.

הרי לנו שיעור מאלף בתורת החינוך כשמתברר שצריך למצוא את האיזון העדין בין הנהגות מנוגדות, דהיינו בין ההנהגה הנוטה לפתיחות לבין ההנהגה הנוטה להסתגרות. צריך להפעיל חכמה רבה כדי להבחין אימתי יש ברכה ותועלת אמיתית בקשר עם תרבות אחרת ואימתי ראוי להימנע מקשר כזה.

כעת אנו נמצאים בחודש כסלו, במרכזו חג החנוכה הרומז בשמו לעניין החינוך, ובאמת אולי זה עניינו המרכזי. מלכתחילה היה המאבק עם היוונים אשר בקשו להשכיח את התורה והמצווה מעם ישראל, אך קשה יותר היה המאבק הפנימי עם המתיוונים אשר ביקשו לשלב את העם היהודי כחלק בלתי נפרד מן המעצמה היוונית הגדולה ותרבותה המשגשגת. סופה של מגמה זו היה יכול להביא חלילה להתבוללות שכנגדה יצאו מתתיהו ובניו כשהם חמושים בגבורה רוחנית במלחמה למען

שמירת האופי המיוחד של עם ישראל בקדושתו. מלחמתם צלחה בעזרת ה' שמסר רבים ביד מעטים ורשעים ביד עוסקי תורה עד ש"כהניך הקדושים" הצליחו להחזיר את העצמאות המדינית כשהיא חתומה בחותם של קדושה וטהרה.

מזן הרב קוק זצ"ל הרבה לדבר על רעיון זה בימי החנוכה ובהזדמנויות אחדות אמר שמקובל בעולם שהקודש והחול הם בבחינת "ויתרוצצו" (רמז לנאמר בפרשת תולדות על יעקב ועשו) שהם צוררים זה לה. אולם האמת היא שהחיים במסגרתם הכללית צריכים לשני היסודות, והחכמה היא בשמירה על האיזון הנכון שביניהם.

אנו מכירים את מאמר חז"ל: "פיותו של יפת באהלי שם" כלומר שאם יודעים להבחין בין הדברים לפי מדרגותיהם הרי זה מצב אידיאלי של שילוב ראוי בין חכמת ישראל לבין תרבות הגויים.

כשהתורה וחז"ל מדברים על "חינוך" הרי זה מכוון תמיד לחינוך לעבודת ה' בדרך הנכונה ועל כך נלמד מן הקריאה בפרשיות התורה שמקבלות טעם מיוחד בימי החנוכה.

בריאות הנפש: מדוע אנו סובלים?

מדוע אנו סובלים מקשיים נפשיים, ואיך ניתן להתגבר עליהם? "איני מבין למה הרב שלחכם אלי, הלא ה' יתברך עושה עמי רק טוב ולא אירע לי דבר רע מימי..."

אלא כצרותיו של ילד הבוכה בכי תמרורים על אניית הנייר שלו אשר טבעה במי גיגית. עוד יום יבוא, אף אני אגדל ואבין כי כל העניין אשר בעבורו אני כה כאוב, אינו אלא דמיון פורח. וכך ידבר ויסביר לעצמו, עד אשר יפוג כאבו. ואם ישכיל לחנך עצמו לכך בהתמודדות עם בעיות קטנות בזמניו הטובים, אזי גם אם יבואו עליו חלילה צרות גדולות, כבר מעוצב ובנוי הוא וכלי מלחמתו בידו לנצח בקרב ולא ליפול למשברים נפשיים.

אדם המשתית את חייו על תפיסה זו, חי באושר ושמחה תמידיים. הוא נראה בעל ייסורים המוקף צרות, אך טוב לו עם עצמו והוא שלם ומאושר במצבו. חז"ל לימדונו כי החי על פי תפיסת עולם נפלאה זו, שמח בחלקו גם אם חסר לו ממון וכלפי העולם נחשב הוא כעני, אך לאמיתו של דבר הוא העשיר האמיתי! שהרי עושר הוא עניין יחסי, ואם בעל מיליון דולר מתהפך על משכבו מדאגה ומקנאה על שאין לו מטוס פרטי כלאוותו חבר שפגש היום, הרי הוא כעצם עני. שכן עצם תחושת החסר היא הגדרת העניות. בעוד שהשמח בחלקו, גם אם חסר ממון הוא, עצם תחושת המיליון הופכת אותו לעשיר. שהלא מי עשיר יותר ממי שמלא?

מספרים על הצדיק רבי זושא מאניפולי, שפעם ביקשו תלמידי המגיד ממעזריטש מרובם, שיסביר להם את מאמר חז"ל במשנה "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", ועוד הוסיפו ואמרו בתלמוד כי יש לעשות זאת בשמחה. איך אפשר להגיע למדרגה כזו? ענה להם רבם: "לכו לרבי זושא תלמידי, והוא יענה לכם." הלכו ומצאו אותו בבית עני ודל, חי בדוחק עד שאפילו פת לחם היה לו רק בצמצום ולבושו בגד בלוי, והוא שמח ועוסק בעבודת הקודש בהתלהבות עצומה. כששמע את שאלתם, תמה וענה להם: "איני מבין למה הרב שלחכם אלי, הלא ה' יתברך עושה עמי רק טוב ולא אירע לי דבר רע מימי...". כלומר העושר או העוני אינו תלוי בריבוי או מיעוט הממון, אלא בהתייחסותו של האדם למצב בו הוא שרוי. והאדם היודע כי נמצא הוא בהשגחתו התמידית של הבורא הנותן לו את הטוב לו באמת, נעשה ממילא שמח בחלקו.

המוטלת עליו באותו תחום, כגון קבלת טיפול רפואי בעת מחלה, חיפוש אישה/בעל בעת עיכוב בהקמת משפחה, חיפוש מקום עבודה בעת קשיי פרנסה וכן כל כיוצא בזה. ואם אכן התברר לו כי הוא מצידו כבר עשה את ההשתדלות הסבירה מצד דרכי הטבע ולמרות זאת הבעיה אינה באה על פתרונה, יבין ויפנים כי העיכוב והסבל טובים הם על אף שאינו רואה זאת כעת. או אז לא רק שלא ישנא את קשייו, הוא אף יאהב אותם וישמח בהם. וזה סוד אושרם ושמחתם של גדולי התורה והמידות בכל עת ובכל מצב.

הבנה זו ניתנת להשגה שכלית והגיונית באמצעות מבנה מחשבתי בן ארבע קומות שכולן ידיעה והכרה:

- א. יש בורא לעולם
- ב. הכל מושגח על ידו ואין מקריות בעולם
- ג. הוא אוהב את ברואיו - ובכללם אותי, וחפץ רק בטובתנו
- ד. הוא אינו מוגבל ביכולותיו

לאחר הפנמת ארבע יסודות אלו והזדהות מוחלטת עמם, על הסובל לשאול את עצמו:

"מאחר ואני יודע את האמיתות הללו, עלי להבין מדוע אין הבורא האוהבני עושה את רצוני? הלא אינו מוגבל! ומי שבידו לברוא יש מאין ולהזריח בכל בקר את כדור האש הענק הנקרא שמש, בוודאי שבידו לעזור לי ולפתור בקלות את בעיותי. הלא הוא חפץ בטובתי, מדוע אינו עושה את רצוני?"

התשובה היחידה והאמיתית היא: "משום שהוא בחכמתו הגדולה ובידיעתו את העתיד יודע כי בסופו של התהליך, התועלת תהיה כולה שלי. אני איני אלא כילד קטן שאינו מבין מדוע אביו מחייבו ללכת ללימודים בבית הספר ואינו מאפשר לו ליהנות ממשחקיו במשך כל שעות היום. חכמת האב גדולה מחכמת הילד, ראייתו רחבת היקף לאין ערוך מראיית הילד והוא יודע את אשר צפוי לו בעתיד אילו ילך לפי הבנתו הקטנה. ואם כך הוא באב בשר ודם, בוודאי שאבינו שבשמים יודע מהו הטוב ביותר עבורי! ובפרט שהעולם הזה עולם בר חלוף הוא וכולו הכל הבלים. ומנקודת מבט גבוהה ואמיתית, אין דאגותי וצרותי

בפסוקי התנ"ך ובדברי חז"ל ניתן למצוא סיבות רבות לייסורים ולסבל בעולם, אלא שכאמור אין אנו יודעים איזו סיבה נכונה לכל מקרה פרטי. הנה חלק מהסיבות האפשריות:

- ניקוי וזיכוי מכתמי עבירות שנעשו בגלגול זה.
- ניקוי וזיכוי מכתמי עבירות שנעשו בגלגולים קודמים.
- גרימת זעזוע המוציא משגרת החיים ומעורר את האדם להסתכלות חדשה על החיים ובעקבותיה עליה רוחנית בעבודת ה'.

• ייסורים הבאים לטובה בזכות מעשה טוב. כגון אותה אישה שעל פי הנגזר עליה בעת לידתה הייתה אמורה למות בגיל צעיר. ובזכות שהיו היא ובעלה מרבים בצדקה, נשלח אליהו הנביא לנסותם ניסיון אחרון. וכיון שעמדו בו, זכו שמתה פרתם במקום האישה. הם שלא ידעו זאת היו אמורים, כמובן, להתפלא: הכיצד יתכן שלאחר מצוות הצדקה שקיימו במסירות כה רבה מתה פרתם היחידה אשר הייתה מקור פרנסתם. ולא ידעו כי מוות זה, הצלה הוא להם בזכות המצווה.

- הפסד זמני הבונה תשתית לרווח גדול בעתיד.
- צדיק הסובל בעוון הדור. לפי שכל ישראל כגוף אחד, וייסוריו של צדיק מפחיתים הרבה מסאת עוונותיהם של ישראל. ושכרו גדול ורב על אשר כה רבים ניצלו ממוות ומייסורים קשים בזכותו. ולכן ייסורים אלה, טובה הם לו.

• וכן עוד כהנה רבות. אלא שהחכמה האנושית המוגבלת אינה מאפשרת לו להבין את הסיבה הנכונה למקרה האישי שלו. וכבר נאמר על כך: "הַנִּסְתָּרֹת לֹה' אֶלְקִינוּ" וכמו שכתב רבנו בחיי בספר חובות הלבבות כי פסוק זה מתייחס לעובדה שאין ביד האדם לדעת את ההסבר השייך למקרה האישי שלו, אבל בידו להבין כי קיימת סיבה נכונה לכל אשר עובר עליו וכי הכל לטובה. וכדברי חז"ל בתלמוד "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד [כל שעושה המרחם, הלא הוא ה' יתברך, לטובה עושה]".

כדי להגיע להזדהות שכלית ומוחשית עם הדברים, על האדם לבחון תחילה אם אכן עשה את ההשתדלות הטבעית הסבירה

אינסוף אפשרויות לאירוח בחנוכה!

מגבונים

3 חב' ב- 8 ₪

תבניות אלומיניום (105)

16 יח' ב- 8 ₪

קוד 1090032

מגש זהב '32

4 יח' ב- 8 ₪

מגוון קערות

ב- 8 ₪

מגוון צלחות נייר

השני ב- 8 ₪

סכו"ם כסף איכותי

ב- 0.20 ₪ ליח'

סט חנוכה

השני ב- 30%

מגוון צנטרים

השני ב- 30%

כוסות קריסטל מודפסות (40 יח')

0.31 ₪ ליח'

תבנית נייר עגולה

3 ב- 4.90 ₪

כוס שתיה קלה

5 חב' ב- 10 ₪

לא כולל בצק סוכר

מוצרים אכילים לאפייה

ב- 30% הנחה

צלחת חושן

השני ב- 50% הנחה

חותכני חנוכה

החל מ- 9.90 ₪ למארז

מגוון חנוכיות

החל מ- 4.90 ₪

קישוטי חנוכה

מנג'טים לסופגניות

סינר אל בד

ראנר

קאפקייק + קיסם

מגוון סביבונים

מגש חנוכיה למילוי

מגוון ענק של פריטי חנוכה השני ב- 40% הנחה

*סביבונים מהדגמים המשתתפים במבצע

פתוח במוצ"ש

פעמית סטור

המרכז הגדול למוצרים חד-פעמיים

תוקף המבצע כד' בחשוון ועד ה' בטבת כולל התמונות להמחשה בלבד. המחירים חושב לאחר ההנחות והמבצעים. החברה רשאית להפסיק או לשנות את המבצעים בכל עת. טל.

09:30-13:00 יום ו' | 09:30-21:00 א'-ה' | שעות פתיחה א'-ה' | 1-700-502-401 | WWW.PEAMITSTORE.CO.IL

תל אביב יגאל אלון 110	פתח תקווה פינטו 20 סנטר סגולה	ראשון לציון לישנסקי 9 חונים קונים	חולון המלאכה 18 סגור במוצ"ש	בני ברק רבי עקיבא 74 סגור במוצ"ש	בני ברק כהנמן 92 סגור במוצ"ש	כרמיאל קניון חוצות סגור במוצ"ש
נתניה גיבורי ישראל 24	חיפה המסילה 22 תל חנו סגור במוצ"ש	"BIG" קרית צ. קרית אתא	טבריה טבריה עילית מרכז "BIG"	ירושלים בית הדפוס 7 גבעת שאול סגור במוצ"ש	ירושלים הסדנא 11 תלפיות	חדרה קניון לב קומה 2
מודיעין מתחם ישפרו סנטר	אשדוד מתחם סטאר סנטר	נתיבות בעלי המלאכה 4 סגור במוצ"ש	באר שבע גרנד קניון קומה 2-	באר שבע מתחם B7	בית שמש קניון נעמי קומה 0 סגור במוצ"ש	

דמות דיוקנו

את התיקון של אותה רוח תאוות גילוי עריות שהתרסקה בחטא עץ הדעת. כך שזאת לא החלטה פרטית שלו האם להיכשל או לשלוט, הוא עומד להכריע את גורל העולם כולו.

הרעיון הזה נושא משמעות אין-סופית הנוגעת לכל אחד: הגמרא אומרת כי כל אדם בעולם נוצר בדיוקנו של אברהם אבינו. [אחד הביטויים לכך הוא שכל אדם נושא צורת-פנים אישית משלו ולעולם לא היה ולא יהיה אדם שנראה ונשמע כמוהו. שכן כל אדם הוא סוג של אדם הראשון וגורל העולם כולו תלוי בו]. ולכן משמעות מצווה ועבירה של כל אדם היא מכרעת לגבי גורל העולם כולו.

פרופסור וולוול גרין היה מדען חשוב בארצות הברית בחקר המחלות והחידקים (אפידמיולוגיה). הוא היה חשוב כל כך בתחום התמחותו, עד שנבחר להיות חבר בצוות המצומצם של נאס"א שחקר אם יש חיים על המאדים. פעם הוזמן ביחד עם הרב זלמן פוזנר, שליח חב"ד בטנסי, להשתתף בראיון רדיו בנוי-יורק. המראיין הציג שאלות שונות עד שהעלה שאלה קשה במיוחד: כיצד היהדות מתיימרת להתערב בחופש הבחירה של האדם ומטילה על חוטא עונש מלקות חמור? הרב פוזנר התחמק מהשאלה עצמה בטענה כי העונש הזה ניתן לעיתים רחוקות בלבד, ורק אחרי שהחוטא מאוים בעדים והתראה וכן סביר להניח כי הוא לא יבוא לחטוא בפועל.

בשבת פרשת ויגש תשכ"ט, הרבי מלובאוויטש סיפר את סיפור הריאיון ברדיו וענה תשובה מעניינת: כאשר מבינים את המשמעות של מצווה ועבירה - שבכך מכריע האדם את גורל העולם כולו ולא רק גורל עצמו - מובן היטב שאפשר להתערב בחופש הבחירה שלו ולמנוע הרס של העולם כולו.

הרבי הביא דוגמא לכך: באותם ימים התנהל המרוץ הגדול בין ארה"ב וברית המועצות לשלוח חללית ראשונה לירח. החללית המאוישת הראשונה, אפולו 1, ריכזה אליה תשומת לב אדירה אך למרבה הצער היא התרסקה בעמדת השיגור יחד עם שלושת אנשי הצוות שעליה. כעת, אמר הרבי, נתאר כי אחד מאנשי הצוות מחליט לסרב להוראות הפיקוד שהוא מקבל מלמטה.

הוא טוען שיש לו בחירה חופשית ורוצה לעשות ככל העולה על רוחו - ברור שאפשר להעניש אותו חמורות. שכן הוא מסכן מיליארד דולר מכספי משלם המסים שהושקעו בבניית החללית. וכך, כל שכן וקל וחומר כשמדובר בקיום מצווה או להיפך ח"ו, הדבר מכריע את גורל העולם כולו.

ואולי בתור דוגמה אחת לכך, כיצד מעשה קטן של אדם קטן, מכריע את גורל העולם, אפשר לספר סיפור ידוע שמביא האדמו"ר הקודם: פעם היה הבעש"ט בצער גדול והתלמידים הבינו שקטרוג גדול עומד על ישראל. לפתע נכנס אדם פשוט אל החדר והנה נהרה התפשטה על פני הבעש"ט והוא אמר כי היהודי הזה סילק את הקטרוג החמור, משום ש"הוא עמד בניסיון שלא עמד בו מאז ימי עקדת יצחק". היהודי הזה קנה אתרוג יקר בדמי כספו האחרונים אך אשתו פסלה את האתרוג בכעסה ואילו הוא לא הקפיד עליה אלא קיבל את הדין באהבה. רמב"ם הלכות תשובה ג,ד: צריך כל אדם שיראה עצמו כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב: חטא חטא אחד, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה. עשה מצוה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה, שנאמר: 'צדיק יסוד עולם' - זה שצדק, הכריע את כל העולם לזכות והצילו.

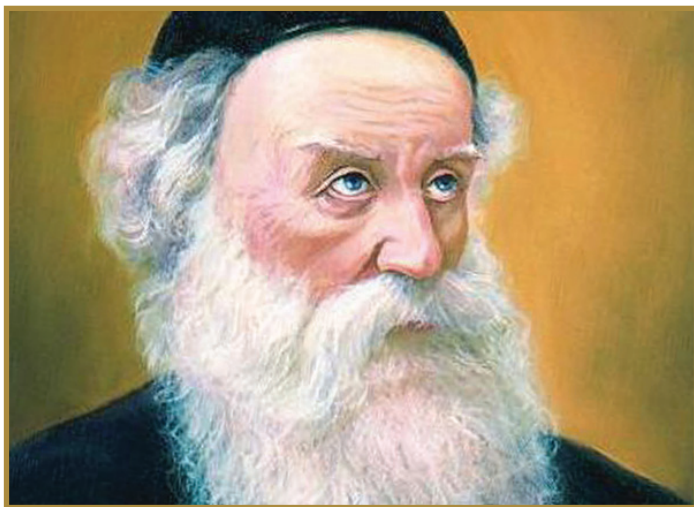
הסבר כזה הוא פרי תורת החסידות, אנו חוגגים את יום ראש השנה לחסידות בימים י"ט-כ' כסלו ונברך בהזדמנות זו כמנהג החסידים, לשנה טובה בדרכי החסידות ובלמוד החסידות תכתבו ותחתמו.

כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו - רש"י: רב ושמואל (סוטה לו), חד אמר מלאכתו ממש וחד אמר לעשות צרכיו עמה, אלא שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו.

וכמובן, התירוצ מצריך עיון רב: ראשית, מה בכך שהוא ראה את דיוקנו של אביו? כיצד החזיון הערטילאי גבר על התאוה? גם עשו ראה מדי יום את יצחק ולא נמנע מלצוד נשים תחת יד בעליהן?

עוד לא מובן מדוע נראתה לו דווקא דמות אביו ולא דמותו של סבא יצחק או אברהם? ובכלל, מהו דיוק הלשון "דמות דיוקנו של אביו" וכי ליעקב היה איזה דיוקן מיוחד במינו? ! תורת מנחם תשכ"א/262: צריך להבין: מהו הדיוק "דמות דיוקנו של אביו" - מדוע לא מספיק רק הזיכרון אודותיו ונצרך דווקא לראות את צורת הפנים?

ועוד שאלה אחרונה ומרתקת במיוחד: מדוע דווקא יוסף זכה לשמירה צמודה מהשמיים? למה דמותו של יעקב לא נראתה ליהודה לפני שחטא עם תמר או לאחי יוסף טרם שזרקוהו לבור?

עונה הרבי: הגמרא מספרת (בבא בתרא נח) סיפור מעניין על אמורא בשם רב בנאה. הוא היה מתקן את הקברים ומסמן את הגבולות שלהם. פעם ירד אל תוך מערת המכפלה, סימן את גבולות הקברים של האבות והאימהות והגיע לקברם של אדם וחווה. יצאה בת קול ועצרה אותו מלהתקדם: מספיק שהבטת בדיוקנו של אדם הראשון ואינך רשאי להביט בפני אדם הראשון עצמו. ממשיכה הגמרא כי דיוקנו של אדם הראשון הוא פניו של יעקב אבינו, "שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון".

בבא בתרא נח: רבי בנאה היה מציין את המערות ... כשהגיע למערתו של אדם הראשון, יצתה בת קול ואמרה נסתכלת בדמות דיוקנו של אדם הראשון, בדיוקנו עצמו אל תסתכל ... פניו של יעקב אבינו מעין פניו של אדם הראשון.

לפי זה, אמר הרבי מלובאוויטש, אפשר להתחיל להבין מה המם את יוסף כשראה את "דיוקנו של אביו". פתאום הוא תפש מה מונח כאן על כף המאזניים. יוסף הבין שהוא לא עומד לבד מול אשת פוטיפר, אלא היקום כולו עוצר את נשימתו לדעת אם ישלוט ביצרו.

מובא בכתבי האר"י כי כאשר חטא אדם הראשון בעץ הדעת, הוא קלקל את העולם בשלוש האיסורים החמורים של עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. אחר כך באו האבות ותיקנו את העולם בכל שלוש הקווים הנ"ל. יעקב אבינו היה זה שתיקן את חטא גילוי עריות בכך שמיטתו הייתה שלמה.

כאשר ראה יוסף את "דיוקנו של אביו" - שהיה דומה כאמור לדיוקנו של אדם הראשון - הוא תפש את ערך המעשה שלו. הוא קלט שהוא מחזיק פצצת אטום ביד. עליו מוטל להשלים

פעם שוחח כ"ק האדמו"ר רבי ישראל הגר מוויז'ניץ עם חסידיו על הנושא של "נראתה דמות דיוקנו של אביו" ליוסף הצדיק במעשה אשת פוטיפר, וסיפר כי חווה המחשה עוצמתית הוזהר לעניין. הוא סיפר כי שבת לפני שנים רבות בביתו של חסיד פולין עשיר בלוס אנג'לס ואותו חסיד היה מקורב לחב"ד. האדמו"ר סיפר לו כי בכוונתו לנסוע לפגישת יחידות אצל הרבי ואותו חסיד השיב אגב אורחא כי "מהרבי מלובאוויטש צריך להיזהר, הוא יודע מה מעשיך במרחק של אלפי קילומטרים".

האדמו"ר לחץ על האיש להסביר את כוונתו הוא סירב בתחילה, אך לאחר לחץ ההין לספר כך: פעם שהה תקופה ארוכה בבית רפואה בקליפורניה והייתה שם אחות גויה שהתמסרה לטפל בו. משום-מה נכנס לו שגעון בראש לברוח עמה מבית הרפואה ביום האחרון של האשפוז וכך הם סיכמו ביניהם. ביום שישו האחרון שם, כמה ימים לפני תום האשפוז, הוא נקרא לטלפון בעמדת הקבלה של האחיות. על הקו היה הרב חודקוב, מזכירו האישי של הרבי, והוא אמר כי הרבי הורה לו לעשות סבב טלפוני ולאתר את בית החולים בקליפורניה בו הוא מאושפז. הרבי ציווה להורות לו לקום מיד מהמיטה ולנסוע במהירות הביתה.

החסיד ניסה להתווכח כי עליו להיות מאושפז עד יום שלישי, ובכלל הדרך לביתו ארוכה והוא יגיע דקות ספורות לפני שבת, אך הרב חודקוב הרים את קולו ואמר: "אל תתחכם, תקום ותשוב לביתך". "היה לי קשה לציית", סיים האיש, "אך התחושה המבהילה שאינני לבד בעולם, שהרבי רואה אותי במרחק אלפי מיילים, הממה את נשמתו ושניות לפני כניסת השבת הייתה בבית".

סיפור זה נותן בהירות להסברו המאלף של הרבי על שאלת השאלות בפרשתנו: איך ילד בודד בן 17. העונה לשם יוסף, שבעצם נחשב כאדם מחוק. נער שלא קיים. אמו נפטרה, אביו קרע עליו קריעה, אחיו מכרו אותו לעבד וסיפרו שחיה רעה אכלתהו טורף יוסף. כך שהיה לו את כל המרחב ליפול אל כל הרוע בעולם. שהרי הוא לא יצטרך לתת דין-וחשבון לאף אחד. איש לא יידע לעולם מה עשה. איך ילד כזה מחזיק בצדקותו?

למען האמת, האומץ של יוסף הוא הרבה יותר גדול מהעמידה העיקשת מול אשת פוטיפר. שכן הניסיון שלו נמשך לאורך כל שנות חייו במצרים. יעקב מברך את ילדיו בסוף ימיו ואומר (בראשית מט,כב): בן פורת יוסף בן פורת עלי עין בנות צעדה עלי שור - בראשית רבה צח,יח: בנות מלכים מציצות עליו דרך החרכין והיו משליכות עליו נזמים וטבעות כדי שיתלה עיניו ויביט בהן.

והשאלה עולה מאליה: מה החזיק את יוסף? מהיכן כוחות הנפש הבלתי-נתפסים להיות צדיק ב"ערוות הארץ"? להתעלם מהשפעת הסביבה, השכנים והחברים?

הבה נשווה זאת לסיפור של אברהם ושרה. אחרי הכול, מדובר היה בזוג אנשים נשואים שיכולים לשמור אחד על השני. מעבר לכך, הם היו אנשים מבוגרים שהיצר הרע אינו בוער בהם כמו בנער צעיר. ובכל זאת אומר פרעה לאברהם: "הנה אשתך קח ולך - רש"י: לך ואל תעמוד שהמצרים שטופי זימה הם". ואילו יוסף הצעיר, רווק בן 17, שומר על צדקות מושלמת לאורך עשרות שנים.

השאלה מעניינת מכיוון נוסף: הגמרא אומרת שאפשר לעמוד בניסיון שאורך רגע אחד, אך קשה מאוד לעמוד בניסיון מתמשך. אדם יכול לגייס כוחות נפש לדקה או שתיים, אך הוא מתקשה לשמור על התוקף לאורך זמן. "כתובות לג: אלמלי נגדוהו לחנניה מישאל ועזריה - היו עובדים הצלם!". [אם נבוכדנצר היה מענישם במלקות ולא בשריפה - היו כורעים תחת הסבל ומשתחווים לעבודה זרה].

מהיכן הגיע חוסנו הרוחני של יוסף? הגמרא מעניקה ביאור מפורסם ורש"י מעתיק אותו בקצרה: בראשית לט,יא: ויהי

שייך למיילדת חנה מ.
14 שנות נסיון

שייך למיילדת שרה ה.
12 שנות נסיון

שייך למיילדת קלארה א.
5 שנות נסיון

שייך למיילדת חן ג.
10 שנות נסיון

שייך למיילדת מרים ס.
6 שנות נסיון

שייך למיילדת רות כ.
8 שנות נסיון

שייך למיילדת אפרת צ.
12 שנות נסיון

שייך למיילדת חיה ל.
10 שנות נסיון

שייך למיילדת שרון פ.
11 שנות נסיון

שייך למיילדת צביה ש.
10 שנות נסיון

שייך למיילדת בינה פ.
12 שנות נסיון

שייך למיילדת רות ר.
3 שנות נסיון

שייך למיילדת אורטל ל.
4 שנות נסיון

שייך למיילדת אסתר פ.
10 שנות נסיון

ברוכות הבאות

ל-32 המיילדות המנוסות שהצטרפו לצוות המקצועי והבכיר במרכז הרפואי מעיני הישועה

מרכז רפואי
מעיני הישועה
מקצועיות עם נאמנות

אצלנו את רגועה מכל הבחינות!

המרכז הרפואי מעיני הישועה השלישי בגודלו בילודה בישראל.
13 חדרי לידה חדישים | חדרי מיון נפרדים לכל יולדת | בכירי הרופאים | צוות מנוסה ומקצועי מחלקה
מלונאית | שלושה לילות | חדרי ניטור ואולטראסאונד נפרדים | פרטיות מוקפדת
במעיני הישועה את במרכז!

לפרטים נוספים 03-577 1111 | רחוב הרב פוברסקי 17, בני ברק | www.mymc.co.il

חלוק
וערכת טיפוח
מתנה
לכל יולדת *

הרב בן ציון נורדמן

אפליה חיובית ומאירה

אמנם אסור לאדם להפלות אחד מבניו או תלמידיו ביחס לאחרים, כפי שאירע עם יוסף והכתנות שקיבל מאביו, ועדיין עלינו לדעת לתת מקום ודגש לייחודיות של כל אחד ואחד

ולהעניק להם מרחבים, בהם יבטאו את עצמם, ומנגד, לשמור על האיזון שלא להפלות בין איש לאחיו.

השבוע זכינו לביקור ייחודי של מורנו ורבינו הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, שלאחר למעלה משלושה חדשים בהם שכב בביתו לאחר ניתוח, יצא השבוע לראשונה וביקר במשרדי 'מפעלות הרב גרוסמן' בראש העין לעמוד מקרוב אחר ההכנות למסיבות ימי החנוכה ולפעילות הקודש עבור אלפי נערי ובני ישראל.

הרב גרוסמן סיפר על ימי

הבראשית, וכששאלנו אותו מה החזיק אותו בימים אלו ומה הניע אותו אז ענה הרב תשובה לא מפתיעה: "הגעתי למגדל העמק עם דבר אחד, אהבת ישראל. לא הכרתי כאן איש, אבל האמנתי בבני האנוש. ידעתי כי בכל אחד טמון אוצר ייחודי שרק הוא מודע לקיומו, כל יחיד ויחיד הוא עולם מלא, באתי להציל עולמות, עולם ועוד עולם, זה מה שהחזיק אותי וזה מה שנתן לי את הכוח. לא באתי לשנות את כולם, באתי להאיר פנים ליחידים".

מי עוד כמו הרב גרוסמן שיכול להרים את ידיו בגאון ולהצביע על הצלחות בשדה החינוך והקירוב? ! והכול בזכות האמונה בבני הנוער, האכפתיות וההזדמנות שנתן לכל אחד. הזדמנות שלפעמים הצילה חיים והשיבה לב בנים אל אבותם.

ולוואי ונלמד מדרכיו להאיר פנים לכל אדם ולקבלו כמו שהוא, להעניק לו את היכולת להתבטא ולנצל כישורונותיו שחננו הבורא יתברך.

יחד שבטי ישראל
שבת שלום
חנוכה שמח!

הרב בן ציון (בנצי) נורדמן nordman@jss.org.il

ומעלותיו, כפי שאכן ברבות הימים, רגע לפני הסתלקותו, דרש בשבחי כל אחד ואחד, ומנה מעלותיו. המעלות הללו לא באו על שטח ריק, הם באו ביגיעה ובעמל ובעיקר בהכוונה של יעקב שכל אחד יעסוק במה שמתאים לו, יישכר בבית המדרש וזבולון בחוץ הים.

ובכל זאת באו חכמינו ואמרו כי בגלל חתיכת משי שהעניק יעקב לבנו יוסף, הוא גרם לפירוד בין האחים ולמכירתו למצרים. ואלמלא הדבר כתוב אי אפשר לאומרו. ללמדך, שיש אכן לתת ארגז כלים לכל ילד לפרוח מעצמו ולפרוץ גבולות, ועם זאת יש להיזהר שלא להפלות אחד על חשבון רעהו, אח על חשבון אחיו.

השבוע נערכה בבית הספר 'מדעים ויהדות' תערוכה ייחודית לכבוד חג החנוכה הקרב ובא: תערוכת חנוכיות. כל תלמיד ותלמידה יצר חנוכייה משלו, עם מסר מעניין, עם תובנה ייחודית. התוצאה הייתה מרתקת.

לפתע גילית מאות כישרונות ויצירות פאר. הם לא הביאו חנוכיות מהבית, אלא כל אחד שקד על חנוכייה עם ביטוי מסוים. כך היה ילד שיצר חנוכייה מחומרי מחזור, אחר יצר חנוכייה מיניאטורית, שלישי חיקה חנוכייה ששרדה מאושוויץ ורביעי חנוכייה ממוצרי מזון. לחבר השופטים היה קשה לקבוע איזו יצירה היא הזוכה, שכן כל היצירות היו ייחודיות ובעלות מסר.

מה שלכד את עיני באותו יום היה גילוי הכישרונות של החברה הצעירים. לו רק תיתן להם מרחב מחיה והזדמנות להתבטא תגלה את העוצמות שיש בהם. ביומיום אנו פחות מבחינים בכך, כי אנו מצפים מהתלמידים להיות בתלם, להקשיב בשיעורים, להתנהג בנורמה, אבל אם תעניק להם הזדמנות משלהם, תגלה כמה רחוק הם מסוגלים להעפיל, תגלה את העוצמות החבויים בהם.

לא שאני בעד חינוך דמוקרטי חלילה. ממש לא. ילדים צריכים חינוך ומשמעת, סדר ומסגרת. ובכל זאת, יש לנו כמחנכים וכהורים למצוא הזדמנויות להעניק להם מרחב ואתגר, ואז נגלה את האוצר שיש בכל אחד ואחד.

כל ילד הוא עולם מלא בפני עצמו. חז"ל כבר לימדונו "לפיכך חייב אדם לומר: בשבילי נברא העולם". וכי העולם נברא בשבילך? וכי זו לא ממידותיו של הגאון לומר כך? לא ולא. העולם אכן נברא בשבילך ובשבילך ובשבילך. כל יחיד תורם משלו, מכישורונותיו ומיכולותיו האינדיבידואליות למרחב הציבורי, לכלל. רבים ללא הרבה יחידים אינו רבים. חייבים את הפרט בשביל הכלל.

יעקב אבינו הכיר בבניו, שבטי י-ה לפי מעלתם. הבכור כבכורתו והצעיר כצעירותו. כל אחד ותכונותיו, כל אחד

חוט דק עובר בין אפליה לבין עמידה על גבולות. כהורים וכמחנכים מוטלת עלינו החובה, מחד להזניק את התלמידים ולהעניק להם מרחבים, בהם יבטאו את עצמם, ומנגד, לשמור על האיזון שלא להפלות בין איש לאחיו

מבצע

החנות החדשה החנות החדשה

קונים ב-
ומשלמים

פאביו
FABI SHOW

ירושלים מלכי ישראל 24 | בני ברק ר' עקיבא 61

ניתן להשיג גם בסניפי ליבוביץ MAN : ירושלים כנפי נשרים 22 | חיפה ארלחורוב 7 | אשדוד רובע ז' מרכז מסחרי ישועת חיים | בית שמש נחל ניצנים 8
בכפוף לתקנון | 200 יחידות מלאי מינימום לסניף | בתוקף עד ז' טבת תשע"ח, 25.12.17

צוריאל קריספל

שם שמים שגור בפיו

כביכול סתם לשוחח על כל נושא וענין. ו ה פ ס ו ק כפשוטו, "כי ה' אתו", דומה ממש לילד ההולך עם אביו במקום חושך ואפילה, שמרוב פחדו אוהז חזק ביד אביו ואינו מניחו לרגע,

"וירא" אדוניו כי ה' איתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו" (לט, ג) "כי ה' איתו" – שם שמים שגור בפיו (רש"י).

א י ת א ב מ ד ר ש, "מלחש ונכנס" מלחש ויוצא" הווה אמר ליה מוזג רותחין והיו רותחין, פושרין והיו פושרין, "ע"כ, כלומר, כל מה שהיה יוסף עושה, היה לוחש בשעת מעשה תפילה לקב"ה, הוא היה חי כל הזמן עם הקב"ה.

שהרי, יסוד גדול הוא בעניין התפילה, שאין התפילה מיוחדת רק לשלש פעמים ביום, אלא היא היסוד והתכנית לעצם צורת חיי היהודי, לחיות חיים טבעיים עם השי"ת, וכמפורש בפסוק (דברים ד, ז) "ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו, כה' אלקינו בכל קראנו אליו", זהו עיקר צורת היהודי – שחי וקרוב תמיד להשי"ת.

לכן נמשל מתן תורה בכל התורה כולה לחתונה, והקשר בין הקב"ה לכלל ישראל נמשל לקשר שבין איש ואישה, כי כשם שחיי הנישואין אינם רק שייכות הדדית, אלא זו היא צורת חיים, שחיים יחד בשותפות, כן ממש נמצא הקב"ה על ידנו בכל רגע בכל קראנו אליו, אם לעזור בכל דבר גדול או קטן, או

ולכן הכל הצליח בידו בשלימות, שעל ידי התפילה התמידית היה הקב"ה תמיד קרוב אליו ועומד לצדו, ולא היה אפילו לרגע אחד לבד, וכך צריכה להיות דרכו של כל יהודי בעוה"ז.

למי מאתנו אין נושאים להם הוא מייחל להצלחה או לישועה, הצלחה בחינוך הילדים, לבריאות, לפרנסה, ובעצם על מה לא? הבה ונאמץ את הנהגתו הנפלאה של יוסף הוא המשביר, יוסף הצדיק המשול ליסוד, ניקח יסוד זה ונאמצו בכל ליבנו ומאודנו, להתפלל על כל נושא קטן כגדול, ושיהיה שם שמים שגור על פינו בכל עת וזמן, ויקיים בנו הפסוק "וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו" אכ"ר.

בברכת שבת שלום וחג החנוכה שמח צוריאל

למי מאתנו אין נושאים להם הוא מייחל להצלחה או לישועה, הצלחה בחינוך הילדים, לבריאות, לפרנסה, ובעצם על מה לא?

הכותב הוא סגן ראש העיר אלעד

דלי לייבש!

מזגן אלקטרה
PLATINUM
מזגן שמחמם
בלי לייבש!

תוצאות אפקטיביות RESULTS

7 שנות אחריות

דירוג אנרגטי A

התקדמו למזגן המהיר והחסכוני ביותר
במחיר המשתלם ביותר
בקק בני הישיבות!

אנחנו לא חנות אנחנו

קרו בני ישיבות

36 תשלומים

מוקד ארצי

סניף בני ברק: 072-260-1000 ירמיהו 11 (פ. ר' עקיבא) 2 חדש!

סניף ירושלים: רלב"ח 3 (פ. מלכי ישראל 45) | סניף בית שמש: נחל הנצינים 8 מתחת לסניף "יש"

סניף חיפה והצפון: 054-8524340	סניף רחובות משפ' קצנלבוגן: 072-2736800 052-7119404	סניף דרום לוינגר: 054-8434109	סניף אלעד: 052-7119404	סניף ביתר: 073-7530503
סניף בית שמש ומשפ' רוזנגרטן: 054-8423344	סניף ירושלים: 050-4100007 072-2114350	סניף ק.ספר: 052-7185614	Electricity English: 052-7119404	Atencion en espanol: 054-8524340

www.kerenby.co.il | אספקות לכל הארץ

KIA

נירו

I AM HYBRID. I AM CROSSOVER.

לוא ברנט | Leo Burnett

עכשיו קיה נירו 2018 בתנאי רכישה מיוחדים לזמן מוגבל

The Power to Surprise

לפרטים ולנסיעת מבחן:

***852**

קיה נירו, קרוסאובר היברידי. הבחירה המושלמת של רכב ידידותי לסביבה עם ביצועים מרשימים.

- מנוע בנזין 1.6 ל' משולב מנוע חשמלי, הספק משולב 141 כ"ס • 7 כריות אוויר • AEB - מערכת בלימה אוטונומית • FCW - מערכת התראה למניעת התנגשות קדמית • SCC - בקרת שיוט חכמה • LKAS - מערכת לשמירה על נתיב הנסיעה • מערכת בקרת אקלים דיגיטלית דו אזורית, כולל פתחי מיזוג אוויר אחוריים • חדש! מערכת מולטימדיה מקורית תומכת עברית • מערכת Bluetooth מקורית עם שליטה מההגה • Drive mode select - מערכת בחירת מצבי נהיגה.

מחיר מחירון של הרכב - 136,900 ₪, בהתאם למחירון 60/17. בתוקף עד 22.12.17. כפוף לתקנון. אין כפל מבצעים. התמונה להמחשה בלבד, ט.ל.ח.

מרכז שירות ומכירה שחק קיה פתח תקווה, רח' שנקר 18, קרית אריה. טלפון: 03-970-7600

רמת האבזור הבטיחותי: 7

רמת בטיחות נמוכה	0	1	2	3	4	5	6	7	8	רמת בטיחות גבוהה
------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	------------------

דגם	נתוני צריכת דלק בליטרים ל-100 ק"מ	דרגת זיהום אוויר
נירו בנזין 1.6 ל'	עירוני 3.8, בינעירוני 3.9, משולב 3.8	דרגה 2

דרגת זיהום אוויר מרכב מנועי	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	זיהום מירבי
זיהום מזערי	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	

נתוני היצרן עפ"י בדיקת מעבדה. תקן EC 715/2007*2015/45. המדד מחושב לפי תקנות "אוויר נקי" (גילוי נתוני זיהום אוויר מרכב מנועי בפרסומת), התשס"ט 2009.

לבנות ולשלוט

טראמפ שינה את המשחק כולו, כשבהתנהלות טיפוסית מחק את כל התיאוריות של השמאל בהינף יד והתייצב לצד ישראל • כעת תורנו לנצל את התמיכה העצומה מבת הברית הגדולה ביותר שלנו

לזרז את הישראלים נוסף ביטוי חדש. באיזה ערוץ צפית בנאומו המכונן של דונלד טראמפ? הנשיא האמריקאי הבטיח וקיים. יותר מכל, בנאומו נקבע סדר חדש במזרח התיכון. מבין השיטין ומרמיזות דקות "כמותנו של פיל מגודל", התבררה מדיניות חדשה ושונה.

מעבר לתמיכתו הבלתי מסויגת בדמוקרטיה היחידה במרחב, הנשיא האמריקאי "מבהיר" בלשון נחרצת, שבניגוד לעבר, הזמן לא עושה טוב לפלשתינאים. בשטח נקבעות עובדות לא ברורות. בקרוב יהיה מאוחר.

בניגוד לכל כלל הנהוג בווינגטון הבירה שנות דור, טראמפ כמנהג "טראמפ" נוטש את כללי הפרוטוקול המקובלים ועוקץ את כל הנשיאים שקדמו לו בתפקיד בלשון בוטה. לא מקובל בעליל. טראמפ מאזכר שקודמיו השתמשו בזכות הווטו המוקנית להם ממעמדם והתעלמו מההחלטה המשותפת לסנאט ובית הנבחרים 1995, שהתקבלה ברוב עצום, וקראה להעברת השגרירות האמריקאית לירושלים הבירה. הם טעו והזיקו להליך, קובע טראמפ נחרצות. אני אפעל אחרת.

דונלד טראמפ קובע שההתעלמות מההחלטה הישראלית הלגיטימית להכרה בירושלים כבירה והעברת השגרירות אליה, "חיבלה", לא פחות! בתהליך השלום ובמו"מ שלא קיים וצועד לאחור. טראמפ פתח את נאומו בהדגשה, "מתחילים דרך חדשה", זה לא היה מכבסת מילים, לכל מילה, ביטוי, ניב, הייתה כוונה.

מה שטראמפ לא אמר, אך בהחלט התכוון לכך: "חברים, ההתעלמות בעבר מדרישותיה הצודקות של ישראל, מקשיחה

את הדרישות של הפרטנרים הפלשתינאים" ומשכך מסכלת את המו"מ בעודו באיבו. בעבר הערבים "הבינו" שהזמן עושה להם ולדרישותיהם רק טוב. מה שפעם היה דמיון וחלום, הופך להיות "תנאי מקדמי" לפתיחת מו"מ. לכן הם לא מיהרו ומשכו את המו"מ עד כלות, לא עוד ולא בבית מדרשי!

ב"טראמפיות" טיפוסית, טראמפ "הסביר" בעזרת נבוט על הראש. גם לכם, לפלשתינאים, יש מה להפסיד מחלוף הזמן והתמשכות השנים, והרכה. מי שחושב שנגביל את הריבונות הישראלית וממילא את הבנייה בשטחי הריבונות, טועה. עוד מעט לא יהיה על מה לריב. העובדות בשטח יהיו לא ברורות חלוף. ומי שחושב שיש סדק בברית בין ישראל לארה"ב! או שניתן לפעור סדק שכזה, שוגה. ממשל אובמה היה טעות היסטורית

שלא תחזור, לפחות בשנים הקרובות ולא אצלי.

מעבר למילים היפות וההחלטה האמיצה, קיימת מציאות יומיומית בשטח שתבחן ותיבדק מיד. ההכרה בריבונות ובירושלים כבירה, מחזירה את המעמד וזכות ההחלטה והאישור לבניה חדשה, לרשויות התכנון העירוניות? או שעדיין נדרשים להעביר ולאשרר כל תכנית בניה ב"מוסדות תכנון" בסטייט דיפרטמנט, בווינגטון הבירה? טראמפ לא התייחס לבניה חדשה, בשכונות ירושלים החדשות. הוא גם לא הגדיר בדבריו, למה הוא קורא ירושלים הבירה. למערב-העיר? לעיר המאוחדת? למערב-העיר והשכונות החדשות בלבד?

הכדור והאפשרויות בידי הממשלה שבירושלים הבירה. פירוש ההצהרה הדרמטית כנטילת המושכות והסמכויות מחדש ובלעדית, בתחום הבנייה והפיתוח בכל השטחים שהוגדרו כשכונות ירושלים רבתי, להבדיל מהשכונות הערביות שיש מחשבה להפרידם, תגדיר בפועל ולמעשה את ההחלטה ותיישמה בשטח. לממשל האמריקאי יהיה קשה להתנכר להחלטות הנשיא, שהובעו בקול גדול ובפומבי, למרות כל הלחצים ממנהיגי אירופה ואימי מדינות ערב. התמהמהות וספקנות בעת שכזו, תשאיר את ההצהרה חלולה, ירושלים תהיה בירה ללא ריבונות. אבסורד שמתאים רק להווי הביטאון ל"אנשים לא חשובים" אך שונאים לארצם ועמם.

החמאס מאיים בימי זעם. כאילו שבימים רגילים הוא מתעסק

בטיפול בזקנים וחולים, העברת ילדים במעברי חצייה, תרבות להמונים ונטיעות. אגרוף ברזל בחסות אמריקאית מלאה, תגובה מוחצת לכל ניסיון התגררות או הוצאת פיגוע, יסבירו ויגדירו למנהיגי החמאס איך נראה הגיהנום אצלם בבית, בטווח יריקה. מדיניות הסיכולים האישיים הופסקה, ייתכן והחזרתה תהיה תגובה מוחצת להתלהמויות והסתות ראשי החמאס בעזה התגובה הפשרנית של אבו מאזן: "ארה"ב לא יכולה להיות מתווך הוגן בסכסוך", מלמדת על תסכול וחולשה, יותר כל דבר אחר. אבו מאזן המבוגר יודע שהוא איחר את הרכבת. טראמפ לא ביקש רשות או הרשאה להיות מתווך. כשפוטין ורוסיה לוקחים פיקוד בסוריה ומראים לארה"ב ולטראמפ, מי בעל הבית ומי מחליט וקובע, וארה"ב נאלצת לומר אמן בדיעבד! ברור מאליה למה נדחף טראמפ לומר את מה שהצהיר. השאלה רק, למה טראמפ התמהמה? כמי שאמון על הסיסמה "להחזיר את אמריקה לגדולתה" ברור שטראמפ שואף להגדיר את מעמדו כשוטר העולמי, ואת ארה"ב כמגינת ושומרת הסדר בעולם. ישראל הינה בעלת ברית אולטימטיבית, שדרכה טראמפ יכול להגשים ולהוכיח את רצונותיו ושאפותיו. אבו מאזן הופך להיות פיון קטן ולא חשוב, על מזבח האדרת והגדרת מעמדה של ארה"ב מחדש, במישור הבינלאומי.

על זה אומרים חז"ל, "זכה! מלאכתו נעשית ע"י אחרים". התסכול הטראמפי המתמשך מ"איש הטילים הקטן" וההתגרריות הצפון קוריאניות המתמשכות, חייבו אותו להפגין מנהיגות, ולקיים את הבטחות הבחירות שלו לפחות, במזרח התיכון. העובדה שכיום קיים קרע בולט בין מדינות ערב מובילות, סכסוך עקוב מדם, בין שיעים לסונים בזירות שונות, עמידתה והתבטאויות

ראשי הממשל בערב-הסעודית הידידה האמריקאית, מול איראן השיעית החוברת לרוסיה ופוטין, כשעבר הסעודית ועוד מדיניות ערביות מנהלות מגעים, ואפי' לא בחשאי, עם ישראל, איפשרה לטראמפ את המהלך שובר השוויון. זה אפילו לא היה מפתיע! היום שואלים, למה זה נדחה עד היום?

באם ישראל "תדע" לתרגם את העמידה הבלתי מסויגת לצידה, מצד בת בריתה הגדולה והחזקה ארה"ב, לפעילות ריבונית בשטח ולא רק בנייה חדשה. מעצר מונע של כל מסית ומדיח, גם באם הוא מתהדר בגלימת איש דת. לקביעת עובדות ומעשים, בנקודות החיכוך ומוקדי פורענות, אלימות וזריקת אבנים. לריצוף ראש הנחשים והעקרבים בטרם יקומו עליה וירימו ראש, ייתכן ואכן אנו קמים למזרח תיכון חדש. בידינו הדבר.

חנוכה של מבצעים

מארז VIP
6 עופות במארז

קפוא

מחולק, ארוז במגשים ונקי
משומן ועורות מיותרים.

לשניצל
24⁹⁰
לק"ג

לחזה
22⁹⁰
לק"ג

צוואר בקר

קפוא

29⁹⁰
לק"ג

קרטון כנפיים

קפוא

7⁹⁰
לק"ג

מוגבל ל-2 קרטונים

קרטון עוף

טרי

19⁹⁰
לק"ג

קרפיון/מושט

טרי

18⁹⁰
לק"ג

כבד עוף

קפוא

19⁹⁰
לק"ג

קבב
כבש/פקנטי/חרוף

12⁹⁰
ליח'

בקניית 2 יחידות

פילה סלומון
נורבגי

קפוא

בהשגחת הרב
המחלקה
למזון

59⁹⁰
לק"ג

אשפד, מאחלת לכל בית ישראל

חנוכה שמח

בני ברק: שלמה המלך 17 טל: 03-6718300 ירושלים: מוסיוף 14 טל: 02-5812885/6
קרית אתא: ליד תחנת דלק שלו בכניסה לקרית אתא מכיוון רכסים טל: 04-8436969

אשפד יליר - משלוחים לבית הלקוח

בראשות מרן ראש הישיבה
הגאון רבי שלום כהן שליט"א

טראמפ בגדול

הנשיא האמריקאי יודע לעשות צעדים רק בענק, אבל לפחות הוא מבצע את שהבטיח • על הדרך, כדאי לשים לב לרפורמת המס הדומטית שהוא מקדם • וגם: העוני במגמת שיפור

אין ספק, השבוע תפס את מרכז הבמה נשיא ארצות הברית דונאלד טראמפ, בתחילת השבוע נראה היה כי רפורמת המיסים שהציג ואושרה בסנאט היא הסיפור הגדול של השבוע, אך ביום רביעי ההכרזה שלו על העברת השגירות לירושלים התעלתה גם על כך.

טראמפ יודע לגנוב את ההצגה, הוא הרי עשה קריירה תקשורתית כמנחה תכנית ריאליטי, ובכלל נבחר לנשיאות בזכות יכולותיו התקשורתיות, אך יחד עם המהומה יש בהחלט שינויים בעלי משקל משמעותי בדברים שהוא מקדם.

טראמפ, כמו טראמפ, עושה את הדברים בגדול. בספרו "תחשוב כמו מנצח" הוא מציג את תפיסת העולם שלו, ואחת מתובנותיו היא שאת הדברים שאתה רוצה לקדם – תעשה אותם בגדול ובראווותנות. הוא מספר בספר אנקדוטה על חבר, מיליונר לכשעצמו אך מצניע לכת, אשר פנה אליו וביקש סיוע בהשגת כרטיס לאיזו מסעדת יוקרה. והמסקנה שדונאלד טראמפ הסיק מפניה זו במילים פשוטות היא – מה שווה להיות מיליונר, אם אף אחד לא יודע על זה ואף אחד לא מצ'פר אותך כראוי למיליונר? נראה כי תובנה זו משמשת בסיס לכל הפעולות שהוא עושה גם בפוליטיקה – אם אתה עושה אז שיהיה בגדול. והוא עושה.

דומני, כי הנחת היסוד של התקשורת ושל יריביו הפוליטיים הייתה שהוא יעשה רעש, אך ישאיר את הכל בלא שינוי משמעותי, אך כצפוי, או אולי דווקא בלתי צפוי, ונאמן לעצת עצמו, טראמפ גם עושה וגם עושה מכך רעש. את הבטחות הבחירות שהיו נראות מופרכות בתחילה, הוא הולך ומיישם אחת אחת. איכשהו, העובדה שאדם – ובמיוחד פוליטיקאי – עושה בדיוק את מה שהבטיח, מצליחה להפתיע את כולם.

במסע הבחירות שלהם כמעט כל הנשיאים האמריקנים בשנים האחרונות, הבטיחו שהשגירות תעבור לירושלים, וגם טראמפ הבטיח. אבל טראמפ הראשון שגם מקיים, דווקא האדם שהיה נראה כשחקן תקשורת, מתגלה כבעל עקרונות מעשיים. הוא לא משקר בתכוכו, אלא דווקא מקיים בפשטות וביעילות.

בנאומו בו הכריז על העברת השגירות, צדו את אוזני מספר נקודות מעניינות, אשר יש להן חשיבות אסטרטגית מעבר לאמירה הנקודתית. "כשהפכתי לנשיא, הבטחתי להסתכל בעיניים פקוחות ובמחשבה רעננה מאוד באתגרים של העולם. לא נפתור את הבעיות שלנו על-ידי אותן השערות שגויות ואסטרטגיות כושלות של העבר - צריך גישות חדשות לאתגרים ישנים. ההכרזה

שלי היום היא התחלה של גישה חדשה לעימות הישראלי-פלשתיני", הסביר טראמפ. "אחרי 20 שנה, איננו קרובים יותר לשלום בר-קיימא בין ישראל לפלשתינים. זו תהיה איזולת להניח ששימוש באותה נוסחה יוביל לתוצאה יותר טובה או שונה". פרה קדושה ושמונה, נשחטת פה כאילו באגביות.

במשך עשרים שנה, אשר פרדיגמת "תהליך השלום" שלטת בכיפה, היא לא הביאה לתוצאות, אך כמעט אף אחד לא העלה על דעתו פרדיגמה חלופית. כמעט לכולם היה ברור שהישראלים צריכים לוותר, להתפשר, לסגת, לאפשר, זו הדרך לשלם ואין אחרת. והנה, יש אחרת. עשרים שנות תפיסת שמאל מרובעת באו לקיצן. השלום יגיע לא עם גימור ישראל, אלא דווקא מחיזוק שלה.

עוד אמר טראמפ: "זה צעד שהיה צריך להיעשות כבר מזמן לקידום תהליך השלום ולהשגת הסכם בר-קיימא. ישראל היא מדינה ריבונית, עם זכות כמו כל מדינה ריבונית אחרת להגדיר את הבירה שלה. הכרה בעובדה זו היא הכרחית להשגת שלום". שפתיים ישק. השמאל הישראלי מעולם לא היה אומלל כל כך ומיותר כל כך. הפרשנות של עיתונאי השמאל בתקשורת הישראלית, היא אבל וקינה. ולא בכדי. במשך שנים הטיפו לכך ש"פתרון הסכסוך" מחייב ויתורים, ושמדינת ישראל חייבת לגיטימציה בינלאומית ועבודה צריך לשלם בויתורים מדיניים. והנה, הלגיטימציה הבינלאומית המשמעותית ביותר מגיעה דווקא מתפיסה הפוכה לחלוטין, של עמידה עיקשת על כל האינטרסים של ישראל. נתניהו מעולם לא היה צודק כל כך, והתקשורת בישראל מעולם לא הייתה נלעגת כל כך.

רפורמת המיסים של טראמפ

בל ניתן לדבר גדול אחד, להעלים דבר גדול אחר. רפורמת המס של טראמפ שאושרה בתחילת השבוע בסנאט, היא דרמה כלכלית אשר תשפיע על ארצות הברית וגם על מדינות רבות ברחבי העולם, ובהן ישראל. במסגרת הרפורמה, מס החברות ירד ל-20 אחוזים, במקום 35 שהיו עד עתה. זהו שינוי דרסטי אשר יביא לצעדים מרחיקי לכת של חברות רבות.

כל החברות הגדולות הפועלות בעולם, מבצעות תכנוני מס. תכנון מס זוהי פעולה שאין בה היגיון וצורך עסקי, אלא אך ורק כדי לשלם פחות מס. כך למשל, באירלנד בה מס החברות עומד על 13 אחוזים, אזי חברות בינלאומיות רושמות את החברה באירלנד, כדי ליהנות משיעורי המס הנמוכים בה. עבור הפעילות במדינות האחרות, רושמים

בהן חברות בנות (חברות הנמצאות בבעלות חברת האם), אך הרווחים הגדולים לא ירשמו בהן, אלא בחברת האם המחויבת במס המופחת. לרוב, עיקר הפעילות העסקית לא מתבצעת במדינה בה רשומה חברת האם, אך הכל נרשם כאילו נעשה בה.

עד היום, מבחינת חברות רבות, ארצות הברית פשוט לא הייתה במשחק. מס החברות הגבוה בה, יצר תמריץ להירשם במדינות ששיעור המס בהן נמוך יותר, או אף במקלטי מס (מדינות קטנות וקיקיוניות, אשר גובות מס נמוך מאד או אפילו לא גובות מס בכלל). עם זאת, למרות המס הגבוה, ארצות הברית היא עדיין שוק ענק, ולגודל יש יתרון. היו חברות שבהחלט השתלם להן לפעול בארצות הברית, לשלם מסים בה, וליהנות מגודל השוק שלה. אבל, ישנן הרבה חברות שמבצעות תכנון מס, ועבורן ארצות הברית הייתה פשוט מחוץ לתמונה. וכעת טראמפ טורף את הקלפים.

נאמן להבטחת הבחירות שלו, להחזיר את המשרות לאמריקה ולשפר את הכלכלה, טראמפ קידם הורדה דרסטית במס החברות. זהו שינוי כלכלי אדיר משקל, אשר יגרום לחברות ענק רבות לשנות את מבנה תכנון המס שלהן. פתאום ארצות הברית עצמה הופכת לסוג של מקלט מס, כעת משתלם לחברות להירשם בארצות הברית ולקיים בה פעילות עסקית. הבורסה בניו-יורק הגיבה כצפוי בעליות שערות. וזה רק צעד ראשון, אך לפנינו עוד הרבה נעלמים.

הורדת מס משמעה ויתור על הכנסות מדינה, אך עדיין למדינה ישנן הוצאות רבות. כדי להתמודד עם זה, יש שני דרכים אפשריות – קיצוץ בהוצאות מדינה או כניסה לגירעון. לכל אחד מהם חסרון ברור, גירעון בסוף צריך לשלם, ועוד בריבית, וקיצוץ בהוצאות מדינה דורש מאבק פוליטי, שהרי כל הנהגים מהוצאות המדינה, לא יוותרו ברגע על הפריווילגיות שלהם. לכן, לצד הקיצוץ במס, צריך להראות תכנית איך לכסות אותו.

טראמפ בתכניתו מסתמך על הצמיחה הצפויה, אשר תגיע מהחברות שינהרו כעת לפעול בארה"ב, אך צריך לקחת בחשבון שמדינות אחרות בעולם לא תוכלנה להישאר אדישות לבריחת החברות, וסביר להניח שגם הן יקבעו את מס החברות אצלם על שיעורים נמוכים יותר. בחוסר רצון, אך גם בלית ברירה, עדיף הכנסה פחותה מאשר לוותר על הכנסה בכלל. מה שיגרום לכך, שבסופו של דבר החברות ייהנו משיעורי מס נמוכים בכל המדינות, אך לא בטוח שהצמיחה המצופה מהורדת המס תביא את האפקט דווקא בארה"ב.

"המרוץ לתחתית" זה כנראה מה שיהיה, כאשר מדינות

צילום: וויקימדיה

מגיעים לתוצאה שבצ'כיה יש פחות עוני מישראל, או שבמקסיקו יש פחות עניים מישראל, למרות שרמת החיים שם נמוכה משמעותית מכאן. הבדיקה הנכונה צריכה להיות של סל צריכה בסיסי, והשוואה לכמה אנשים לא יכולים לספק לעצמם סל צריכה זה, במדד זה צ'כיה ומקסיקו נמצאות הרחק אחרי ישראל. היחסיות היא מדד שגוי ואבסורדי לחלוטין.

ועדיין, גם במדד היחסי, המצב רק משתפר, וזה עולה בבירור מהנתונים. למרות העלאה ריאלית של 3.8 אחוזים של קו העוני (כלומר, העלאת הרף והגדלת סל הצריכה), שיעור העוני ירד בחצי אחוז. וזה למרות שלנתונים השנה נוספה האוכלוסייה הברואית, אשר מעלה את שיעור העוני. במילים פשוטות, ההכנסה נטו של השכבות החלשות גדלה משמעותית.

אבל בתקשורת הישראלית, התמונה היא אחרת לגמרי. אצלה העוני רק גדל. דו"ח העוני הזה הוא פשוט שיעור בעיוות המציאות.

וכדי להבין, שיעור קצר בתקשורת: דו"ח העוני הוא מסמך ארוך, בן 74 עמודים המלאים בנתונים, טבלאות והסברים. רוב מוחלט של הכתבים לא יודע איך לנתח דו"ח כזה, ולא איך להציג אותו. נוהג מקובל הוא שלדו"ח מצורפת הודעה לעיתונות, בה כתוב בטוב טעם ובקצרה, את הנקודות העיקריות והחשובות, ועליהן הכתבים מתבססים. גם אני קראתי את ההודעה לעיתונות, ובה היה מסר ששיקף את הנתונים על ירידה בשיעור העוני.

אך בתקשורת הישראלית, הכל שחור משחור. כלומר, כתבים רבים עשו מאמץ מיוחד לסקור את הדו"ח, ולשלות מתוכו בדווקא את הסעיפים הפחות מהותיים אך גם הפחות מחמיאים, ואותם להציג כחזות הכל. התפל הופך לכותרת, והמהות, התמונה הכללית המלאה, פשוט מועלמת. זה נכון שכותרת חיובית פחות מושכת קהל, אך דומני כי אמור להיות גבול של אומן שממנו היושרה העיתונאית לא תאפשר לסטות.

ולהוכיח לכאן או לכאן. ואנשי מקצוע הרי לא עובדים בחינם. רפורמת המס של טראמפ מחוללת מערבולת, ומעוררת מחלוקת בין הכלכלנים בארץ על הדרך הנכונה להגיב. האם להמשיך ולהגביר את השימוש בחוק לעידוד השקעות הון, אשר הקריטריונים שלו תחרותיים ביחס לשיעור המס החדש בארצות הברית, או להוריד באופן רוחבי את מס החברות לכולם, וכך ישראל תהיה תחרותית גם עבור חברות קטנות. בכל מקרה, מס נמוך באופן הזה או הזה, טוב לעסקים וטוב לכולם. וטראמפ, שחולל את הסערה ומוביל את כולם להוריד מיסים, מוכיח שוב כי יש קסם מיוחד בלעשות דברים בהפגנתיות ופומפוזיות תקשורתית. זה משפיע.

העוני בישראל מעולם לא היה אופטימי יותר

בארץ פורסם השבוע דו"ח העוני של הביטוח הלאומי לשנת 2016, וסקירה שלו מעלה תמונה חיובית למדי (לא מושלמת, ברור לא מושלמת) של ירידה עקבית ומתמשכת בשיעור העוני בישראל. אך ראשית כל, חשוב להבין כיצד לקרוא דו"ח זה וכיצד להבינו, כי הוא משמש למניפולציות רבות.

העוני המדובר בדו"ח הוא עוני יחסי, ועוני יחסי הוא עניין מפוקפק מאד. אתן שתי דוגמאות קיצוניות, שיסבירו את הגיחוך. תארו לעצמכם שלכל האזרחים במדינה יש הכנסה שווה לחלוטין אבל נמוכה מאד, אלף שקל בחודש למשל, במדד היחסיות התוצאה תהיה שאין עוני כלל, שהרי לכל אחד יש באופן יחסי בדיוק מה שיש לאחרים.

דוגמה אחרת: דמיינו לעצמכם שלכל אחד מהאזרחים בארץ, תתווסף הכנסה חודשית קבועה של עשרים אלף שקלים, במצב זה שיעור העוני לא ישתנה, ויישאר בדיוק כפי שהוא, כי עדיין יש אזרחים שיש להם יותר, ויש כאלה שיש להם פחות, למרות שבפועל כל אחד מבין שאי אפשר להגדיר אדם עם הכנסה של עשרים אלף שקלים ומעלה כ"עני".

זה האבסורד הגדול של דו"ח העוני היחסי, וכך גם אנו

רבות יתחרו כעת בהורדת מס החברות, וישראל נתונה כבר עתה בעיצומה של תחרות זו.

מס החברות במדינת ישראל היום הוא 23%, וכעת זהו שיעור לא תחרותית מול ארצות הברית. חברות טכנולוגיות או סטרטאפים, יעדיפו כעת להירשם בארצות הברית. אבל, כיום יש כלי אשר עדיין משמר את היתרון של ישראל, אך הוא נתון במחלוקת בין כלכלנים לגבי יעילותו – החוק לעידוד השקעות הון.

חוק עידוד השקעות הון מעניק הנחות מס משמעותית לחברות גלובליות אשר יש למדינת ישראל אינטרס שיעבירו לכאן את פעילותן. כך למשל חברת טבע (אשר באחרונה נתונה בקשיים), משלמת בארץ מס זעום בשיעור של 6 אחוזים בלבד.

הבעייתיות בחוק עידוד השקעות הון, היא בכך שהוא יוצר אפליית מס בין חברות שונות. החישוב של המחוקק הוא פשוט, חברות גלובליות אשר יכולות לרשום את פעילותן במדינות אחרות, נעניק להן הטבות מס במסגרת החוק, אך חברות מקומיות אשר אין באפשרותן להעביר את פעילותן לחו"ל, הן תשלמנה מס בשיעורים הרגילים.

את התועלת של פעילות החברות הגלובליות כאן, אי אפשר להכחיש. למשל, הפעילות של אינטל בארץ, מייצרת אלפי מקומות עבודה, ומייצרת סביבה גם "שושנה" של חברות מקומיות, אשר מספקות שירותים לחברה בתחומים שונים.

מאידך, אין הוכחה ברורה לכך שהתועלת של החברות הגלובליות, עדיפה על פני התועלות שיביאו חברות מקומיות קטנות. חלקן אולי לא מייצרות יתרון משמעותי, אך חלקן בהחלט כן. הרי כל החברות הגדולות התחילו ביוזמה קטנה כלשהי. וכך עולה השאלה, האם יש הצדקה כלכלית לתעדף במיסוי דווקא את הגדולות.

נוסף לזה, כאשר המס איננו אחיד, זה פותח פתח רחב לקומבינות של חברות שונות, שתעשינה הכל כדי לעמוד בקריטריונים המזכים בהטבת המס. כמו כן, כאשר המס איננו אחיד ופשוט, אזי יש לכך עלויות, של רואי חשבון מצד החברות ואנשי מס מצד המדינה, אשר יצטרכו לעסוק בנושא

זוגיות בחנוכה

למה שוב ושוב אנחנו רבים ללא הספקה? קבלו את הסוד לנישואין מלאי כבוד ואהבה

יש נושאים שרגישים לליבי וליבי נקרע כשאני שומע עליהם בכל פעם מחדש. אחד מהם הוא לשמוע על זוג שהולך להתגרש. כאחד שמטפל במקרים רבים, אני לא יכול לתאר על הכתב את עוצמת הסבל שעוברים הילדים וגם בני הזוג עצמם. מסכת ייסורים נפשית שלא נגמרת.

כמובן יהיו אנשים שיגידו שיש מקרים שחייבים להתגרש ואין ברירה, כי הרי הילדים סובלים או אחד מבני הזוג סובל ולמה לו לסבול, אבל על פי רוב הסבל רק מתגבר והולך גם אצל הילדים וגם אצל בני הזוג... אז נכון שיש מקרים שאין ברירה ומוכרחים לעשות את הצעד הזה, אבל מוכח בעשרות מחקרים 90% מהזוגות לא מרוצים מהזיווג השני שלהם...

היה אצלי לפני תקופה מקרה קשה, הגיע אלי אדם שהיה בתהליכים סופיים לפני שהחבילה שלהם מתפרקת. בני הזוג עדיין חיו ביחד, אך סבלו ממריבות יום יומיות ללא הפסקה. לא כאן המקום לתאר את המלחמות שהיו שם, ממש רחמנות.

הוא הגיע אלי שבור ומרוסק נפשית, היה לפני התמוטטות. מכיוון שאני לא יועץ נישואין הוא ביקש רק שאתן לו תמיכה נפשית במצב בו הוא נתון. הוא סיפר שהיו כבר אצל מספר יועצי נישואין וכל אחד אמר להם שהם צריכים לעבוד על מחמאות לשני, על לא לתת ביקורת, על לכבד את השני. שהיא צריכה לדאוג שיהיו לו בגדים והוא צריך לעזור לה בבית וכו', וכו', אך כך זה בדיוק היה מחזיק מספר ימים ואז שוב - דם אש ותימרות עשן.

וזה בדיוק העניין! קחו למשל דייג שהולך לחוף לדוג דגים, מה הוא ישים על הפיתיון? נקניקיה עם קטשופ? שניצל? צ'יפס? לא. הוא ישים תולעת קטנה ופשוטה, משהו שהוא ממש לא אוהב. אבל זה מה שאוהב מי שהוא רוצה לתפוס בחכה שלו, ובשביל להשיג 'תשומת לב' מדג, צריך לשים תולעת על החכה.

כך, אותו דבר בדיוק, בקשרים עם אנשים ובפרט בחיי הנישואין. יש כללים בסיסיים בשביל לחיות נורמלי וזה אומר בין השאר לא לבקר את בן הזוג כל הזמן, לעזור

לשני, לשמוע אותו.

אך לכל אחד יש צרכים רגשיים ופיזיים שזה הדבר שהכי חשוב לו.

יש את פירמידת הצרכים הידועה של הפסיכולוג אברהם מאסלו, בה הוא נותן דירוג לכל אדם ולצרכיו. מה הכי חשוב לאדם ומה קודם למה. כך גם בקשרים עם אנשים ובפרט בחיי הזוגיות.

לדוגמא, בסיפור שהזכרתי בתחילת הכתבה - אשתו הייתה מכינה לו בכל יום סעודת מלכים ודואגת לו לכל מחסרו. אך הצרכים של אותו אדם שהגיע אלי היו שונים, היה יותר חשוב לו יחס, הבנה, רגש ואכפתיות, שאותם אשתו לא סיפקה לו.

הוא אמר לי "אתה חושב שאני צריך את ארוחות הצהריים שאשתי מכינה לי? מאוד יפה מצידה שהיא מכינה לי, אך אני יכול לקנות את זה גם בחוץ. אני איש עסקים, ולי הכי חשוב שלאשתי יהיה מעניין מה אני עושה בעסקים שלי, שיהיה אכפת לה ממני ומהתוכניות שלי.

"אני מגיע הביתה, וחוץ משלום, מה נשמע ומספר שאלות קבועות ובסיסיות - אני לא שומע ממנה. בזה מסתכמת התקשורת בינינו. שנים זה הפריע לי, וכך כשאתה לא מרוצה כי אתה לא מקבל את הצרכים שלך, אז מתחילות להיווצר בעיות".

וזה בדיוק העניין, שלאשתו היה את הצורך בפירמידת הצרכים שלה, הוא לא סיפק לאשתו את מה שהיה חשוב, שהוא יהיה בבית יותר ולא לחזור מהעבודה בשעה מאוחרת. מנגד, מחמאות וקשר של דיבורים פחות היו חסרים לה. כך, כל אחד לא סיפק לשני את הצרכים שלו ונוצרו לאט לאט מריבות שגדלו והתעצמו.

הם פשוט לא שמו בחכה את האוכל שהשני צריך. וזו היא בעצם אהבה, אהבה היא נתינה. ככל שאתה נותן יותר לשני אתה יותר אוהב אותו וגם הוא מחזיר לך אהבה. אם אתה שם את מה שהשני צריך, את מה שהשני אוהב, האהבה גדלה ומתחזקת.

לפעמים רואים אנשים או זוגות שהם בקשר מאוד מיוחד, ויש ששואלים מה הסוד שלהם? הסוד שלהם הוא אחד, הם הצליחו לספק אחד לשני

את הצרכים האמתיים שכל אחד צריך. לאחד הכי חשוב שיקשיבו לו ולשני חשוב שיכבדו אותו, לכל אחד יש צרכים שונים, הם פשוט מספקים אחד לשני את הצרכים שהשני צריך ולא מה שהם רוצים.

אנשים רוצים לתת בזוגיות את מה שהם רוצים ולא את מה שהשני צריך באמת.

לכולנו יש סכמות שונות שנוצרו בגלל גנטיקה, חברה, הורים, מורים ומעוד הרבה סיבות. ולכן גם לכל אחד יש דברים שונים שגורמים לו להתפרצות או לחיזוק סכמות מסוימות.

אם אתם רוצים זוגיות טובה, תשבו עם השני על כוס קפה חם במקום שקט ותשאלו אותו מה באמת הכי חשוב לך בחיים? מה אתה רוצה שאני יכול או יכולה לספק לך? לכל אחד יש הרבה רצונות והרבה שאיפות וכו', אך מה הדבר שבאמת הכי חשוב לך בקשר שלנו. מה אני יכול לתת לך שהנפש שלך תהיה רגועה.

אז נכון, לפעמים בדיוק מה שהשני מבקש כל כך נוגד את הטבע שלנו ואת הדרך בה גדלנו. אך זו היא בדיוק אהבה, ואם רוצים לחיות בשלום ובאהבה עם השני ובשביל זה הגענו לעולם - להתגבר על הטבעים שלנו ולהתמודד איתם.

אותו אדם שהגיע אלי לפני תקופה ברוך השם חי היום חיים הרבה יותר טובים. בני הזוג פשוט למדו מה כל אחד צריך ומה מתאים לו.

תזכרו, אם אתם רוצים לדוג, תשימו בחכה את מה שהדג אוכל ולא מה שאתם אוכלים.

אביא את דברי הרמב"ם: היה לפניו נר ביתו ונר חנוכה או נר ביתו וקדוש היום נר ביתו קודם משום שלום ביתו שהרי השם הנמחק לעשות שלום בין איש לאשתו גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם שנאמר (משלי ג') דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

השלום ואהבה חשובים יותר מהכל, גם מהתורה, כי התורה ניתנה לעשות שלום ואהבה בעולם. יהי רצון שתמיד נחיה בשלום ואהבה עם עצמנו, עם הסובבים אותנו ועם כל העולם.

לתגובות: machon.rot@gmail.com

אם אתם רוצים זוגיות טובה, תשבו עם השני על כוס קפה חם במקום שקט ותשאלו אותו מה באמת הכי חשוב לך בחיים? מה אתה רוצה שאני יכול או יכולה לספק לך?

מזמינים אמבולנס ומצילים חיים! בכל חשש לפגיעה של שבץ מוחי באדם שמולכם חייגו 101 לפינוי מידי של הלוקה בשבץ מוחי אל בית החולים

לא אומרים לשבץ מוחי!

« הנתונים קשים מאוד: 1 מכל 6 אנשים, כולל אנשים מתחת לגיל 50, עלול להיפגע משבץ מוחי במהלך חייו ובישראל חיים כיום למעלה מ-120,000 איש ואישה שלקו בשבץ, כאשר מדי שנה נוספים אליהם כ-15,000 קורבנות • הבשורה הטובה היא שיש מה לעשות: זיהוי מוקדם של השבץ, הזמנת אמבולנס ופינוי מידי לבית החולים מאפשרים הצלת חיים ומונעים נכות ומוגבלות

שגרת יומם של ר' חיים ור' ישראל, החלה כבכל בוקר בעשרים השנים האחרונות. הם נפגשו בהיכל בית המדרש ופתחו את הגמרות ללימוד בחברותא של הדף היומי. פתאום שם ר' ישראל לב לכך שר' חיים מתקשה בדיבורו. הוא החל לומר משפט ואז נתקע... הוא ניסה להמשיך לדבר ללא הצלחה. בעדינות ניסה ר' ישראל להשלים את דברי הגמרא שבקריאתם החל החברותא שלו, אולם נמלך בדעתו. בהחלטת פתאום חייג לכוחות ההצלה ורק לאחר שהאמבולנס עזב את המקום שאל את עצמו: 'מה התרחש כאן, בעצם?'

גורם מספר אחת לנזק נוירולוגי

גם אנשים צעירים לוקים בשבץ מוחי

למרבית הצער, ר' חיים הוא בקבוצת מיעוט. רק 9% מהלוקים בשבץ מגיעים לבית החולים בפרק הזמן שבו ניתן עדיין להפחית את עוצמת הפגיעה בתאי המוח. שבץ הוא אחד האויבים הגדולים שלנו. הוא מאיים על חיינו ועל התפקוד שלנו, והוא אחראי לכ-20% ממקרי התמותה בקרב בני 65 ומעלה. ולא, הוא אינו פוגע בקשישים בלבד. כשליש מהנפגעים הם מתחת לגיל 70 וכ-10% מהם אף מתחת לגיל 50. מעבר לאיום על החיים, השבץ הוא הגורם מספר אחד לנזק נוירולוגי שהשלכותיו נכות קבועה ומוגבלויות בדרגות שונות. רוב האנשים הלוקים בו לא חוזרים למעגל חייהם ולתפקוד כבעבר.

תגובת שרשרת הורסת תאים

מונעים את הפגיעה

מהו בדיוק שבץ מוחי? המוח שלנו זקוק לאספקת דם שוטפת על מנת לאפשר את פעילותו התקינה. שבץ מתרחש כאשר נוצרת הפסקה פתאומית באספקת דם וחמצן לחלק מרקמת המוח ותאי העצב, שבמהלכו וכתוצאה ממנו נגרם הרס לרקמה ונזק לתפקודי המוח. מרגע שתאי עצב נפגעים, מתחילה "תגובת שרשרת" שתגרום למות התאים באזור ממנו נמנע החמצן ולנזק לתאים המקיפים את אזור הפגיעה. לעתים מופיע שבץ קטן וחולף הנמשך דקות ספורות בלבד. תסמיניו זהים לאלו של שבץ – אולם בניגוד לו הם הפיכים, והתופעות הנוירולוגיות חולפות בתוך זמן קצר, אך הסכנה לאחלפה. כ-10% עד 15% מאלו שעברו את האירוע הזה צפויים לעבור שבץ נרחב יותר ב-90 הימים שלאחריו. הימים הראשונים לאחר השבץ החולף הינם המסוכנים ביותר,

וגם אם נראה שהתופעות חלפו לבלי שוב, יש להגיע לבית חולים במהירות כדי לעבור בירור, טיפול מתאים והשגחה. איזה טיפול יינתן לאחר שבץ מוחי? מתחילת השבץ יש חלון הזדמנויות שנמשך כ-4.5 שעות בלבד במהלכו אם החולה יאובחן בבית החולים ויקבל טיפול הממייס קרישי דם במתן לווריד, או במקרים מיוחדים, יבוצע צנתור דחוף של כלי הדם החסום, יגדלו סיכויו להינצל, בעזרת השם, וב-30-50 אחוז להישאר ללא מגבלה או עם מגבלה מזערית בלבד. מה עושים? בימים אלה הכריז משרד הבריאות על תכנית לאומית להורדת התחלואה בשבץ מוחי, והוא עושה כל מאמץ להעלות המודעות למחלה ולדרכים למניעתה, שכן אפשר וצריך להילחם בשבץ המוח, ניתן לצמצם את נזקיו, לשפר את איכות חיי הנפגעים ובני משפחותיהם הנושאים בנטל הטיפול הכבד והמורכב, ולמנוע את השבץ הבא. למהלך הזה הצטרפה עמותת נאמן, הפועלת מזה שני עשורים למניעת השבץ המוחי, לשיקום נפגעי המחלה ולתמיכה בבני משפחותיהם הנושאים בנטל הטיפול בנפגעים.

כל אחד יכול להציל חיים

הכר את הסימנים

חשוב מאוד להכיר את מגוון התסמינים המלמדים על תחילתו השבץ:

- חולשה או שיתוק פתאומי של יד, רגל, או הפנים בצד אחד של הגוף.
 - תחושת נימול והפרעת תחושה פתאומית ביד או ברגל (בדומה ליד או רגל שנרדמה, אולם היא לא חולפת מיד)
 - הפרעה פתאומית בדיבור או בהבנה. סוג של בלבול.
 - עיוות של שרירי הפנים, במיוחד באזור הפה.
 - הפרעה פתאומית בשיווי משקל וחוסר יציבות.
 - הפרעה פתאומית בראייה, ראייה כפולה, טשטוש ראייה וערפול.
 - כאבי ראש חזקים פתאומיים וחריגים.
- לעתים, התסמינים קשים לזיהוי. לכן, גם אם אתם מזהים רק אחד מהסימנים, וגם אם הסימן חלף כעבור מספר דקות, יש לדאוג לפינוי מידי לבית החולים. מוטב להגיע לבית החולים 'לחנים' מאשר לא להגיע בעת הצורך.

גם אתם יכולים

מצילים חיים בצעדים פשוטים

אתם חושדים שהאדם מולכם לוקה בשבץ מוחי? תוכלו להיעזר בשלוש בקשות פשוטות ובכדי לברר אם יש יסוד מוצק לחששכם:

דבר אלי

בקשו ממנו לחזור אחריכם על המילים "ברד ירד בדרום ספרד". האם הוא שולט בקצב הדיבור והמילים בוטאו בבהירות?

חייך אלי

בקשו ממנו שיחייך. האם חיוכו נראה רגיל או שהפה עקום מעט?

הרם ידיים

בקשו ממנו להרים שתי ידיים כלפי מעלה. האם הרים את שתייהן יחד ובתיאום מלא?

גם אם רק אחת מהפעולות הללו נעשתה לא בשלמות יש לחייג מיד 101 ולהזמין אמבולנס שיפנה את החולה במהירות לבית החולים.

האם אתם בקבוצת סיכון?

ישנם מצבים רפואיים המעלים את הסיכון ללקות בשבץ: יתר לחץ דם, סוכרת, רמות שומנים גבוהות בדם, עישון, עודף משקל, הפרעות קצב ופרפור פרוזדורים.

דרכים להפחתת הסיכון:

- בצעו בדיקות מעקב לפחות פעם בשנה אחר: קצב הלב ופרפור פרוזדורים, לחץ דם, רמת הסוכר בדם, רמת השומנים והכולסטרול בדם.
- הפסיקו מידית לעשן.
- הפחיתו בצריכת אלכוהול ומלח נתון.
- בצעו פעילות גופנית סדירה.
- הימנעו מעודף משקל.

פרטים נוספים בקו המידע והתמיכה של עמותת נאמן: 077-4665213

"בלשון לימודים" חבני השם

עשרים שנה לפטירת המגיד הירושלמי, ר' שולם מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל, שוחח כתב 'כל ישראל' עם נכדיו ובני משפחתו, שחושפים לראשונה את הסיפורים שלא סופרו מעולם ← הזיכרונות מחברו לספסל הלימודים הרב הראשי שלמה גורן ז"ל, מתי רצה לגזור על עצמו נידוי, כיצד הפסיק לעשן, מה זה 'קצבוצה', ומדוע לא הביט בנכדתו שחבשה פאה נכרית, מתי התראיין ל'הארץ' ומדוע חשש לשלוח מכתב לחזון איש? ← וגם: תלמידו המגיד ישרים רבי ישראל מאיר שושן, אחיינו יו"ר ההינו"ע הרב אברהם יוסף לייזרזון והרב יונתן שטנצל מראשי מפעל "המשנה היומית" עם סיפורים ומכתבים שנחשפים לראשונה

יענקי קצבורג

רפני עשרים שנה בדיוק נפטר בבית החולים 'מעני הישועה' בבני ברק המגיד הירושלמי ר' שולם שבדרון זצ"ל, בגיל שמונים וחמש אחרי שעבר סדרת אירועים מוחיים.

המגיד הנודע נולד בשכונת שערי חסד בירושלים, בה גם חי כל ימיו, עד שנפל למשכב בשנותיו האחרונות ועבר להתגורר אצל בתו הרבנית אריאל בעיר בני ברק, אביו הוא הגאון הרב יצחק שבדרון זצ"ל, וסבו הוא המהרש"ם זצוק"ל. ר' שולם התייתם בצעירותו מאביו וגדל בבית היתומים דיסקין עד היותו נער, אז נכנס ללמוד כתלמיד מן המניין בישיבת חברון.

בהגיעו לפרקו נשיא לבתו של הגאון המקובל רבי חיים יהודה לייב אוירבעך זצ"ל, לימים ערך כמה מספרי סבו שנקרא על שמו, בהם שו"ת מהרש"ם וסדרת הספרים "דעת תורה". כן ערך את ספרי רבותיו בתורת המוסר, כמו "אור יהל" של רבו המשגיח מרן רבי לייב חסמן ו"לב אליהו" של רבו מרן הגאון הצדיק ר' אליהו לופיאן זצ"ל. ר' שולם נודע גם בכך ששימש שליח ציבור כימים הנוראים בישיבת חברון, והמנגינות של הפיוטים שייסד שם הפכו לחלק מתפילות הימים הנוראים בכל העולם היהודי ליטאי וברוב הישיבות בארץ ובחו"ל.

כדי לקבל מושג מה מי היה ר' שולם, אנו מבקשים לשוחח תחילה עם אחיינו, תלמידו ומקורבו, יו"ר החינוך העצמאי הרב אברהם יוסף לייזרון, הם התגוררו יחד בשערי חסד, והוא היה בן בית אצלו.

"ר' שולם היה דוד שלי, רעייתו הרבנית ע"ה ואמא שלי ע"ה היו אחיות, הוא התייתם בגיל שלוש וגם אני התייתמתי בגיל שלוש, הוא הרגיש שיש לנו מכנה משותף למרות פער הגילאים. כבר מצווה שלי הוא נתן לי סט של כל ספרי המוסר וכתב לי חרוזים כאשר כל שורה מסתיימת במילים 'כמוני כמוך', הייתי ילד שובב, הוצאתי את הפתק עם החרוזים ולצערי הוא נעלם לי. הוא היה מגיע לאמי האלמנה ואלינו היתומים בכל חול המועד לביקור חגיגי, לשמח את האלמנה והיתומים, היה נכנס תוך כדי שירה וכולנו ציפינו לביקור הזה".

"הייתי הולך עם ר' שלום לכל הדרשות, כל ההפגנות והעצרות, בכל הכנסים של 'הפעילים', אני זוכר את ההפגנה הגדולה נגד גיוס בנות בתשי"ג כמעמד רבבות, ראיתי שם את הרב מבריסק, גאב"ד טשעבין, האמרי חיים, הבית ישראל, האדמו"ר הרה"ק ר"א מבעלזא שיצא ברכב באופן נדיר, הפגנה שאורגנה ע"י אגו"י והרב מנחם פרוש ז"ל, ואני לא אשכח לעולם איך ר' שולם עבר לפני התיבה עם 'אזכרה אלוקים ואהמיה' וישראל נושע בהשם', חבל שאת המנגינה אי אפשר לכתוב, הציבור התמוגג על קולו המרטיט והערב.

"הייתי אתו גם בהפגנה נגד בריכת השחייה במושבה הגרמנית שהפגינו נגד שחייה מעורבת, בכל ההפגנות לא היו נאומים רק תהילים וסליחות, כאשר איזה פוליטיקאי דתי לאומי פגע בבריסקר רוב, ר' שולם עבר מבית כנסת לבית כנסת למחאה חריפה, הוא היה גנרל מצד אחד וחייל מצד שני, כלפי חוץ היה תקיף בנאומיו אבל

בתוך ליבו היה רך".

נועצתם בו בפעילות הפוליטית?

"באחת המערכות הציבוריות על קדושת ירושלים, שהיית מעורב בה כחבר מועצת העיר, באתי לר' שולם לומר לו שניצחנו ושטדי קולק החליט לחזור בו מתכנית בניית האצטדיון הבינלאומי בשועפט, הוא שמע את זה ולא יכול היה לכבוש את סערת רוחו והתחיל לרקוד אתי 'כי להשם המלוכה ומושל בגויים', והציבור בבית הכנסת בשערי חסד נסחף אחריו והצטרף לריקוד".

מה ההרגשה עכשיו, עשרים שנה אחרי שנפטר?

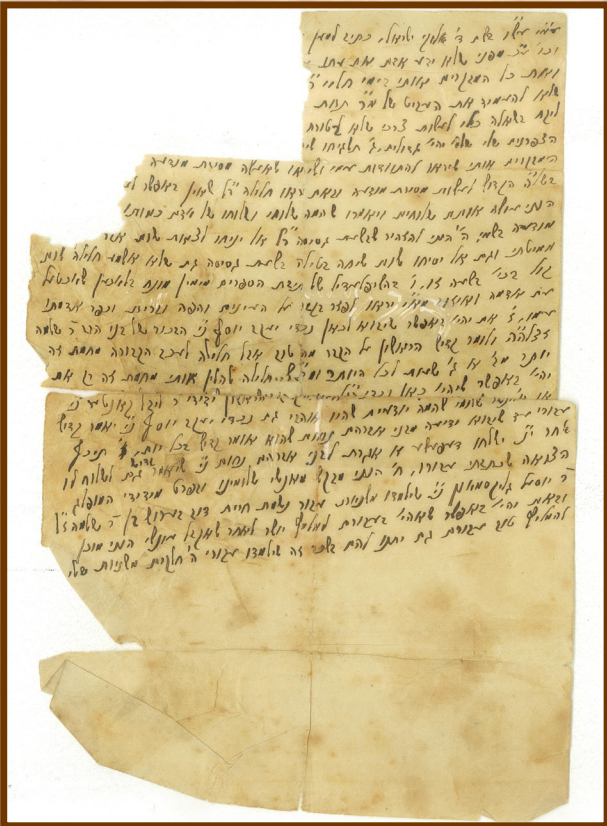
הרב לייזרון: "הרב מבריסק אמר אחרי פטירת החזו"א, שעד היום היה עולם עם החזו"א ועכשיו זה עולם בלי החזו"א, ואני אמרתי אותו דבר על דודי ר' שולם, אני לא מדבר על הדבקות שלו או הצדקות שלו, הוא היה ללא שום גוזמה 'מדברנא דאומתיה' ו'ההוא ספדנא', המטרה בהספד היא לגרום לציבור לבכות ואת זה הוא ידע הכי טוב, ידע לקלוע למשפטי הפתיחה הנכונים בכל הספד, היינו כילדים הולכים לשמוע את ה'אהבה רבה' שלו בניגון ערב ועוצמתי, הוא היה מסתגר בחדר ורק פסוקי דזמרה היה אומר במשך שעה וחצי כמונה מעות ממש, השתפכות הנפש שלו נבלעה בעצמות שלי, הוא היה אומר תמיד 'ובלשון לימודים חנני ה' האם אמועול מעל?'"

אור זרוע לצדיק

"בהספד על החזון איש בישיבת מאה שערים, הוא פתח ואמר, ואני זוכר בדיוק את המילים והמנגינה 'הורם הנזר, והוסרה העטרה' מה עניין נזר אצל עטרה? אלא כל זמן שנזר בראש כל אדם, עטרה בראש כל אדם, ומיד ר' שלום פרץ בבכי סוער וביקש מכולם לשבת על הרצפה ולומר אתו מילה במילה 'ראה השם מה היה לנו, הביטה וראה את חרפתנו – יתומים היינו ואין אב' וחזר ביידיש 'אבא לא אתנו', לא אשכח את הבכי שהיה אז, אלפים בכו אתו ביחד". "לקחתי אותו ברכב כאשר אני למדתי בבית מאיר, לכולל חזון איש, להספיד את חתנו של הסטייפלר זצ"ל, הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל, בדרך הוא שאל אותי עליו שאספר לו סיפורים על הנפטר, חשבתי שבגלל שלא הכיר כל כך את הנפטר ההספד יהיה פחות, אבל הוא היה בעל רגש ובעל בכי ופרץ בהספד סוער 'דודי ירד לגנו', הוא היה מומחה לעורר את הלבבות".

"כידוע, ר' שולם היה בתענית דיבור בכל שנה מראש חודש אלול ועד מוצאי יום כיפור, והוא עבר לפני התיבה כימים נוראים בישיבת חברון (כשעוד הייתה בגאולה י.ק.), בתש"כ בזמן 'כל נדרי' נפטר הרב מבריסק, ור' שלום סיים מעריב של יום כיפור בחברון וצעד לעבר ביתו בשערי חסד, בדרך הוא עבר על יד ביתו של הרב מבריסק והתבשר בבשורה המרה. הוא הגיע לשערי חסד ואנחנו היינו באמצע 'שיר הייחוד', הוא פרץ בבכי סוער ביותר ובישר לנו שהבריסקר רוב נפטר, כאן הוא הפך לראשונה את התענית דיבור וישב וסיפר לציבור בשערי חסד סיפורים על הרב מבריסק. ב'שבעה' בהספד שנשא על הרב מבריסק, אמר ר' שולם הרי כשמוציאים ספרי תורה לקול נדרי אומרים 'אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה', כך הקב"ה לקח את הרב מבריסק בדיוק כאשר בכל בתי הכנסת אמרו אור זרוע לצדיק".

"היה פעם שטענו עליו שבדרשות שלו יש קצת ליצנות, והוא מאוד חשש

מזה, הלך לחזון איש ושאל מה דעתו, החזון איש ביקש ממנו שיעצום את העיניים ויחשוב שהוא בזכרון משה וימסור נאום בפניו, ואכן ר' שולם עצם עיניים ופתח בדרשה מול חזון איש, כאשר הוא סיים החזון איש אמר לו 'ר' שלום - אתה יכול להמשיך לדרוש".

"כשהוא היה מדבר בעצרות לפעילים, בשלב מסוים הבינו המארגנים שחובה שידבר אחרון כי ברגע שר' שולם סיים הקהל היה קם והולך לא נשאר אפילו מנין לדרשנים שאחריו, באו כדי לשמוע את ר' שולם".

"בכל שנה בליל הסדר היינו כל המשפחה עורכים את הסדר יחד אצל הסבא הגאון הצדיק ר' חיים יהודה לייב אוירבעך זצ"ל, מלבד מרן הגרש"ז זצ"ל שמשום כבוד חמיו היה עורך סדר אצל חמיו, ובאופן קבוע כאשר הסבא היה מגיע ל'נשמת' ו'להלל' הוא היה אומר לר' שולם לעמוד ולקרוא בקול, והיה קורא בעוצמה שלא אשכח לעולם, איזה רגש ובכי של התעלות ומנגינה ערבה".

"הרב של שערי חסד, רבי יעקב משה חרל"פ זצ"ל, היה עורך בכל שנה בליל שביעי של פסח מעמד שירת הים בחצות הלילה. אחרי שנפטר המעמד עבר לבית הכנסת הגר"א ששם היה הרב הגאון רבי חיים לייב אוירבעך זצ"ל, ולפני התיבה עבר ר' שולם, וכלל רבני השכונה היו באים, כולל גיסו מרן הגרש"ז אוירבעך זצ"ל, והניגון שהוא שר 'אז ישר' מושר היום בהרבה בתי כנסת בארץ ובחו"ל, זה היה מעמד מיוחד שלא אשכח לעולם, גם עשרות שנים אחרי".

הכבוד של הרב גורן

האגדה הידועה ביותר בשם ר' שולם זצ"ל מסמלת יותר מכל את דמותו המיוחדת, כיצד היה מתבל את דרשותיו בהומור ירושלמי ליטאי, שרבים משומעי לקחו מתקשים לשכוח גם עשרים שנה אחרי. "באחת הפעמים שנכנסתי למרן החזון איש, שאלתי אם מותר לספר ב'שמועס' מעשייה שאמנם לא הייתה ולא נבראה, אך יש בה מוסר השכל חזק. אמר לי החזו"א שאם זה מחזק, אפשר גם להמציא מעשה שאינו אמתי. וההוראה הזו של החזון

איש,

זהו המעשה הראשון שהמצאתי..."

רבים מכירים את המגיד מדרשות ליל שבת הידועות בזכרון משה ושערי חסד, הספדן הנודע בהספדיו על גדולי ישראל זצ"ל, משרידי אנשי המוסר ותלמיד

מ ר ב ה ק לגאוני המוסר של הדור הקודם מרנן הסבא מסלבודקה זצ"ל, רבי לייב חסמן זצ"ל, רבי יחזקאל לוינשטיין, ובעל ה'לב אליהו' רבי אליהו לופיאן זצ"ל.

אי אפשר לכתוב על ר' שולם בלי לצטט את המשל שמרטיט כל לב יהודי, אותו סיפר רבי שלום במאות הזדמנויות ותלמידיו יודעים לומר כי בכל פעם ששמעו זאת מרבי שלום הם התחזקו שוב ושוב: "יום אחד, עובר אני ברחוב ושומע קול בכי בוקע מאחד הבתים. מי יודע, שמא זה אדם הזקוק להצלחה, או תינוק רעב. אולי אישה עצובה... הככי מתחזק וממש שובר את הלב. אני ניגש אל הבית ונוקש על הדלת, אך אין קול ואין עונה. הבכי בפנים מתגבר, ואני מחליט להיכנס פנימה. ידי לוחצת על ידית הדלת ופותחת אותה בזהירות. איש אינו נמצא בבית. אבל הבכי עודנו קיים וצריך לחפש מהיכן הוא. "אני מתקרב לעבר הקול והוא אינו נמצא בשום חדר, עד שמגיע אני לחדר הפנימי שם נשמעות הבכיות בחזקה... מאחת המגירות. מיד אני ניגש לפתוח את המגירה, ולמול עיניי ניצבת טלית. 'מה לך כי תבכי?' שאלתי אותה. והיא בקול יבבה נורא אמרה לי: 'אני הטלית של בעל הבית. כעת הוא יצא לחופשה. הוא נטל עמו את האוכל, את השתייה, את כל חפצי הלבוש והמשחקים, ואפילו מצלמה הוא לא שכח. הכל הוא לקח. אבל אותי השאיר לבד כאן'. כך שחה לי הטלית. מיד הרגעתי אותה ואמרתי לה: 'טלית טלית, עכשיו את לבד, אבל יבוא יום שבו ילך בעל הבית לבית עולמו. הוא ישאיר כאן את הכל: את הכסף והחפצים, את הבגדים והתמונות. רק דבר אחד בלבד הוא ייקח עמו, אותך טלית, ורק אותך". בכך העביר בלשונו הרכה אך נוקבת את המסר ליוצאים לחופש בארץ ובחו"ל ופעמים שוכחים את הרוחניות.

יצאנו למסע מרתק אחר אפיזודות שטרם פורסמו מחייו של הגר"ש שבדרון זצ"ל, בן משפחתו הרב מרדכי שבדרון משתף את 'כל ישראל' בסיפורים שלא פורסמו עד כה בשל הרגישות, עשרים שנה אחרי - כנראה אפשר והגיע הזמן לספר יותר:

"ר' שולם למד בישיבה יחד עם הרב הראשי שלמה גורן ז"ל, שהיה המתמיד והבקי של חברון, רק לימים כאשר לגדולי ישראל הייתה ביקורת חריפה על התנהלותו כרב צבאי וכרב ראשי, הוא אמר שלרב גורן כבחור היו שני תחביבים - ללמוד תורה ולקבל כבוד. והוסיף שכאשר בחורי ישיבת חברון למדו סדר מוסר, הרב גורן המשיך ללמוד גמרא כרגיל ובקול רם. באחת הפעמים מרן רבי לייב חסמן זצ"ל התיישב על ידו ואמר לו בוא נתחזק יחד – אני אתחיל ללמוד גמרא ואתה תתחיל ללמוד מוסר... אבל הרב גורן אפילו לא הגיב והמשיך ללמוד.

"שנים אחר כך הרב גורן הוציא ספר לאור ומרן רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל כתב לו הסכמה, המשגיח רבי לייב חסמן נסע לרבי איסר זלמן לשאול איך העניק הסכמה לאדם כזה. ר' שולם בהזדמנות נוספת סיפר שאיזה בחור פעם פגע ברב גורן בישיבה, והוא אמר לו 'רק אם תעשה לי מבחן ש"ס פומבי עם סיכה אמחל לך',

ועבר את המבחן בהצלחה".

אפשר ללמוד מכך שר' שולם היה מתנגד בתוקף לדתיים לאומיים?

"ר' שולם כילד יתום גדל כמה שנים אצל הרב קוק, בין האירוסין לחתונה דיברו כולם שהרב קוק יסדר לו חופה וקידושין, ויש כמה גרסאות, אחת מהן היא שנדיב שתרם את החתונה הטיל ווטו ואיים להפסיק את התרומה למשפחה, גרסה אחרת גורסת שהרב קוק נפל למשכב ימים ספורים לפני החתונה".

"הוא זכה ללמוד בחברותא עם מרן הרב אלישיב זצ"ל בימי שישי ולמד את כל ארבעת חלקי השולחן

ערוך בחברותא עם מרן הרב וואזנר זצ"ל", מספר הרב מרדכי שבדרון ומוסיף עובדה מעניינת: "ר' שולם פעמיים נכנס לחלוקת הדולרים אצל האדמו"ר מלובביץ, וישנו מכתב שהורכי כתב לו, בו הוא מזמין אותו לבוא לדרשות בארצות הברית".

"לגבי היחס לדתיים לאומיים ידוע מה שאמר בפרשת תולדות 'רבקה אמנו עוברת על יד האצטדיון ומרגישה איך תינוקה דופק ומבקש לצאת. ככל שמתקרבת הדפיקות מתחזקות. והנה, לאחר שעוברת מן המקום הכול חוזר לסדרו. וראה זה פלא, כאשר מתקרבת היא לבית המדרש, שוב דופק התינוק ומבקש לצאת, וככל שקרבה לבית מדרש דופק יותר חזק. רבקה נבהלה, יש לי תינוק ששייך לימזרחי? ועל זה השיבו לה, 'שני גויים בבטןך' עדיף שני גויים מאחד מזרוחניק (דתי לאומי י.ק.)'.

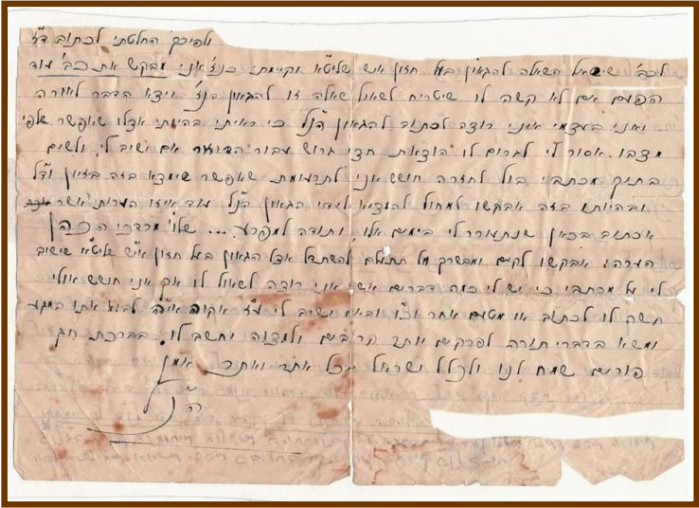
עוני במושגים אחרים

"ההקפדה על ההלכה הייתה אצלו שם דבר, אבל גם כל מנהג הוא שמר. הוא היה מעשן כבד והפסיק וידוע כיצד הפסיק, הוא היה בדרך לארה"ב, לקח אתו את כל חפציו, אבל נזכר ששכח את הסיגריות (שאותן בדק מחשש ספיחין) בבית. ורצה לחזור לקחת אותן, אך אחרי כמה רגעים עצר וחשב: 'האם אעבור על צוואת רבי יהודה החסיד בגלל סיגריות? לא ולא!' (על פי הצוואה אסור לחזור לבית אחרי שיוצאים לדרך. י.ק.) ובו במקום החליט מיד שמפסיק לעשן, והפסיק בגבורה עצומה".

"על העניות הגדולה שהיו חיים בה אז, לא שייך לתפוס את זה במושגים של היום, במכתב (שתצלום ממנו נחשף לראשונה ב'כל ישראל'. י.ק.) ר' שולם מבקש משליח לשאול שאלה את מרן החזון איש זצ"ל. וכתוב 'ואני בעצמי איני רוצה לכתוב להגאון הנ"ל כי ראיתי בהיותי אצלו שאפשר שלפי מצבו אסור לי לגרום לו הוצאות חצי גרוש עבור הדואר אם ישיב לי. ולשים בתוך מכתבי בול לחזרה חושש אני לתרעומת שאפשר שימצא בזה בזיון וד"ל'.

"בנוסף ר' שולם סיפר על התקופה שאחר נישואיו איך שאשתו הגישה לו לחם, קפה, חלווה ולבן לארוחת בוקר, ושם לב שאשתו הרבנית לא אוכלת אתו, הוא שאל שוב ושוב למה היא לא אוכלת וכל פעם תירצה תירוץ אחר, (היה אומר בהומור שחשב שאולי היא רוצה להתגרש ממנו..). הוא הלך לשאול את חמותו ונדהם לשמוע 'לך התחייבנו שתאכל על השולחן שלנו, אבל בשבילה אין מספיק כסף לארוחת בוקר'... היה אומר 'תראו מה

הקריבה בת ישראל על חתן בן תורה, הכלה לא עשתה פרצופים (קצבוצה כלשוננו) כאשר הבינה שהיא צריכה לוותר על ארוחת בוקר בשביל חתן בן תורה, היא עשתה זאת בשמחה', וכמובן שלמחרת ר' שולם כבר דאג

לה".

"לא סופר כמעט על ההכנסת אורחים שלו, רבים מיושבי הברזלים של ירושלים היו באים לביתו. וכן קבצנים וחולים, אפילו לאחר שסכתא ע"ה נפטרה. באחת הפעמים הגיע אדם לאחר חצות הלילה וביקש דבר מה לאכול. בשתיים בלילה דפק על הדלת ואמרו שאמרו לו בישיבת 'מעלות התורה' שכאן יש אוכל טוב. ר' שולם היה לבד בבית אך זה לא מנע ממנו לפתוח מיד שולחן לזנוק ולהגיש לו את האוכל שהוכן עבורו להמשך השבוע. כשיצא אותו אדם מהבית אמר לאדם אחד שפגש אותו: 'הוא נתן לי את ההרגשה שאני מאכיל אותו יותר משהוא מאכיל אותי'.

"בתשי"ח עיתונאי של 'הארץ' שאיני זוכר את שמו שאל אותו מהו סוד הצלחתו, והשיב שהוא מוכן לשאת דרשה בפניו וכך יתרשם, והעיתונאי ישב מרותק וביקש לשמוע עוד ועוד והקליט ורשם הכל. והדרשה נכנסה לעיתון 'הארץ' בצירוף כתבה על מה שהם הגדירו 'מטיף שלא על מנת לקבל פרס', בכתבה העיתונאי כתב שהרב שבדרון התיר לו לכתוב בעיתון חילוני ר' שולם הצטער שדיבר אתו כי הוא סילף את דבריו. 'הארץ' ניסה להבין האם הוא מקבל כסף על הדרשות, והתפעלו לשמוע שאפילו הוצאות על הנסיעות הוא לא מקבל, פעם אחת דיבר באיזה מקום, ורדו שלי ראה שהצ'ק שקיבל על סך 1,500 ש"ח קרוע. והסביר 'אני לא לוקח כסף על דרשות, אפילו לא שקל'".

לא מתחכמים עם 'גדול'

נער היה רבי שלום כשנכנס לישיבת חברון בירושלים בחורף תר"צ. תר"צ הייתה שנתה הראשונה של 'כנסת ישראל' בירושלים אחרי הפרעות בתרפ"ט בעיה"ק חברון. מי שניווטו את הישיבה והעמידה מחדש היו מרנן ראש הישיבה רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל והמשגיח רבי לייב חסמן זצוק"ל. "בפעם הראשונה שנכנסתי להיכל הישיבה", סיפר לימים רבי שלום, "היה זה בשעת לימוד המוסר, הקולות ריגשו אותי ודמעות עמדו בעיני".

מעשה שהיה בבחורותו בצום כשירדו מברכת כהנים בחברון, היה כמה דקות אחרי השקיעה, ורבי שלום רמז לש"ץ שיאמר קדיש ללא תחנון. רבי לייב שאל את הש"ץ למה לא אמר תחנון והוא הצביע על רבי שלום... הסתובב רבי לייב כלפי ה'מזרח' וקרא לראשי הישיבה: "רדו מהמזרח! כבר ישנם רבנים ומורי הוראה בלעדיכם". אחרי התפילה הוציא רבי לייב 'משנה ברורה' והראה לרבי שלום שבבין השמשות נזהגים ליפול נפילת אפיים. אחרי מעשה זה רצה רבי שלום לגזור על עצמו 'נידוי' מדין נזיפת רב לתלמיד, אבל רבי לייב הוכיח לו שגם בזה הוא טועה וחזר וחינך אותו.

רבי שלום באמתלאות שונות ניסה להתקרב יותר ויותר לרבי לייב חסמן. היה אוכל על שולחנו - פעם באמתלה שאיחר את הארוחה בישיבה, ופעם שחש במעיו ורוצה לאפות בתנורה של הרבנית לחם מיוחד, עד שהתקרב

ומגיע לחנות פלאפל. פיתה פלאפל. הוא אוכל בתאוה גדולה ומפיו נוזל האוכל. לאחר מכן הוא עדיין רעב, לא השביע אותו האוכל, והנה הוא רואה מוכר תירס ולוקח לעצמו אחד, רעב. ואחרי הכל עדיין חסר לו משהו. הוא קונה גלידה ומלקק לאט לאט בהנאה. אחרי כל זאת מגיע הביתה ורואה שולחן שהכינה אשתו עם ארוחת צהריים. 'אבל אני לא רעב', הוא רוצה לומר לה, אבל פוחד ממנה ודוחף בכוח את כל האוכל לכרסו המלאה שכבר אין בה מקום לכלום... פיתה פלאפל, תירס, גלידה יושב בסתר..."

משניות בשביל הנשמה

הימים העמוסים ביותר של רבי שלום היו בימי האלול, אז היה חש שליחות להחדיר מוסר ומחשבה וכפי שהגדיר בלשונו המתוקה: "כאשר צריך לתת לילד קטן תרופה והוא מסרב לפתוח את פיו לבל יטעם מן הטעם המר - מספרים לו מעשיות ובדיחות, וכך כאשר הוא צוחק, הוא פותח את פיו וניתן לשפוך את התרופה על מנת שיתרפא. אבל, ישנם זמנים שבהם המצב קשה ומסוכן, וחס ושלום כבר לא נותר זמן, או אז גם אם תהיה

אחד מלענות על מכתבך, כי חוששני שזה נוגע לך לכל ימי חיך ולדורי דורות אחריו. תדע לך שאני משגיח בשיבה משך כעשרים ושבע שנים וכמובן שאני כבר מנוסה ב"ה בבעיות של בחורים, ולכן הט אונך:

"מדרך העולם הוא בבחורים שבשנותיך כשיושבים ועוסקים בתורה ומתפללים כראוי, מה עושה היצה"ר הלא דבר זה לא שווה לו, הוא מכניס לבחור 'פרומקייט' ומתחיל לחשוש שאינו יר"ש כמו שצריך ושהוא עובר עבירות רח"ל ובעיקר הוא מכניס בו צדדים שיש לו מחשבות זרות והרהורים רעים בקיצור עד שהבחור נופל למרה שחורה ואז הוא נלכד לגמרי ברשתו געוואלד געוואלד.

"כמה צריכים להתפלל ולהתחנן לפני הקב"ה שיצילנו מהיצה"ר בלבוש הזה כי הרי מן היצה"ר הרוצה להסית לחטוא כל אחד רוצה להיפטר ממנו, ולשם כך עושים כל טעדיך וכל מה שצריכים, אבל מה'פרומער יצה"ר' הרי טועים וחושבים שהוא היצר טוב ונהנים ממנו וממחשבותיו.

"תאמין לי שכבר הצלתי ב"ה הרבה בחורים משיגעון ממש שעמדו להשתגע ממחשבות כאלו, ואלו שלא הצלחתי איתם הם היום במצב שהעולם קוראים להם משוגעים, לכן תוציא מראשך את ה'פרומער יצה"ר' ותהיה בשמחה כמו

שהיית עד עכשיו, ואדרבה תמשיך להיות בשמחה ביתר שאת שזכית לישב ולעסוק ולהתייגע בתורה ולהתעלות במדרגות מיום ליום".

ומנגד כאשר דיבר לבעלי בתים הדברים היו אחרים והדרישות אחרות, בהזדמנות אמר בשיחה לבעלי בתים: "אדם כל החיים אוכל ואוכל ואוכל. יוצא מהעבודה, ובדרך רואה בית קפה. או, הנה יכול לשתות. קפה שותים רק בבית קפה! מה יש? קפה של הבית לא טוב? משם ממשיך

עוד ועוד. באחת ההזדמנויות ששהה בביתו, נתן לו רבי לייב כוס וביקש ממנו שייגש לרבנית שתמלא לו כוס תה. רבי שלום רץ בהתלהבות ורבי לייב עצרו לפתע ושאל: מדוע אתה הולך למלא את בקשתי? רבי שלום התבייש וגמגם... אך רבי לייב לא הניח לו ושאלו כמה פעמים, עד שרבי שלום השיב: אני רוצה לקיים שימוש תלמידי חכמים. רבי לייב שידע שרבי שלום מגיע מבית חסידי וכך תהיה תשובתו, ונוף בו: אתה יכול לזכות בחסד אמיתי, להביא כוס תה ליהודי זקן וחלש, ואתה מסתבך עם 'שימוש תלמידי חכמים' ומי אמר לך שאני ת"ח? ! רבי שלום סיפר שרבי לייב האיר לו דרכו בחסד ובמחשבה ישרה.

רבי שלום היה זה שזיכה את הרבים ב'אור יהל' של רבי לייב. אדם אחר כתב את השיחות ורבי לייב לא הסכים וביקש שרבי שלום יכתוב את השיחות וכפי שרבי שלום מגדיר בהקדמה: "להיכנס לבית המדרש - בית ספרו הלזה שם נשים און קשבת לדבריו החוצבים להבות אש דת למו... נזכור את הופעותיו התכופות בהם זרק חיצו האמת לתוך לבותינו וימס החלב שעל הכסלים ונתיבות אור לתועי דרך הבקיעו נגהם בתוך אפולולית שממון החיים להגביה עוף להתעלות..."

מעשה שהיה, בערב שלפני אחת מנסיעותיו לארה"ב, הגיע עם המזוודות לבני ברק כשחפצו לקבל ברכת הדרך ממרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל. המשגיח שאלו מדוע לא השתתף בברית המילה לנכדו כמה שבועות קודם לכן, בה נתכבד המשגיח בסנדקאות, והשיב כי היה לו דלקת ברגל. "וכשכואב הרגל נוסעים לחו"ל? !" שאל המשגיח.

רבי שלום שב לאכסנייתו והודיע לרבנית כי הוא מבטל את הנסיעה. "כשבאים לגדול, באים לשמוע ולא להתחכם ולהשיב תשובות", השיב בפסקנות לבני המשפחה שניסו להניאו מהחלטתו. ובזמן זה שלא נסע החל לכתוב את ה'לב אליהו'. אם היה נוסע, מי יודע אם בכלל היה כותב ספר זה.

פרומער יצר הרע

בנועם מוסרו היה מחזק בני תורה צעירים, כפי שיוכיח המכתב הבא מלפני יובל שנים: "לכבוד ידידי ורב חביבי לנצח נ"י קיבלתי מכתבך עכשיו ממש ומיד שקראתי אותו חשבתי שאסור לי להתמהמה אפילו רגע

מכתבי רבי שלום לתל אביב

הדור המבוגר של הקוראים בוודאי זוכר את הדרשות בבתי הכנסת בתל אביב. 'כל ישראל' חושף לראשונה מכתבים שלא ראו אור מעולם, כיצד רבי שלום זצ"ל, כשהיה בשנות הארבעים לחייו, היה מארגן את הדרשות בתל אביב, במכתבים אותם כתב להרב שלמה שטנצל זצ"ל, שהתגורר בתל אביב ואשר נמסרו ל'כל ישראל' ע"י בנו המגיד שיעור הנודע הרב יונתן שטנצל, ניתן ללמוד על התקופה שרבי שלום עדיין לא היה מפורסם כמגיד, הוא מבקש במכתבים אלו לארגן עבורו דרשות בתל אביב ולפרסם מודעות עם שמו המלא 'שלום מרדכי הכהן שבדרון', הוא מציין במכתבים כי לשהות בשבת בתל אביב הוא לא יכול בגלל הדרשות הקבועות בשבתות בשערי חסד ובזכרון משה, רבי שלום פירט לפרטי פרטים כיצד לעצב את המודעות, באיזה יום לפרסם אותן ובאיזה מקומות.

מגיד השיעור הנודע הרב יונתן שטנצל מספר ל'כל ישראל': "המכתבים הללו רואים אור לראשונה, לפני ארבע וחצי שנים אבי שהיה מייסד המבחינים של משניות לילדי ישראל נפטר, ומצאתי בבית את המכתבים הללו, סבי זצ"ל היה מייסד המשנה יומית, אבי זצ"ל עוד לפני כל הארגונים שהוקמו כמו 'דגל ירושלים' וכדו' ייסד מבחינים לתניקות של בית רבן על משניות, והיו מנהלי חיידרים ואנשי חינוך שזלזלו בלימוד הזה של משניות בעל פה, אבל רבי שולם עודד אותו בכל הכוח והעוצמה, ואמר לאבא 'אני רוצה להיות אתך בגן עדן', ואבא היה משיב לו 'אזכיר לך שם' ואני מאמין שעכשיו אחרי פטירתו אבא מזכיר לו".

"במכתבים ניתן לראות שרבי שלום כותב לאבא שהיה בחור בן 18 במענה לבקשתו שיבוא לשבת לתל אביב, הוא קודם מציין תאריך ושעה (08:30) בראש המכתב, ומסביר כי לשבת לא יוכל להגיע לתל אביב בגלל הדרשות הקבועות בירושלים. המכתב נשלח ביום שני בערב והוא מבקש לארגן דרשה ביום חמישי בשעה 8 בערב ולא בבית הכנסת הגדול, הוא מבקש שלא יהיה כתוב במודעות רק 'רבי שלום שבדרון' אלא 'שלום מרדכי הכהן שבדרון', וכן את שם בית המדרש בו הוא מלמד בירושלים, ומציין שזה לא לכבודו אלא לכבוד הבית מדרש בו הוא מלמד, בסיום הוא קובע עם אבא להיפגש עמו ביום שלישי בישיבת פוניבז' כי הוא צריך להיות בבני ברק, לפי המכתב נראה שהוא לא נשלח בדואר אלא על ידי שליח מידית מירושלים לתל אביב".

00

נער היה רבי שלום כשנכנס לישיבת חברון בירושלים בחורף תר"צ. תר"צ הייתה שנתה הראשונה של 'כנסת ישראל' בירושלים אחרי הפרעות בתרפ"ט בעיה"ק חברון. מי שניווטו את הישיבה והעמידוה מחדש היו מרנן ראש הישיבה רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל והמשגיח רבי לייב חסמן זצוק"ל. "בפעם הראשונה שנכנסתי להיכל הישיבה", סיפר לימים רבי שלום, "היה זה בשעת לימוד המוסר, הקולות ריגשו אותי ודמעות עמדו בעיני".

00

בנוסף ר' שולם סיפר על התקופה שאחר נישואיו אין שאשתו הגישה לו לחם, קפה, חלווה ולבן לארוחת בוקר, ושם לב שאשתו הרבנית לא אוכלת אתו, הוא שאל שוב ושוב למה היא לא אוכלת וכל פעם תירצה תירוץ אחר, (היה אומר בהומור שחשב שאולי היא רוצה להתגרש ממנו..) הוא הלך לשאול את חמותו ונדהם לשמוע 'לך התחייבנו שתאכל על השולחן שלנו, אבל בשבילה אין מספיק כסף לארוחת בוקר'

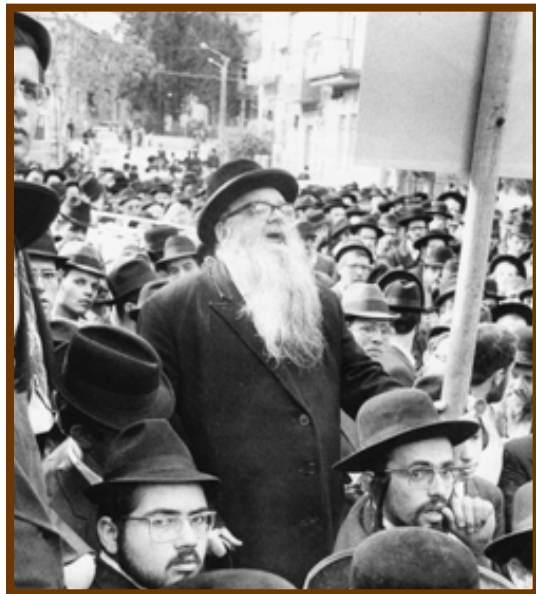

התרופה מרה וחזקה עד מאוד, יכניסו אותה לפיו בכוח ללא ניסיונות להקל עליו. והנמשל הוא, שבכל השנה צריך לומר דברים המשמחים את הלב על מנת שייפתח לב השומעים לשמוע גם את דברי התוכחה והמוסר. אבל באלול אין זמן לבדיחות, וצריך מהר להכניס בכוח את המוסר בלבנו גם אם רב וחזק הוא."

נושא נוסף שהיה בנפשו של רבי שלום, היה נושא הפאה הנכרית, על כך מספר ל'כל ישראל' נכדו ר' י. אריאל: "הוא לא היה מתנגד לפאה באופן כללי (חלק מבנותיו חבשו פאות) אלא לפאה מודרנית שלא ניתן להבחין בינה לשיער אמתי, והיה מספר שהגיעה מישהי לאשתו הרבנית וישבה אצלה כמה שעות, בשלב מסוים הבחורה הזו רצתה לאכול משהו או לשתות, והוא הופתע לשמוע שזאת לא בחורה אלא אישה נשואה וכאב לו ממש וזעק על זה בדרשות. בשנים האחרונות הוא היה גר אצלנו בבית, ואחותי לבשה פאה אז הוא לא הביט בה, ובאחת הפעמים לבשה מטפחת ובתגובה שאל מי זאת, ולראשונה הביט בנכדתו."

המגיד מישרים, הגאון רבי ישראל מאיר שושן, סיפר השבוע לראש ארגון המשנה יומית הרב יונתן שטנצל סיפור מרתק שמתפרסם לראשונה ב'כל ישראל': "רבי שלום כל ימי חייו שינן משניות בעל פה, בשבת וביום חול, בין דרשה לדרשה, היה בקי בשישה סדרי משנה ממש ישר והפוך, כמו אשרי יושבי ביתך. בשנה האחרונה לחייו, (הוא נפטר בכ"ב כסליו תשנ"ח) כבר עבר שבע אירועים מוחיים, היה בכיסא גלגלים ושהה אצל בתו בבני ברק, הייתי מתחיל משנה, כל משנה מכל סדר, וכמו שמתחילים לומר למישהו 'אשרי יושבי ביתך' והוא ממשיך 'עוד יהללך סלה' ככה בכל המשניות."

"הוא שכב ממש בעשרה ימים האחרונים לחייו במעיני הישועה (שם נפטר) מחובר לחמצן ואני קורא אתו משניות, קראתי לד"ר רוטשילד ושאלתי מה זה? אני אומר משנה והוא חוזר הלאה. בשבוע האחרון הוא כבר היה ללא הכרה, הגיע יום שישי והבת שלו מתקשרת ואומרת לי שהיא מאוד פוחדת ומספרת שכאשר הוא היה ילד בעץ חיים, כדרכו של חיידר, בהפסקה המלמדים היו ב'חדר מלמדים' והילדים כדרכם משחקים, והמלמדים של תלמוד תורה עץ חיים היו מגדולי התלמידי חכמים, רבי שלום עמד מאחורי הדלת והאזין למה שהיו מדברים, יום אחד הוא שומע שהמלמדים שואלים את המלמד שלו, ר' יעקב, מדוע אתה לומד משניות? והמלמד שלו מגיב ואומר 'אני לומד משניות כי הרבי שלי למד משניות, ולמה הרבי שלי למד משניות? כי הוא ידע שכתוב בספרים הק' שממתי שאדם נפטר והנשמה מסתלקת עד לקבורה הנשמה עוברת ייסורים נוראים וכמה שאפשר להזדרז למנוע ממנו את הייסורים האלו ולקבור אותו מהר זאת מצווה גדולה, בירושלים נוהגים הרי מנהג ירושלים שלא להלין את המת אלא מיד לקבור, אבל הרבי שלי חשש שמא ימות בליל שבת ועד הקבורה יהיה הרבה זמן, אבל מקובלנו מרבתינו שכאשר הנשמה יודעת משניות בעל פה אין למלאכי חבלה שום גישה אליה, וזה מבריא את המלאכים, הרבי שלי חשש להיפטר מן העולם בליל שבת,

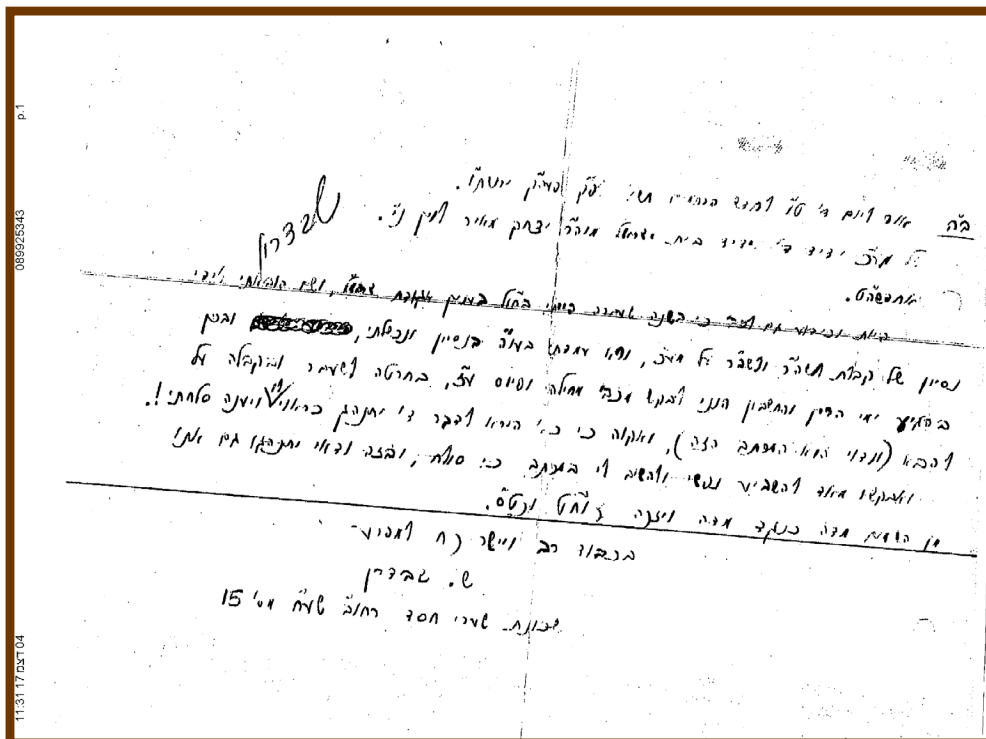

ואכן, סיפר אותו מלמד 'הרבי שלי באמת נפטר בליל שבת', והוסיף רבי שלום שגם המלמד שלו שסיפר את הסיפור נפטר בליל שבת. אומרת לי הבת של רבי שלום, 'מה יהיה? עוד מעט ליל שבת והוא עלול עכשיו להסתלק'... בסוף רבי שלום נפטר ביום ראשון בצהריים, וזכה שלא ילינו את גופו הטהור".

מתי שמעת לראשונה את רבי שלום?

"במבחן משניות שאבא אירגן באולמי ווגשל, הייתי בגיל שש ואני זוכר שכולם מדברים ומפריעים בכל הדרשות כדרכם של ילדים... אבל כאשר רבי שלום התחיל את משאו גם הילדים הקטנים השתתקו לגמרי, היה לו כושר רטורי אדיר שריתק את כולם, אנשים היו צוחקים, כילד שמעתי ממנו כמה מילים את המילה 'קצבוקה' שכולם היו שומעים וצוחקים, ועד היום אינני יודע מה זאת המילה הזו". ר' שולם השאיר אחריו בן שהמשיך את דרכו כמגיד מושרים, הגאון רבי יצחק שבדרון שזקוק בימים אלו לרחמי שמים מרובים, כמו כן הותיר את חתנו הגדול הגאון רבי אליהו דוד רייכמן משכונת נווה יעקב, חתנו הגאון רבי צבי שינקר ראש ישיבת בית דוד, חתנו הגאון רבי משה אריאל ראש כולל בבני ברק, חתנו הגאון רבי נחום שינלון מרבני כולל חזון איש, וחתנו הגאון רבי מנחם קניגסברג מרבני כולל רשב"י.

נושא נוסף שהיה בנפשו של רבי שלום, היה נושא הפאה הנכרית, על כך מספר ל'כל ישראל' נכדו ר' י. אריאל: "הוא לא היה מתנגד לפאה באופן כללי (חלק מבנותיו חבשו פאות) אלא לפאה מודרנית שלא ניתן להבחין בינה לשיער אמתי, והיה מספר שהגיעה מישהי לאשתו הרבנית וישבה אצלה כמה שעות, בשלב מסוים הבחורה הזו רצתה לאכול משהו או לשתות, והוא הופתע לשמוע שזאת לא בחורה אלא אישה נשואה וכאב לו ממש וזעק על זה בדרשות. בשנים האחרונות הוא היה גר אצלנו בבית, ואחותי לבשה פאה אז הוא לא הביט בה, ובאחת הפעמים לבשה מטפחת ובתגובה שאל מי זאת, ולראשונה הביט בנכדתו".

לפני ואחרי הצבא

הרב יצחק אריאל, נכד הגר"ש זצ"ל

כולנו ידענו, שהשבת יהיה מעניין ב"זכרון משה". ר' שלום לא יישאר בלי תגובה, זה הרי ברור, כאשר השיח הציבורי חזר לימי ההשכלה, אין כמו עיתוי שכזה בו ר' שלום מחדד את לשונו ומצליף חזרה לחמם את הלבבות מהקרירות המתפשטת.

ליל שבת חורפית. הציבור נהר בהמוניו, זה פשוט כאב, כולם חיפשו מענה הולם, והמוצא היחיד היה "זכרון משה"... ר' שלום יחזיר לנו את הצבע ללחיים. נדחקנו בכל פינה אפשרית, השלג הכה על החלונות, ובפנים נעמד תנור האש הירושלמי על הבימה! ר' שלום עולה את גרם המדרגות עם לבוש השיראין השבתי המפורסם שלו, השטריימל על ראשו, פניו מלאות חן, עיניו נעצמות, הידיים נפרשות והפה נפתח, ואתו גם הלבבות של כולם... כולם נדבקים לכל הגה היוצא מפיו. הפופיטת נפתחו ו--- הדרשה החלה.

כי תצא למלחמה על אויבך – כן אני לא טועה, מחר קוראים פרשת ויגש, יהודה ניגש למלחמה וגם אנחנו ניגשים למלחמה. כמובן שנחזור אל הפרשה, אבל הפרשה שהקאפקלאך לומדים השבוע זה פרשת כי תצא... זה מה שמושך את לבם היום, העיקר לדבר על יפת תואר... הם חושבים שזה פרשה שלהם... המגיד מברך שהכל על כוס תה מהביל, לוגם לגימה ראשונה וממשיך: וגם רשע ליום רעה דורשים חז"ל בגמ' בנדרים על הרשעים "ולא עוד אלא שתחתוניות שולטות בו", יודעים אתם למה? כי העונש על המלעיג על דברי חכמים שנידון בצוואה ורתחת, וזה לא רק לעולם הבא שם בגיהנום, אלא אם הוא זוכה יש לו כבר את העונש בעולם הזה, מעין עולם הבא... הבנתם? מחייך המגיד, הרי כל מה ש"בנימין (מינץ) אמר, זה לא לחפש את קירבתם של ידיד ה', רק נרוצה נרדפה... ולא בשביל לדעת את ה', ולא בשביל לשבת ליד ה' אוצר של יראת שמים, אלא בשביל לרוץ לשבת ליד אשכול הכופר... זה הממונה לא על 'אוצר זבול' אלא על אוצר זבל פרדותיו של ה' פרס והאזניה'... הוא או חבריו האחרים. ואז מכה ה' כמו שכתוב בקללות יכנה ה' בטחורים אשר לא תוכל להירפא, ואז יש לו בעולם הזה מעין עולם הבא... איזה תענוג! ! הא? הוא בא לשבת על 'רק הכסא אגדל ממך' ואז הוא מתחיל לנוע ולא יכול לשבת בנחת, למה? כי הוא זכה לעונש בעולם הזה מעין עוה"ב... ה' מכה בטחורים וכשיש עקצוצים וכואב אז לא יושבים... הדא הוא דכתיב תחתוניות שולטות בו... אז לאחר הקדמה זו נבוא אל העיקר.

וכך אמרו אז המשכילים, אלו עם הבלוריות הגדולות והזקן המקוצץ, תארו לכם איך נראה נוהל יציאה למלחמה של הפרומערס, קודם כל, עושים סלקציה בסיסית וכל מי שבנה בית חדש וכרם חדש או נשא אישה מוזמן להישאר בבית, הנימוק הרשמי הוא רחמים של התורה פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה ופן ימות במלחמה ואיש אחר יחנוך את ביתו ויחלל את כרמו, אבל תחשבו קצת, תפתחו את הראש, אמרו מגדלי הבלוריות שעל הראש, תחשבו מה עומד מאחורי ההוראה ומה מסתתר שם... שכולנו, כל האנשים השפויים אלו שעוסקים בפרנסה ובעבודה ויש להם שדות וכרמים ויש להם כסף לקנות בית קודם כל שהם יישארו בבית... וככה עם תירוץ מבריק של שנה ראשונה ורחמים, עוזבים את החלק הארי של הקהל שיודע לבנות ולהתפרנס ועשה צבא ויודע להחזיק נשק ונשארים רק עם הותיקין מענטשאן, עם הטראנסט שקמים לנץ.

אחרי זה מעמידים שרי צבאות בראש העם ומסננים את כל אלו שהם קוראים "איש הירא ורך הלבב" ותראו שוב פעם איזה יופי, האמרה הרשמית היא ירא ורך לבב מלצאת לקרב אבל הרמז הוא לאלו שיש להם עבירות! ! ואיזה עבירות? לא חילול שבת ולא אכילת חזיר, רק כן כן כל מי שהוא לא פרומער עד הסוף! אפילו מי ששח בין יוצר לישתבח חוזר עליה מעורכי המלחמה! ! ולמי אין עבירות כאלו?

ואגב מילתא נוסף שאנחנו כבר אחרי חנוכה ואז טו פורים מתדפק בשער, אז יש מחלוקת בגמרא על מה שנאמר במגילה מהודו ועד כוש האם הודו וכוש רחוקים זה מזה או קרובים זה לזה רק שאחשוורוש שלט על כל העולם כ"כ חזק אפילו שכל הארצות היו פזורים ורחוקים בכ"ז שלט בהן כאילו היו כולם הודו וכוש שקרובים זה לזה, ונשאלת השאלה האם הפירוש בגמ' שחלקו במציאות בפועל? אבל כשנכנסים לפעמים לבית כנסת רואים שאלו ואלו דברי אלוקים חיים ואין סתירה כלל, כי לפעמים אתה רואה בן אדם שמ"הודו" שמתחילה התפילה ועד המרחק הגדול של סוף התפילה הוא כ"כ ממחר ומגיע במהירות הבזק עד ל"קוש" לנשיקה על התפילין בסוף התפילה, שאז אתה מבין שגם שבאמת כשהודו וכוש בשני קצוות אבל אפשר לשלוט בהם ולקרבתם כאילו היו סמוכים זה לזה... אז לאלו שנוקטים שהודו וכוש סמוכים זה לזה, להם אין בעיה של שח בין ישתבח ליוצר, כי מרוב מהירות אין מקום לדחוף שם אפילו סיכה... אפילו הסיכה שעל הכיפה הסרוגה לא נכנסת שם...

עכ"פ נחזור לענייננו, כך שולפים מכל הקהל הגדול שבא עם שרירים למלחמה, את כולם פחות או יותר, ומי נשאר שם? אחרי כל הסלקציה המדודקת הזו, רק ארבעה זקנים... החפץ חיים, ר' חיים עוזר, הרב של בריסק, והרב של דווינסק, וכך שעונים המה על מקלותיהם וחושבים לנצח בקרב... לעגו המשכילים.

אבל בדיוק כך! ! ענה הח"ח ואמר הזקנים הללו הם הם המנצחים את הקרב, לא בחיל ולא בכח אמר ה' כי אם ברוחי! במקלו של יעקב אבינו, ובאבן קטנה של דוד המלך, ככה ניצחו את גוליית! לא עזר כל הטנקים והמטוסים של הצבא הגדול, רק האבן הקטנה של דוד חדרה את ההגנה של גוליית הגיבור. ברכיים עם שרירים מחפש ה' ברכיים ישרות שלא כרעו לבעל דורש ה'! כל אותם האלפים שבאו למלחמה אמר ה' להשיבם כי לא באלה תנצח רק אותם אלו שלא כרעו לבעל ולא נשקו אותו בפייהם, רק באלו נצחנו בעבר ורק עם אלה ננצח בעתיד אמר הח"ח.

ומכיוון שפיהם הנושק לבעל התמלא בחצץ ושמעו את התשובה ומה שאמר הח"ח, ניסו את מזלם בליצנות נוספת ואמרו, אז טוב, באו נניח שארבעת הזקנים יוצאים לקרב ומנצחים, אבל איך מגיעה לפתחם פרשת יפת תואר במלחמה? הא? אצל הח"ח? אצל ר' חיים עוזר? אצל ר' חיים מבריסק? הולכים למלחמה וחוזרים עם יפת תואר? מה קורה כאן?

אז הנה התשובה עבורם, עבורנו התורה היא לא מקום לליצנות ומי שעושה ליצנות מהתורה מקום מושבו לנוע בכיסאו ליד אשכול הכופר עם הטחורים... הרי כבר אמרנו בפרשת ויצא, "וישק יעקב לרחל" שמי שחושב לשים עיני בשר ולהביט בתורה ולשאול שאלות, ולחשוב שהתורה מדברת על מה שמקרקרת הבטן אצלו מוטב לו להמשיך לשחק פוטבול מלפתוח את החומש... שהרי הפסוק ממשיך מיד ואומר וישק יעקב לרחל "ויבך", אהה? ! מהנשיקות הגשמיות שלנו לא באים לתוצאה של ויבך! ! אלו שכורעים לבעל ונושקים לבעל בטוחים שיש כאן טעות סופר... מה? איזה דרך ארץ זה? לבכות? זה הזמן והמקום? ובכלל איך מגיע בכי ברגע כזה? יש להם ש-א-ל-ו-ת על התורה... אבל דעו נא כי אם הוישק גורם ל-ויבך, אז זה לא הנשיקה שלנו כלל וכלל! באים כבהמות עם כל התאוות של בהמה ושואלים על האבות הקדושים שהיו מלאכי מעלה, ואילו בקשו האבות לקבוע דירתן בשמים היו מקבלים, אומרים חז"ל במדרש, אז אל תהיו כסוס ופרד להביט בתורה עם עיני חמור ואפילו לא כעינו של חמורו רבי פנחס בן יאיר.

אז א"כ, עבורנו כאמור אין כאן שאלה כלל ולא צריך תשובה, אולם אלו ששואלים שאלות אז התשובה היא פשוטה, אתם בעצמכם אלו שרוצים לשנות את הדרך מחסר לקור ומקדושה לטומאה אתם אשמים בזה שהח"ח מגיע עם יפת תואר, אתם קלקלתם אותו, אז מה אתם רוצים! למה אני אומר כך? מה זאת אומרת למה... הנה ההסבר.

נכון שארבעת הרבנים הם אלו שיוצאים לקרב, אבל לפני שיוצאים לקרב הרי צריך לעשות להם קצת אימונים, לא? להלביש אותם מדים עם כומתה ירוקה וכובע טמבל ולעשות להם טירונות... להתכופף לעמוד... ככה קצת התעמלות... אחת שתיים. אחת שתיים, לרוץ קצת ולהתרגל לקרב. חילוף עצמות אתם קוראים לזה... מה יש? מה יזיק שקצת יעשו חילוף עצמות בצבא? אז הנה לכם העובדה! לפני כן, כשהוצאתם אותם מבית המדרש, באמת מדובר בח"ח ובהרב מבריסק צדיקים גמורים יראים ושלמים, אבל כשלקחתם אותם קצת לצבא, קצת לעמדות שמירה, ולהביט בכל העולם כמו מלאך המוות מלא עיניים... וקצת להחזיק נשק, להתרגל לכוחי ועוצם ידי, לכבות את אש הקדושה והטהרה, ולהסתובב בתערובת, כבר מתדרדרים אט אט ונופלים במהירות עד שבתוך תקופה קצרה חוזרים מהמלחמה עם יפת תואר! ! אז אתם שואלים איך הח"ח חוזר עם יפת תואר? התשובה היא כן! כאן לפני שעשה צבא וכאן אחרי שעשה צבא. פלאי פלאים.

מהרו לחווית טיפוס בלתי נשכחת!

מנהל ישיבה? מארגן קאמפ?
מנהל סמינר? מרכזת קייטנות

קירות טיפוס
למתחילים ומתקדמים

מדריכים וציוד אבטחה במקום

◀ מתאים מגיל 5 ומעלה
◀ אין צורך בידע מוקדם

אפשרות לטיפוס לילה
בתאום מראש

לקבוצות תינתן הנחה מיוחדת!

מהרו להרשם - מספר המקומות מוגבל!!

קיר iclimb ירושלים | אצטדיון טדי - 02-6482264
להזמנות: אבישי - 050-6322047

אורה

כ"א תורה

צילום: משה בלוי

עם פטירתה של הרבנית אורה ברלין ע"ה, נחשפו
מקצת ממעשיה הגדולים, הדאגה לאלפי
תלמידים לאורך השנים, ההקרבה העצומה
ושנות הסבל • הפחד ממחבלים שהוסתו,
הבחור שנזרק בגלל רישיון והוחזר על ידיה
לישיבה, הנכדה שלא העירה גם כשנפלה לרצפה
והמתלמד הרפואי שלא ספג ביקורת למרות
שהגם סבל בל יתואר • קווים לדמותה הגדולה

אלי כהן

ק

הל אלפים בראשות גדולי התורה, ראשי הישיבות, והמוני תלמידי ובוגרי ישיבת רבינו חיים עוזר, ליוו בשבוע האחרון למנוחות את הרבנית הצדקנית מרת אורה ברלין ע"ה, אשת הגאון רבי מנחם צבי שליט"א ראש ישיבת רבינו חיים עוזר, שהלכה לעולמה לאחר ייסורים רבים ביום

שבת קודש, לקראת שנת ה-78 לחייה. הרבנית הצדקנית מרת אורה ע"ה נולדה בכ"ז שבט בעיה"ק ירושלים לאביה הגאון הגדול רבי יואל קלופט זצ"ל, מגדולי התלמידי חכמים בארה"ק ומגדולי המקובלים בדור האחרון. ולאמה הרבנית מרת מאשה ע"ה, ובבית גדול לתורה ויראה התחנכה במסורת בית אבותיה הדגולים.

אביה הגאון הגדול רבי יואל זצ"ל היה מגדולי תלמידי ישיבות סלוצק וקלצק, וחביבם של רבותיו מרנן הגרא"ז מלצר וחתנו הגר"א קוטלר זצ"ל, וזכה ללמוד בחברותא קבועה עם מרן הגראמ"מ שך זצ"ל ממנו קיבל תורה עוד בהיות מרן זצ"ל בישיבת קלצק. מעבר להערכה לגדלותו של רבי יואל זצ"ל אצל מרן הרב שך זצ"ל הניכרת עד למאד מקשריהם הרבים במו"מ וחליפת מכתבי תורה בעניינים רבים, כפי עדות בני משפחתו החשיב מרן זצ"ל את רבי יואל כ'חכימא דיהודאי'. בנוסף חיבב וקירב את כל בני המשפחה, אשר ראו עצמם כבני משפחה למרן זצ"ל. כמו כן זכה לקרבה מיוחדת אצל מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל שברבות הימים אף בא עמו בקשרי שידוכין. ברבות השנים הוכר רבי יואל זצ"ל כאחד מחשובי הדיינים בארץ הקודש, כששנים רבות שימש כדיין ואב"ד ברחובות ובחיפה, כשרבים מיושבי על מדין ופוסקי ההלכה מריצים אליו את שאלותיהם ומבקשים ממנו שירות דעה ויבנים שמועה בכל חלקי התורה. כך גם היה מגדולי הזוכים ללמוד תורת הח"ן ובתורת איתן אדוננו הגר"א זיע"א, כשהוא פותח שערי חכמה זו בפני גדולי צדיקי הדור.

את מסירותה הגדולה לתורה קיבלה המנוחה ע"ה בבית אביה הגדול, כשעוד בילדותה היה יוצא מביתו למשך כל ימות השבוע להרביץ תורה בישיבת קלצק בפרדס חנה ורחובות, כשבני המשפחה נותרים בביתם בירושלים. בצעירותה עברה המשפחה להתגורר בעיר רחובות ולאחר תקופה, כאשר התמנה אביה הגדול כדיין ואב"ד בחיפה - עברו להתגורר בעיר, בה השפיעו והקרינו לסביבה כולה.

מחיפה לבני ברק

בהגיעה לפרקה נישאה לבעלה הגאון רבי מנחם צבי, ממשפחת היחס שבירושלים עיה"ק ומאוריות החבורה שבישיבת כנסת ישראל – חבורן של הימים ההם. עם נישואיהם התגוררו תקופה קצרה בעיר בני ברק כשבעלה הגאון דולה מתורת רבו הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל בכולל האברכים 'בית יהודה' והרבנית אורה ע"ה משמשת כמחנכת לבנות ישראל בעיר רחובות.

כשנה לאחר נישואיהם התבקש בעלה לבוא להתגורר בעיר חיפה ולהתמנות כר"מ בישיבת תפארת הכרמל, כשעל פי הוראת מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל קיבל את המשרה למרות גילו הצעיר והיות האווירה הרוחנית של העיר חיפה שונה לחלוטין מבני ברק.

עם הגעתם להתגורר בעיר חיפה התמסרה הרבנית ע"ה לגידול בניה ובנותיה ולהרצת התורה של בעלה. מלבד שפתחה את ביתה לתלמידי בישיבת תפארת הכרמל ומאוחר יותר בישיבות זיו התורה אותה הקים בעלה הגאון וכנסת חזקיהו בכפר חסידים, היה ביתם בחיפה פתוח לרווחה לכל נצרך כשרבים מאלו שזכו להתקרב לחיי תורה ומצוות עושים את שבתותיהם ומועדיהם בתחילת דרכם הרוחנית על שולחנם של הרבנית אורה ע"ה ובעלה ראש הישיבה.

בשנת תשל"ח ייסד בעלה ביחד עם בן דודו הגאון רבי זאב

ברלין את ישיבת גאון יעקב ע"ש הגאון רבי יעקב שפירא זצ"ל, ראש הישיבה האחרון של אם הישיבות בוולאז'ין, חתנו של הגאון רבי שמעון לנגבורט זצ"ל ראש כולל וולאז'ין שעמד מאחורי היוזמה להקמת הישיבה. בתקופה הראשונה להקמת הישיבה היה בעלה שוהה בישיבה רוב ימות השבוע, ופעמים רבות אף שב לביתו רק משבת לשבת. היו אלו ימים בהם חוליות מחבלים הגיעו לחופי הים בצפון הארץ ומבצעים פיגועים רצחניים רח"ל, כשאימה ופחד שררו אצל רבים מהתושבים. למרות זאת לא מנעה הרבנית מבעלה את הנסיעות. מידי לילה הייתה חוסמת את דלת הבית והחלונות ברהיטים וחפצים כבדים, ולא סיפרה לבעלה דבר על החשש הרב בבית.

בשבוע האחרון למדתי בבית יחד עם שני בחורים קרוב לחצות הלילה", סיפר ראש הישיבה, "הרבנית כבר לא יכלה ללכת ללא עזרה, והיו צריכים לתמוך בה כל העת. שעה קודם לכן הלכתי עמה לחדר השני וכמעט נפלה. ולפתע היא נכנסת לחדר עם שתיה בידה לבני הישיבה היקרים אותם היא כה אהבה, זה היה מסירות נפש בשבילה לקום מהמיטה, אך הדאגה לתלמידים והערכה לתורה עמדה בראש מעיינותיה.

מספר שנים לאחר מכן עברו להתגורר בעיר בני ברק בסמיכות לישיבה ולפני כשלושים שנה בהוראת מרן הרב שך זצ"ל ייסד בעלה את ישיבת רבינו חיים עוזר, ע"ש רבם של ישראל מרן הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל. הרב שך זצ"ל היה זה שקבע כי מן הראוי לקבוע את שם הישיבה ע"ש מרן הגר"ח ע"ש. עד אז לא הוקמה ישיב לזכרו ויהיה בזה זיכרון לתורתו.

חביבות מיוחדת הייתה לישיבה אצל מרן זצ"ל שאף טרח להופיע במעמד הנחת אבן הפינה לבניין הישיבה ונשא בו את המשא המרכזי.

מאז הגיעה להתגורר בבני ברק, נודע ביתה של הרבנית ע"ה ככתובת למצוקותיהם ומכאוביהם של אנשים ומשפחות קשי יום, אם בעצה והכוונה לבעיות אישיות ונפתולי החיים, ואם במילות עידוד וחיוך בעת צרה ומחלה ל"ע. על שולחנם סעדו אנשים קשי יום וגלמודים לצד משפחות מתחזקות שבקשו לסעוד על שולחנם בשבתות ומועדים ולשאוב מלוא חופנים אורה של תורה ודרכי גמילות חסדים. מעולם לא ידעה בערב חג מה יהיה מספר הסועדים על שולחנם, ולא אחת היו בני המשפחה נאלצים לשבת כליל הסדר בשולחן צדדי כי המקומות סביב שולחן הסדר נתפסו על ידי אורחים שהגיעו ממש ברגעים האחרונים לפני התקדש חג.

הגרמ"צ מספר כי "כליל הסדר עוד כשהיינו בחיפה, התארחו בבית כמה עשרות יהודים שהיו כמה מהם שהגיעו ממש לשער הנו"ן בשערי הטומאה, והרבנית קירבה כל אחד בסבר פנים יפות תוך שהיא שולפת מכל אחד את הנקודה הטובה שלו ומוכיחה לו שעדיין לא אפסו הסיכויים.

"היו מקרים שמרוב אורחים לא היה מספיק אוכל ותמיד אמרה אני כבר אכלתי... אני כבר שבעתי... וכל זאת מעולם לא היה בא על חשבון הילדים והנכדים.

הילדים מספרים שאף פעם לא הייתה מתעלמת מאף בן או נכד שלה, תמיד שאלה והתעניינה בשלומם."

השנים האחרונות

לפני כעשור לקחה בלבה ועברה ניתוח קשה, שלאחריו התברר שהיא סובלת מבעיה רפואית נוספת עליה לא עמדו הרופאים בעת הניתוח. טובי הרופאים בארץ ובחול נחלקו בדרכי רפואתה, מצד אחד היו כאלו שטענו כי במידה ולא תנותח שוב הרי שחייה נתונים בסכנה מיידית, לעומת אחרים שטענו כי ניתוח נוסף רק יחמיר את בעיותיה הרפואיות. את שתי הדעות הביא הגרמ"צ ברלין בפני מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שהכריע ש'שב ואל תעשה עדיף', ואכן הרבנית ע"ה האריכה ימים עוד כעשור שנים.

גם בשנים אלו בהן סבלה מבעיות רפואיות, השתדלה לקיים את אורחות חייה בהארת פנים לכל אדם וסיוע להרצת התורה ולימוד של בעלה הגדול וצאצאיה הרבים. בתקופה האחרונה נחלשה וביום חמישי האחרון אושפזה בבית החולים כשבני משפחתה, תושבי שכונת רמת אלחנן ומכריה ותלמידי הישיבה מעתירים לרפואתה. אך למגינת לב במהלך השבת השיבה את נשמתה ליוצרה, זכה ומוזככת בייסורים, כשהיא בשנת ה-78 לחייה.

שעות ספורות לאחר צאת השבת נאספו אלפים מבני התורה, בהם המוני בוגרי ותלמידי

הישיבה, ראשי הישיבות וגדולי התורה, סמוך לביתה שבשכונת רמת אלחנן בבני ברק לחלוק כבוד לאשת חבר שמסרה עצמה כל ימיה לתורה. לפני צאת מסע ההלוויה מיטתה הגיעה לישיבה להיפדר ולאחר מכן לעבר ביתה - שם נשא דברי הספד הגאון רבי יצחק זילברשטיין, מרא דאתרא דרמת אלחנן, שפתח בקול בוכים וקרא עליה את הפסוק: 'ותמת דברה מינתק רבקה, ותקבר

יודע שבלי לימוד התורה, אני אשב עליך שבעה'... לאחר מספר חודשים הוא חזר ללמוד בישיבה והקים בית נאמן בישראל. לאחר פטירת הרבנית זצ"ל הוא הגיע לשבעה, סיפר את הסיפור והוסיף שזה מה שהציל אותו מהרחוב, "פשוט היא נתנה לי את ההרגשה שאני הכי מוצלח וזה מה שהחזיר אותי לספסל הלימודים".

סיפרה נכדה בשבעה: "סבתא ע"ה תמיד חשבה על השני קודם שחשבה על עצמה, גם ברגעי הסבל הכי גדולים. אני זוכרת שפעם אחת כשישנתי אתה בחדר, התעוררתי באמצע הלילה וגיליתי אותה על הרצפה. מסתבר שזמן רב לפני שהתעוררתי היא נפלה מהמיטה ובעקבות סבלה לא הצליחה להתרומם לבד. לשאלתי מדוע לא העירה אותי, היא אמרה בפשטות האופנית לה כל כך: 'לא רציתי להעיר אותך, היית כל כך עייפה', והיא נשארה בזמן זה על הרצפה הקרה! כך היא הייתה, חייה היו רצופים באינספור רגעים של מחשבה על האחר לפנייה. לאו דווקא מעשים גדולים שזוכרים לדורי דורות, אלא פסיפס של אבני דרך קטנות של מחשבה על האחר לפני המחשבה על עצמה, וזה מה שעשה אותה למה שהיא הייתה".

אחיה, הרב הצדיק ר' חיים קלופט, אמר ב'שבעה' שכשמספידים בן אדם צריך בדרך כלל לסנן בין המידות הטובות למידות הפחות טובות, "אבל אצל אחותנו באמת שלא צריך לחפש מאומה, כי מעולם לא עשתה רעה לאיש ולא דיברה מילה לא טובה על אף אחד".

במשך שנות חייה האחרונות הרבנית סבלה מייסורים נוראים. כל טיפול פשוט גרר אחריו את כל הסיבוכים הרפואיים האפשריים, שהסבו לה סבל שאוון בן אנוש אינה מסוגלת להבין. למרות ועל אף הייסורים הקשים, אף פעם לא נשמעה ולו תלונה אחת מפי הרבנית ע"ה, שהרי לא רצתה להסב לסביבתה צער.

בשנה האחרונה, בעקבות רשלנות רפואית של מתלמד, היא ספגה בכל גופה כוויות קשות. מעולם בזמן או לאחר המקרה היא לא דיברה סרה על אותו סטודנט, שהסב לה סבל רב כל כך שלא עזב אותה עד רגעיה האחרונים!

במשך ימי ה'שבעה', המנחמים שמו לב לתופעה שכל אחד מהמבקרים ציין את הנקודה ש"אותו היא אהבה במיוחד" וכך המשפט הזה חזר על עצמו אין ספור פעמים. הרבנית ידעה לתת לכל אחד את המקום המיוחד לו. ואת ההרגשה שהוא הכי חשוב לה. כנ"ל חזר על עצמו משפט זה אף בין הבחורים בישיבה, בין הנכדים, השכנים וקרובי משפחה.

בעין הטובה שהייתה לה. היא ראתה בכל אחד את הנקודה המיוחדת שקיימת רק בו, ודרך נקודה זו הצמיחה את הסביבה שלה, עד לרגעיה האחרונים ממש, כך שאפילו ביום חמישי האחרון לחייה, כשהגיעה לבית החולים עם כל הסבל, אמרה לאחות שהזריקה לה לגוף עירוני, בקול רך: "איזו עדינות, תודה רבה".

מתחת לבית אל תחת האלון, ויקרא שמו אלון בכות', ואמר: "הרבנית ברלין ע"ה הייתה מזבח שמכפר על השכונה, כמו שכתוב במדרש שאשה צנועה היא כמו מזבח, במזבח כתוב 'ושחט אותו על ירך המזבח' ובאשה כשרה מצינו 'אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך'. הרבנית ע"ה כיפרה על השכונה ועל כל בני הקהילה בייסוריה הרבים ובפטירתה".

בעלה הגאון רבי מנחם צבי שיכלחט"א פתח במספד תמרורים: "חמישים ושבע שנים זכיתי לחיות איתך, לאחר האירוסין שלנו אמרו לי ההורים כי קראו לך 'אורה' מכיוון שגולדת בזמן המלחמה ונהיה אור גדול בבית, אבל אני יכול להעיד שגם שנים לאחר מכן ראיתי את האור הגדול אור של חסד אור של תורה אור של יראת שמים.

"במשך 11 שנים הייתה חולה והתייסרה בייסורים. לפני אחד עשר שנים אמרו לנו הרופאים שאפשר כבר להזמין את הרכב של הח"ק... אך היא חיה בניסים גדולים, גם כאשר הרופאים בישרו בשורות קשות הגוף שלה לא היה בשליטתם, הגוף שלה היה חי רק בשביל רוחניות וממילא הם לא ידעו מתי זמנה.

"בשבוע האחרון למדתי בבית יחד עם שני בחורים קרובי לחצות הלילה", סיפר ראש הישיבה, "הרבנית כבר לא יכלה ללכת ללא עזרה, והיו צריכים לתמוך בה כל העת. שעה קודם לכן הלכתי עמה לחדר השני וכמעט נפלה. ולפתע היא נכנסת לחדר עם שתיה בידה לבני הישיבה היקרים אותם היא כה אהבה, זה היה מסירות נפש בשבילה לקום מהמיטה, אך הדאגה לתלמידים והערכה לתורה עמדה בראש מעיינותיה.

"ביום חמישי האחרון לא יכלה לדבר כבר, ובקושי רב היא מבקשת ממני שאני אגיד פרקי תהילים בקול והיא תחזור אחריי. אנו רוצים להודות לכל תושבי השכונה ולמרא דאתרא ולכל האנשים שהתפללו ודאגו לשלומה של הרבנית כל הזמן, על כל הדאגה והסיוע ועל כל התפילות הרבות, החיזוקים והקבלות במשך כל השנים לרפואתה".

לאחר אמירת הקדיש יצאה מיטתה מביתה בבני ברק לבית ההלוויות שמגר בירושלים, שלאחריו יצאה ההלוויה לעבר הר המנוחות - שם נטמנה, כשהיא מותירה אחריה את בעלה הגאון רבי מנחם צבי ראש הישיבה ואת בניה הרבנים הגאונים: רבי אליעזר דוד מרבני הישיבה, רבי משה יעקב מחשובי האברכים במודיעין עלית, רבי ישראל מאיר מנהל ישיבת קול תורה, רבי יצחק זאב מחשובי אברכי הישיבה, רבי רפאל יחיאל ר"מ בישיבה, ורבי חיים אריה ר"מ ישיבת חכמת התורה במודיעין עלית. וחתניה הרבנים הגאונים; רבי אליהו אליעזר סלומונס ראש כולל בצרפת, רבי משה יונה אונטריו מרביץ תורה בבני ברק ורבי ראובן סגל ר"מ ישיבת מאור התורה בירושלים, נכדים ונינים לומדי תורה ממשיכי מסורת הדורות במורשתה המופלאה.

בין אדם לחברו

בחור מהישיבה סיפר בימי השבעה, כי "פעם הראש ישיבה העיף אותי מהישיבה, אפילו שהייתי מצטיין ומקפיד על כל סדרי הישיבה ותפילות ללא יוצא מן הכלל, בגלל שהוצאתי רישיון נהיגה, ועל פי הוראת מרן הגראמ"מ שך זצ"ל, הקפידו בזמנו מאוד שבחור לא ינהג. מאחר שלא מצאתי ישיבה אחרת באותו אליו לבקש שיעזור לי למצוא מקום חלופי.

"הרבנית פתחה את הדלת בחיך, הושיבה אותי לכוס תה ועוגה, שאלה בשלומי ואיך זה שאני חודש בלי ישיבה ואף אחד לא דואג לי, ואז סימנה לרב משהו עם העיניים (כנראה לדעת אם יש אפשרות להחזיר אותי...). הוא השיב לה בשלילה ושצוות הישיבה יכעס מאוד. אז היא אמרה לו חצי בגערה חצי בתחינה 'איכה אעלה אל אבי והנער איננו איתי?' כאומרת לו איך אעלה לשמים כשעל כתפי רובצת אחריות על הבחור הנ"ל... הראש ישיבה אמר לי 'שים פה את הרישיון ותבטיח לי שעד שאין לך אישור ממני אתה לא נוהג ותחזור ללמוד כבר'..."

מספרים על בחור ישיבה בעל כשרון גדול שלפני יותר מעשור, בהיותו בישיבה קטנה, לא הסתדר בישיבה ומצא את עצמו ברחוב רח"ל. הוריו שהבינו את מצבו שלחו אותו לבית הרבנית זצ"ל, שיששה שם מעט עד שישתדר עם מסגרת כל שהיא. הבחור שהה בבית הרבנית מספר חודשים והרבנית דאגה לו לאוכל שתיה וכל צרכיו, העיקר שלא יחזור לרחוב.

באותה התקופה הבחור דיבר עם הרבנית ופתח את ליבו בפניה, והיא הייתה האוזן הקשבת שלו. הוא סיפר לה שקשה לו עם הלימוד והוא רוצה לעזוב את הדרך, והיא אמרה לו 'אתה

30 שנה חלפו מאז אותה תאונת משאית שהציתה את האינתיפאדה הראשונה, ובעקבותיה גל טרור ומעשי נקם, הקמת ארגוני זכויות אדם ושורה של מקרים שנויים במחלוקת ➡ מיהודה מאיר ועד אלאור אזריה, מרצח סספורטס וסעדון ועד חיסול השייח יאסין, מפרסום דברי רבין "לשבור את הידיים והרגליים" ועד לרציחתו כראש הממשלה שחתם על הסכמי אוסלו ➡ סיפורה של האינתיפאדה הראשונה

אוריאל צייטלין

צילומים: לע"מ, ויקיפדיה, דובר צה"ל

האירועים, אך בהחלט לא היו ערוכים להתמודד עמם, מה שהביא לחוסר וודאות בין מקבלי ההחלטות לבין המבצעים בשטח – החיילים. ובהמשך לתקריות מכילות שהיו במרכז הסערה במישור הדיפלומטי, ואשר עליהן נרחיב בהמשך.

שטח אש

בימיה הראשונים של האינתיפאדה, המהומות היו חסרות ארגון והכוונה מלמעלה וילדים רבים השתתפו בהן. תוך מספר שבועות, בינואר 1988, הוקמו ועדות עממיות ברחבי השטחים, כשבראשן עמדה "המפקדה הלאומית המאוחדת". האינתיפאדה התאפיינה בשימוש בנשק קר ומאולתר, בעיקר אבנים ובקבוקי תבערה. לאור השימוש המסיבי באבנים על ידי האוכלוסייה המתקוממת, כונתה האינתיפאדה גם "מלחמת האבנים".

חמאס הוקם מיד בתחילת האינתיפאדה (ב-14 בדצמבר 1987) על ידי "האחים המוסלמים" ברצועה, שבראשם עמד השייח אחמד יאסין. מי שחזקה את הארגון ונתנה לו לפעול בלא הפרעה הייתה לא אחרת מאשר ישראל, אשר ראתה בחמאס כוח נגדי לאש"ף. לחמאס היה חלק ניכר בליכוי המהומות בשטחים. הפעולות הבולטות ביותר בתקופת האינתיפאדה היו חטיפתם ורציחתם של אבי סספורטס ואילן סעדון הי"ד, שבעקבותיהן, במאי 1989, נעצר השייח יאסין ונכלא.

על מנת לעצור את התפרעויות, נתן שר הביטחון יצחק רבין הנחיה להשתמש באלים, אלות ומקלות ולהימנע מאש חיה. במהלך האינתיפאדה, הוחלפו סוגי האלות מספר פעמים בעקבות העובדה שאלה היו חלשות מידי ונשברו, עד כדי שימוש באלות ברזל, אולם כשאלו יתקמו, הכניסו לשימוש מקלות עשויות מפלסטיק גמיש.

כמעט שנה לאחר פרוץ האינתיפאדה חוסל אבו ג'יהאד, האיש שהיה אחראי מטעם אש"ף על ארגון האינתיפאדה. אבו ג'יהאד היה סגנו של ערפאת. גורמים זרים טענו כי סיירת מטכ"ל היא שחיסלה אותו, אבל ישראל מעולם לא הודתה בכך ואף לא התייחסה לנושא.

לאחר תקופה, במהלך חודש מאי 1988, הצליחה ישראל לעצור את רוב מנהיגי הג'יהאד האסלאמי, ובכך לשחק את הארגון. שנה בדיוק לאחר מעצר מנהיגי הג'יהאד האסלאמי ביצעה ישראל גל מעצרים גדול של בכירי ההנהגה בארגוני

”
בימיה הראשונים
של האינתיפאדה,
המהומות היו
חסרות ארגון
והכוונה מלמעלה
וילדים רבים
השתתפו בהן. תוך
מספר שבועות,
בינואר 1988, הוקמו
ועדות עממיות
ברחבי השטחים,
כשבראשן עמדה
”המפקדה הלאומית
המאוחדת”

”לשבור להם את הידיים והרגליים” – לאחר ישיבת המטה במהלך ההתקוממות לפני כשלושים שנה, היו מי שיצאו עם דיווח לפיו שר הביטחון דאז יצחק רבין, אמר כי יש לשבור ידיים ורגליים לפלסטינים, לנוכח העובדה כי אמצעים לפיזור הפגנות לא היו בנמצא במלואי מספק. יצחק רבין ז"ל, הכחיש את אותו דיווח, אבל השמועה – נכונה או שקרית – כבר עשתה רגליים, והאחרון נאלץ לעמוד ולהצהיר כי לא אמר את הנ"ל. האם המצב היה כה לוחט עד כדי כך שיש סיכוי שרבין התבטא באופן חריף כל כך? בהחלט. המצב היה בוער מכפי שידעה ישראל עד אז.

סמיריילר של 'ציוני'

8 בדצמבר 1987, משאית סמיריילר בה נוהג נהג יהודי העונה לשם הרצל בוקובזה, פוגעת בשני רכבים פלסטינים של עובדים אשר חזרו מיום עבודתם. ארבע פלסטינים נהרגים במקום וארבעה נוספים נפצעו. כשראה נהג המשאית כי סביבו מתאספים המונים, הוא נמלט ונאסף על ידי מכונית ישראלית שחלפה במקום. נהג המשאית הואשם ברצח ברשלנות, אולם בהמשך זוכה על ידי בית המשפט מגרימת מוות ברשלנות. המהומה מתחילה לצוף מכיוון מחנה הפליטים ג'בליה, מיקום התאונה. יומיים קודם בשוק מקומי בעזה, נרצח שלמה דסל הי"ד על ידי פלסטינים והימין לא רגוע. כמו בכל מקרה של רצח מתועב, הימין מבקש נקמה. העיתוי עשה את שלו ולמחנה הפליטים הגיעה השמועה על "ציוני" שרצח ארבעה פלסטינים כפעולת נקם על הפיגוע הקודם. לא ברור מי הפיץ את השמועה ומה הייתה מטרתו. בתחילה חשבו כי ארגון המנסה לקחת שליטה באזור, הוא הגורם להפצת השמועה ולהתססת הרוחות. אולם, לאחר מכן התברר כי אף ארגון לא החל את המהומות באזור, למרות שאש"ף נטלו אחריות ואף הגדילו ואמרו כי הם אחראים לפתיחת המהומות.

הלוויית ההרוגים הפלסטינים הוציאה כ-50,000 פלסטינים אל הרחובות, ואלה פתחו בגל רועש של פעולות עוינות כלפי מוצבים צה"לים, חיילים ואזרחים. הראשונים שספגו היו חיילים במוצב בקצה מחנה הפליטים, אבל למחרת יצאו עוד פלסטינים מבתיהם אל השטח הבוער והיה אפשר כבר להכריז: האינתיפאדה הראשונה בתולדות מדינת ישראל החלה.

20 שנה מאז כיבוש הרצועה, האשליה כי כבר האזור שקט ותופעות כמו אבנים, בקבוקי תבערה, לינצ'ים ועוד, הינם על קצה המזלג - התפוגגה. ההתפרעויות האלימות הציבו לראשונה את צה"ל בחזית ישירה מול הפלסטינים בגדה ובעזה. בישראל לא הופתעו לנוכח

בהשתתפות רבין, ערפאת והנשיא האמריקני ביל קלינטון, לחתימה על הסכם העקרונות. על פי נתונים של ארגון בצלם, מניין ההרוגים באינתיפאדה הראשונה (בין ה-9 בדצמבר 1987 לבין ה-13 בספטמבר 1993) עומד על 1,162 פלסטינים ו-160 ישראלים. סיכום שטח האש באינתיפאדה הראשונה – האינתיפאדה שהפרה 20 שנות שקט בגדה ואשר ממנה לעולם לא שב השקט אל האזור כפי שהיה עד אותם הימים. נציין, שאירועים כאלו ואחרים היו עוד לפני התאונה המדוברת והשטח היה מתוח, כך שנדרשה רק עילה כדי לפתוח במהומות.

עקבות ידיים ורגליים

חיילים מאותה תקופה מספרים כי הם חשים בטרואמות באופן קיצוני יחסית, עקב אלימות יתר שלעיתים לא הייתה לצורך, כך על פי דברי חיילים. חייל ששירת בעזה באותה תקופה, סיפר לאורי לוי בתאגיד 'כאן', כי "הייתה הנחייה לא לירות בפורעים ולא לעצור, כי אולו המקומות במתקני הכליאה ומעתה כל עצור צריך לדאוג שיפונה באמבולנס". הכוונה כמובן, שאפשר לתת לו מכות עד שיוזקק לטיפול רפואי. אולם ללוחם נוסף, חשוב להגיד שבמסגרת האלימות ההדדית, לא פעם גם הצילו אזרחים פלסטינים מידי של אחיהם הפלסטינים. "כך שלצייר תמונה אלימה זה לא ממש נכון", הוא אומר בניסיון להשליט סדר בדבריו.

באותה תקופה ובשל האירועים הללו הוקם ארגון 'בצלם' שנטל על עצמו לתעד פשעי זכויות אדם, אך התחושה בציבוריות הישראלית היא כי עם הזמן הוא איבד את המהות המוסרית שלו, לטובת שימוש פוליטי עבור השמאל הרדיקלי. אחד האירועים היותר זכורים לנו מהשנים האחרונות, הוא מקרהו החייל אלאור עזריה, שרק זה עתה, התבשר כי ייאלץ להישאר בכלא בעקבות אותה תקרית ירי במחבל שתועדה על ידי צלם חובב זכויות אדם.

הבעיה היא כאמור שכאשר חיילים ושוטרים בעקבות הגיבוי שהם מקבלים מהדרג המדיני, כמו אותה אמירה שספק נאמרה על ידי רבין, עלולים לקחת את החוק צעד אחד קדימה והדבר עלול להביא לביקורת בין לאומית כפי שאכן קרה לא אחת. כך למשל רשת הטלוויזיה CBS הפתיעה את תושבי ישראל עם סרטון בו נראים חיילים מכים פלסטינים ללא סיבה נראית לעין. הכתבה עוררה עדים רבים ונראה כי הצבא לקח לתשומת ליבו את העניין וחידד נהלים.

אחד האירועים היותר משמעותיים הייתה פרשת יהודה

האינתיפאדה יצרה

מציאות בלתי

הפיכה ביש"ע.

ישראלים בהמוניהם,

הדירו רגליהם

מחבלי ארץ-ישראל.

מי שלא גר במקום

- לא הגיע. בני

משפחה, חברים,

סתם קרובים, כולם

התרחקו משטחי

יהודה ושומרון.

הטרור, וב-18 במאי נעצר השייח' יאסין והואשם בתכנון חטיפתם של סספורטס וסעדון. יאסין נידון למאסר עולם ול-15 שנים נוספות בכלא, אך שוחרר ב-1997 בעקבות הסכם בין ישראל וירדן, על רקע כישלון ניסיון ההתנקשות של ישראל בארכי טרוריסט חאלד משעל. לאחר שחרורו שב יאסין לעסוק בטרור והטיף לאלימות, עד שחוסל בידי ישראל ב-22 במארס 2004.

ב-6 ביולי 1989 אירע פיגוע קשה שנחרת בזיכרון הישראלי. 14 בני אדם נהרגו וכ-30 נפצעו לאחר שמחבל מהג'יהאד האסלאמי, עבד א-רהדי ענאס, עלה על אוטובוס בקו 405 ודרדר אותו לתהום ליד היישוב קריית יערים, סמוך לירושלים. באותם ימים אירעו פיגועי ירי ודקירה בלבד ולכן במושגים של אז נחשב פיגוע קשה זה כיוצא דופן, ומשך את ההתעניינות הציבורית בשבועות שבאו לאחר מכן.

ב-20 במאי 1990 רצח עמי פופר ביריות שבעה פועלים פלסטינים ופצע 11, שעה שעמדו והמתינו לאיתור עבודה בצומת גן הוורדים בראשון לציון. פופר, שאת כלי הרצח - רובה גליל - גנב מאחיו החייל, טען כי ביצע את הרצח בגלל שעבר משבר אישי עם בת זוגו, אך מאוחר יותר הודה כי רצח על רקע לאומני. הוא טען כי חווה התעללות בילדותו על ידי אדם ערבי ולכן ביקש לנקום. בית המשפט גזר על פופר שבעה מאסרי עולם ועוד 20 שנה חופפות, אך הנשיא עזר ויצמן קצב את עונשו ל-40 שנה.

ב-8 באוקטובר 1990 נהרגו 17 ערבים ועשרות נפצעו, בהם שוטרים ישראלים, במהומות קשות שפרצו בהר הבית. ההתלקחות החלה לאחר ניסיון של תנועת נאמני הר הבית להניח אבן פינה לבית המקדש השלישי. שנה לאחר מכן, נפתחה במדריד שבספרד ועידה בינלאומית, שנועדה לקדם את השלום בין ישראל והפלסטינים. מאותה תקופה נחלשו ההפגנות וההתנגשויות ההמוניות בעזה ובגדה, וההתנגדות התנהלה בעיקר על ידי ארגוני טרור בודדים.

ב-1992 נבחר יצחק רבין לראשות הממשלה. ב-16 בדצמבר באותה שנה החליטה ממשלתו בחשאי לגרש ללבנון 415 פעילי חמאס, לתקופה של שנתיים. ארגוני זכויות אדם עתרו לבג"ץ כדי למנוע את הגירוש, אך לבסוף הוא יצא אל הפועל. הפעילים, בהם עבד אל עזיז רנטיסי ומחמוד א-זהאר, שוכנו באזור מרג' א-זוהור שמעבר לרצועת הביטחון בדרום לבנון. בלחץ ארה"ב קוצרה תקופת הגירוש והפעילים שבו ב-1994. לאחר שנבחר לראשות הממשלה הבטיח רבין להגיע להסכם עם הפלסטינים תוך פחות משנה. ב-13 בספטמבר 1993, במסגרת הסכמי אוסלו, נערך בבית הלבן טקס חגיגי

לראות את אותם אירועים והיה נראה שהצבא מקצין ובתודעת האנשים התבססה העמדה כי הצבא נוהג כביכול שלא בצדק כלפי הפלסטינים. כאמור, ארגון בצלם קם בעקבות האינתיפאדה וניתן לקרוא לזה הדבר הכי קיצוני שהשמאל קיבל, עקב האינתיפאדה.

אולם לטענת אנשים בימין, דווקא עסקה ישנה התסיסה את האזור. חמש שנים לפני-כן, במלחמת לבנון הראשונה, התרחש אירוע שולי יחסית למהלכים העיקריים של המלחמה: שמונה חיילי נח"ל נפלו בשבי המחבלים. את השבויים הללו היה צריך להחזיר הביתה, ולכן נרקמה עסקת ג'יבריל, במסגרתה שוחררו 1400 מחבלים תמורת שלושה חיילים ישראלים. ממשלת ישראל, הרשתה לכמה מראשי המחבלים המשוחררים להישאר ביהודה ושומרון. חלק ניכר מאותם אסירים משוחררים היוו כעת את השלד המרכזי של "הוועדות העממיות", אלה שהפעילו את רבבות הפורעים של האינתיפאדה לטענת הימין. "אין עוד ספק שמשוחררי העסקה ההיא שיחקו תפקיד מרכזי באינתיפאדה" - כותבים זאב שיף ואהוד יערי בספרם אינתיפאדה, "לפי הערכות מוסמכות, יותר משליש מביניהם חידשו את פעילותם המחתרתית בצורה זו או אחרת בתוך שנה בלבד ממועד יציאתם לחופשי. רוב הנותרים נכנסו לפעולה כמעט ללא שהיות עם פרוץ גל המהומות הראשון..."

האינתיפאדה יצרה מציאות בלתי הפיכה ביש"ע. ישראלים בהמוניהם, הדירו רגליהם מחבלי ארץ-ישראל. מי שלא גר במקום - לא הגיע. בני משפחה, חברים, סתם קרובים, כולם התרחקו משטחי יהודה ושומרון.

וכדי להוסיף על הקושי, האינתיפאדה מצאה את מתיישבי יש"ע במצב של חילופי הנהגה. זמן קצר לפני שפרצה האינתיפאדה, במאי 1987, התרחש בקלקיליה אירוע שזכה לשם "ליל הבקבוקים". קבוצת מתנחלים שבה מהפגנה, ובחלפם בלב קלקיליה נטלה דניאלה וייס, שכיחנה באותם ימים כמזכ"ל גוש-אמונים, בקבוקי זכוכית ריקים, וניפצה אותם על קיר חנויות ברחוב. זה היה זמן קצר אחרי שתושבת אלפי-מנשה, עפרה מוזס ובנה טל הי"ד, נרצחו מפגיעת בקבוק חבצלה על כביש 55, לא הרחק מקלקיליה.

המתיחות הביטחונית גאתה באותם ימים, ו"ליל הבקבוקים" היה מעין פעולת מחאה כלפי הממשלה. לא נגרם נזק מיוחד, לא היו פגיעות בנפש, אבל תוצאותיו של אירוע שולי זה, שבמקרה גם הוקלט ברדיו בזמן אמת, היו חסרי פרופורציה. המדינה סערה, צה"ל חקר, ולא מעט מראשי המתנחלים השמיעו קריאות גלויות להדחתה של דניאלה וייס. התפוררותו של גוש-אמונים הייתה שאלה של זמן. הגסיסה נמשכה עוד כשנה. בחודש יולי 1988, ארבע שנים לאחר כניסתה לתפקיד, כשהאינתיפאדה סערה בכל רחבי יש"ע, סיימה דניאלה וייס את תפקידה, כמזכ"לית האחרונה של גוש-אמונים. עם הפסקת עבודתה דעך גוש-אמונים ונעלם ללא כל החלטה על כך.

עוד קודם לכן, בפברואר 1988, התפטר מזכ"ל מועצת יש"ע, עותניאל שנלר, תושב מעלה-מכמש. מספר שבועות לפני-כן הכין שנלר מסמך פנימי, שכותרתו "פשרה (הסדר) טריטוריאלי-מוניציפאלי ביהודה ושומרון, תכנית לשלום-קבע עם ירדן והפלשתינים". במסמך היו ביטויים כמו "החלת החוק הישראלי על אזורי תכנית אלון", ו"החלת החוק הירדני המוניציפאלי על הערים הערביות ביו"ש". באותה עת נחשבו ביטויים כאלה לכפירה של ממש בקרב הנהגת מתיישבי יש"ע. שנלר, לימים חבר-כנסת במפלגת השמאל "קדימה", שעתיד יהיה לתמוך בגלוי בעקירת יישובים ביש"ע, התקשה כבר אז למצוא את מקומו בחבורה האידיאולוגית של מועצת יש"ע, וסיים את תפקידו. במקומו נבחר לתפקיד אורי אריאל. בחירתו הפיחה רוח חיים מחודשת במועצת-יש"ע.

מאז היותו שר בטחון, נבחר רבין לראשות הממשלה, ובין היתר הוא חתום על הסכם אוסלו - שקרע את אזורי ישראל פעם נוספת לשניים - בכך הסתיימה ההתקוממות המכונה בערבית אינתיפאדה. בנאום בכיכר נרצח רבין, ובחירתו של נתניהו הכניסה את יחסי ישראל והפלסטינים לעידן חדש, של קיפאון מדיני וגלי טרור מפעם לפעם. עידן שסימו טרם נראה באופן.

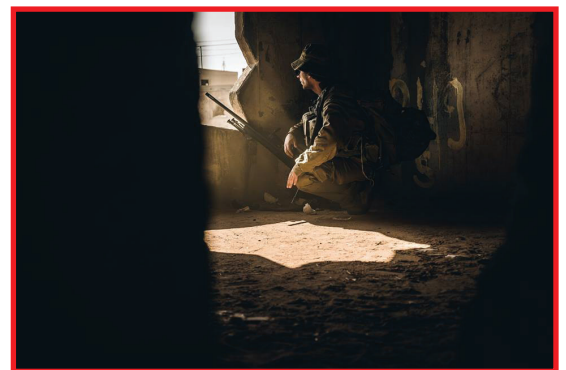
ב-8 באוקטובר 1990 נהרגו 17 ערבים ועשרות נפצעו, בהם שוטרים ישראלים, במהומות קשות שפרצו בהר הבית. ההתלקחות החלה לאחר ניסיון של תנועת נאמני הר הבית להניח אבן פינה לבית המקדש השלישי

מאיר. מאיר, סגן אלוף במילואים, העלה על אוטובוס מספר פלסטינים, הגביר את רעש המנוע והורה לחייליו להכות אותם. למה להגביר את רעש המנוע? אחרת מחוץ לאוטובוס עלולים לשמוע את צעקותיהם של הפלסטינים וכך יעצרו את הפעולה או יותר מכך, יעמידו לדין את יהודה מאיר. כך על פי השופט בדימוס אמנון סטרשנוב ב'כאן'. מעבר לכך, הוא הורה לחייליו לשבור ידיים ורגליים לפורעים פלסטינים - כשככל הנראה הוא מסתמך על אמירה שאולי לא נאמרה של רבין. על פי יהודה מאיר, הם קיבלו הנחיות מהשב"כ על מסיתים לאותם אירועי אלימות ובהם ניתן לטפל.

חשוב לעצור ולהסביר נקודה שהיום אולי נדמית כמופרכת מיסודה: חיילי צה"ל עד אז, לא נתקלו בסדר גודל כזה של אלימות והדבר הפתיע אותם, ולצד זאת אתגר את החוק שעוד לא היה מבוסס במאה אחוז למקרים כאלה, כי זה היה דבר חדש לחלוטין באותם ימים. מן הסתם, היום זה היה נראה שונה. וזה פרק חשוב בהיסטוריה הישראלית-פלסטינית שהציבה סטנדרטים בלא מעט פרמטרים.

נחזור לנושא של יהודה מאיר, עונשו נקבע לבסוף כך שדרגתו תורד לדרגת טוראי, לא לפני שהוא הוצא מהצבא על ידי הרמטכ"ל. לאחר שהוצא מהצבא, פנה יהודה מאיר ליוסי שריד וסיפר לו את הסיפור ואז החמור מכל הגיע. יוסי שריד פרסם למחרת מאמר גדול בארץ תחת הכותרת "ליל האלות השבורות", המאמר עשה רעש ובכך, במקום לסיים את העניין בשקט, הנושא הגיע לבג"צ, שם כאמור, הורדה דרגתו לטוראי. חזית נוספת עמדה מנגד לאנשי כוחות הביטחון. מצלמות שמתעדות כל תזווה של החיילים והמפקדים בשטח, ממש כפי שקורה היום. אז צה"ל השיק קמפיין לחיילים "המצלמה רואה הכל" - מטרת הקמפיין, לעורר מודעות בקרב החיילים לכך שהם מתועדים ומעשיהם נראים ועלולים לצאת החוצה.

ליל הבקבוקים

אחת השאלות המעניינות היא מה קרה לציבור הישראלי מבחינת תודעה לאומית? השטח השתנה מקצה לקצה. במשך 30 שנה, אזורי יהודה ושומרון לא חזרו ליציבות כפי שהיו ואדרבה. עם הזמן קמו גורמי טרור מאוחדים בגדה, דבר שבדאי לא היה עם פרוץ האינתיפאדה. אבל עוד זווית השתנה באינתיפאדה, אולי ההיגיון אומר שבעקבות אירועי ההתקוממות, העם יפנה פוליטית-מדינית ימינה, אבל ההפך הוא הנכון. השמאל מאותה תקופה גדל בצורה יוצאת דופן. הסיבה, הרבה ישראלים לא היו מסוגלים

הסרת משקפיים בלייזר

התאמה מלאה לציבור החרדי

מחיר קבוצתי!

- ימי בדיקות נפרדים לנשים ולגברים
- בדיקות לנשים ע"י נשים בלבד
- בדיקות לגברים ע"י גברים בלבד

אסותא
הסרת משקפיים בלייזר
אופטיק

לבדיקת התאמה חינם:

03-7922031

הסרת משקפיים עושים בבי"ח

"קשבנו"

דו"ל

צילום: לעמ

מיקי גורדוס היה אגדה בחייו. עוד בטרם החלו השידורים באמצעים הטכנולוגיים, היה גורדוס מביא את הסיפורים ראשון מבין מתחריו • הוא הביך את נשיא מצרים, הלחיץ את הקומנדו הגרמני והיה הראשון לספר לעולם על חטיפתו של המטוס שחולץ במסגרת 'מבצע אנטבה' • קשביו היו לעיתים כלי ריהול מתוחכם, מה שגרם לשירותי הביטחון הישראליים לעשות בו שימוש לא פעם • לפני שבוע הוא הלך לעולמו, וזה הזמן לספר את סיפורו ההירואי

ברוך ברגמן

שה לספר את סיפורו של השידור הציבורי בישראל מבלי להזכיר את מיקי גורדוס, מי שהיה במשך שנים ארוכות "קשבנו" לתקשורת הזרה. לפני שבוע הוא הלך לעולמו והניח עוד אבן בבניין חילופי דור מייסדי המדינה על שלוחותיהם ותחומיהם. מיקי, בתפקידו הייחודי, קבע סדר יום, התווה נורמות בג'ונגל התקשורתי שנדמה כי עד היום הולכים על פיהם. אך בל נקדים את המאוחר.

מיקי גורדוס נולד ב-1944 לנתן גורדוס בתל אביב. כבר מגיל קטן נשם מיקי עיתונות: אביו שימש כנציג סוכנות הידיעות הצרפתית בישראל. גורדוס עצמו החל לעבוד ב"קול ישראל" כבר בשנת 1968. בעזרת מקלטי רדיו שהתקין בביתו בתל אביב, ושליטה בשש שפות (עברית, ערבית, אנגלית, צרפתית, רוסית ופולנית). "גדלתי עם עירוי לווריד של עיתונות, מגיל צעיר היה לי ברור שאני הולך לעסוק בזה", הוא אמר לימים כשהתבקש לשחזר את תחילת דרכו.

"גם העניין ברדיו היה תורשתי: אבי היה נגוע בחיידק הזה, את מלחמת העולם השנייה הוא סיקר בשביל עיתון 'הארץ' דרך הרדיו. עד היום אני זוכר את מכשיר הרדיו הראשון שלי, מכשיר קטנצ'יק כזה, לא מקצועני, מפלסטיק. כל הזמן הייתי מתחשמל ממנו, אבל קלטתי בו שדרים מכל העולם, בגלים קצרים, עד שיום אחד הוא נשרף".

תפקידו היה להאזין לתחנות רדיו מרחבי העולם ולהעביר לקול ישראל ידיעות מיידיות על אירועים המתרחשים בארצות חוץ. במרוצת השנים החל להאזין בעזרת אמצעים משוכללים גם לתחנות טלוויזיה זרות ואף מרוחקות ולשידורי לוויינים, וכן לקשר רדיו של מטוסים בנתיבי התעופה בעולם. במרוצת הזמן הוענק לו הכינוי "קשב" ושמו נודע ברשתות התקשורת הבינלאומיות. גורדוס הקליט ושידר אירועים רבים בעלי חשיבות שהתרחשו ברחבי העולם ועקב אחרי התפתחותם.

הסקופ הראשון של גורדוס היה בחשיפת מבצע "תשורה", במסגרתו חדרו כוחות צה"ל לנמל התעופה האזרחי בביירות, והשמידו 14 מטוסי נוסעים של חברות תעופה ערביות. "עד היום מצלצלות בראשי הקריאות של פקח הטיסה שם בביירות", אמר גורדוס לפני מספר שנים. "יש שריפה גדולה! יש שריפה גדולה!" הוא זעק את זה באנגלית. הפקח קרא אז בפאניקה. התקשורתי לקול ישראל, ואמרתי להם שיש פעילות של צה"ל בביירות. הם בדקו את זה וחשפנו בקול ישראל את המבצע".

לצד זאת, הסקופ העולמי הראשון שלו היה ב־1970 כאשר בעיצומה של מלחמת ההתשה גילה גורדוס שהרוסים מעבירים רכבת אווירית למצרים עם טילי נ"מ. "זה היה מפחיד", הוא סיפר. "שמעתי בקשר את הטייסים מדברים, הבנתי מה קורה שם ושידירתי את זה. זה עשה רעש בכל העולם. NBC עשו אחר כך תכנית מיוחדת בנושא, והיו בה שני מרואיינים: ראש הממשלה גולדה מאיר ואני".

האפשרות לשלוט בתדרים של מטוסים באותם ימים, הייתה חריגה בכל קנה מידה. יכולת זאת אפשרה לו להיות הראשון לדווח על חטיפת מטוס אייר פראנס שהסתיימה במבצע אנטבה. "קלטתי את המטוס אחרי שהוא המריא מאתונה", הוא סיפר לפני מספר שנים. "שמעתי את המחבלים מודיעים שהם השתלטו על המטוס וטסים לכיוון אנטבה".

ולא רק למטוסים אזרחיים האזין גורדוס, אפילו למטוסו של נשיא ארה"ב צותת הוא לא פעם. "עליתי הרבה פעמים גם על הקשר של האייר פורס 1. הם לא היו מצפינים את זה, אז היה לי משם המון חומר נהדר. האמריקאים הגישו עלי תלונה רשמית, וממשלת ישראל אמרה להם שאם הם לא רוצים שגורדוס ישמע אותם, שיצפינו את הקשר".

שירותי הביטחון נעזרו בו לא פעם כאשר קיבלו מידע שלא היה

ביכולתם להשיג. "אני מגדיר את עצמי עיתונאי אבל קודם כל פטריוט. אי אפשר לערער את הנאמנות שלי למדינה. פעם היה לי מידע די סנסציוני, לא חשוב באיזה תחום, וחשבתי אם לפרסמו או לא. בסוף החלטתי שאני אפילו לא פונה לצנזורה עם זה, כי

במלחמת הראשונה עשו לי עוול, לא נתנו לי את פרס רשות השידור ונתנו לאחרים. הייתי בטוח שהגיע לי, עשיתי להם את כל הסיקור. מה שהכי הפריע לי שהלכו מכות במסדרונות רשות השידור, כדי לקבל את הפרס. אחרי שחילקו אותו בא אליי המנכ"ל דאז, אריה מקל, ואמר לי: 'מיקי, למה לא ביקשת? אם היית מבקש - היית מקבל'.

"אז אני אומר, אם ככה מחלקים פרסים - אז עדיף לא לקבל

הבנתי לבד שזה יעשה נזק ביטחוני וכלכלי למדינה, ואני לא אקח על המצפון שלי דבר כזה. יש הרבה עיתונאים שהיו מפרסמים, אבל אצלי אין דילמה – אני לא מסכן חיי אדם בשום מחיר, וכשזה נוגע לביטחון מדינת ישראל, זה אצלי מעל הכל. במקרים כאלה אין זכות הציבור לדעת, הביטחון של המדינה קודם, וולא אכפת לי להפסיד את הסקופ הכי גדול ביקום".

אחד האתגרים עמם התמודד גורדוס במהלך חייו המקצועיים, היה ההתפתחות הטכנולוגית. לעיתים, היו שאמרו כי תפקידו מיותר מאחר וכיום כל המידע מועבר מיידית בכל פלטפורמה ואין צורך בהחזקת שדר מיוחד לשם כך. "פעם הייתי שומע הכל, והיום אני רואה הכל", הוא אמר פעם בתשובה לנושא. "יש היום עשרות לוויינים, ועל כל אחד מהם

אלפי ערוצים. יש לי אפשרות לפצח את השידורים המוצפנים, כך שהיום אני קולט בין 10,000 ל־15 אלף ערוצי טלוויזיה. האינטרנט הוא בשבילי עוד תוספת, אבל לא גדולה, מפני שאי אפשר להתחרות במה שיש בלוויינים". עם זאת, היתרון היחסי שנרשם תמיד לטובתו בתחום, הצטמצם עד שכמעט נעלם בשנים האחרונות.

זעם גרמני

תחושת האחריות שאפפה את עבודתו של גורדוס, יכולה ללמד היום לא מעט עיתונאים צעירים שבכל מחיר יגישו את הסקופ הלוהט לעיניהם ואוזניהם של הצופים. לעיתים במחיר פגיעה אנושה בבני אדם או בנושאים חשובים. אולם פעם, כשעדין האינטרנט עדיין לא בא לעולם, היה זה על אחריותו של הכתב אם לפרסם את הסיפור המדובר אם לאו.

לפחות פעם אחת ניתן לומר כי אחריותו של גורדוס להצלת חיים לא הצליחה, ורק בנס נמנע אסון מחריד. היה זה שעת צהריים בחודש אוקטובר בשנת 1977, מטוס לופטהאנזה שהיה בדרכו מממורקה לפרנקפורט נחטף ונלקח למוגדישו, בירת סומליה. גורדוס, שצותת באותה שעה למטוסים שהיו מעורבים בכך וכן לתדר של הקומנדו הגרמני, הבין שהם בדרך למבצע חילוץ של החטופים.

באותם רגעים הניח גורדוס כי מבצע החילוץ יסתיים עד לשעה 9 בערב, כך שהדבר יכול להיות משודר מבלי לעשות נזק לכוחות המחלצים ולחשוף את תכניהם. ואכן, גורדוס יצר קשר עם העורך חיים יבין והעביר את הפרטים כדי שיהיו משודרים בשעה 9 בערב במהדורת מבט. שעה לפני השידור גילה גורדוס כי מבצע החילוץ לא יצא לפועל וכי אם הדבר ישודר בשעה 9 בערב, עשויים החוטפים לגלות את כוונותיהם של הגרמנים ולסכל את המבצע. לימים, שיחזר גורדוס את שאירע באותן שעות דרמטיות. "החלטתי להתקשר ליבין והתחננתי אליו שלא ישדר את זה, מכיוון שהוא עלול כך לחשוף את הקומנדו, ואנחנו עשויים לגרום לכישלון המבצע ולהריגתם של אנשים". העורך הראשי סירב לבטל את הפרסום, "ניסיתי להפעיל עליו לחצים מצד חברים שהיו לי ברשות, כמו משה שלונסקי ואהוד יערי, אבל הוא התעקש. ניסיתי להתקשר למנכ"ל הרשות, שהיה אז טומי לפיד ז"ל. אבל אז לא היו ניידים, וטומי לא היה בבית, כך שלא הצלחתי להשיג אותו".

הדברים שודרו, הרשויות בגרמניה זעמו ומיהרו להתקשר לכל סוכנויות הידיעות בעולם בבקשה שלא לצטט את הטלוויזיה הישראלית. אותן שעות עד לחילוץ הסופי, היו הקשות ביותר עבור גורדוס. "פעולת החילוץ הייתה בשתיים לפנות בוקר, ואני חשבתי שאמות עד אז. אמרתי לעצמי שאם אנשים ייהרגו בגללי - אני לא יודע איך אחיה עם זה. לשמחתי זה עבר נקי. כל הטרוריסטים חסלו, וכל הנוסעים חולצו ללא פגע. המזל הוא שלא היה אז אינטרנט, אחרת הידיעה של מבט הייתה מגיעה תוך שניות לכל מקום".

בפעמים הבאות נזהר גורדוס שבעתיים והחליט שלא להעביר כלל מידעים לפני שברור לו שפרסומם לא יעשה נזק. "הייתה למשל חטיפה של מטוס ירדני. הירדנים הטיסו יחידת קומנדו שלהם לתוניס, ועל זה לא דיווחתי, זה היה בשנות השמונים. לא רציתי לסכן את המבצע שלהם". מקרה נוסף היה בשנת 1980 כאשר שמע את קריאות המצוקה של טייסי המסוקים והמטוסים של צבא ארצות הברית, שיצאו לחלץ את בני הערובה שנחטפו בשגרירות ארצות הברית בטהראן. גם שם גורדוס חיכה עד שצבא ארצות הברית יודיע על כישלון הפעולה, ורק אז שידר את קלטות המצוקה של הטייסים.

מקרה דומה הוביל למיני משבר דיפלומטי בין ישראל למצרים. היה זה בניסיון ההתנקשות בנשיא מצרים דאז, חוסני מובארק. ב-7 ביולי 1995. כאשר הגיע מובארק לבירת אתיופיה, כדי לקחת חלק בוועידת הפסגה האפריקאית, פתחה חוליית טרוריסטים של הג'יהאד האסלאמי המצרי באש על שיירתו.

"קלטתי את השידורים של טייס המטוס הנשיאותי של מובארק. הוא דיווח לקהיר על ניסיון ההתנקשות בפרטי פרטים. חיכיתי עד שהמטוס של מובארק יגיע לתחום האווירי של מצרים, ורק אז דיווחתי על ניסיון ההתנקשות. גם אז מחתה ממשלת מצרים על מה שעשיתי, והגישה את מחאתה למשרד החוץ הישראלי. אבל

זה היה בולשיט, לא סיכנתי אותו כלל".

שבויים ונעדרים

היכולות המרשימות שהשתכללו עם השנים, הביאו לביתו את השירותים החשאיים של מדינת ישראל שנעזרו ביכולותיו, אך גורדוס נמנע מלשוחח על כך. "על זה אני לא רוצה לפרט", הוא אמר לא פעם כאשר נשאל בנושא. "יש הרבה דברים שיותר טוב לא לדבר עליהם". בהתייחסות נדירה שהעניק בנושא באחת השנים הוא אמר, "היו הרבה דברים שהעברתי ישירות לגורמי ביטחון שאני סומך עליהם ושיש לי אתם דו שיח הרבה שנים".

לפחות במקרה אחד ידוע על סיועו לצה"ל. היה זה במלחמת יום הכיפורים, הוא היה אמור להתגייס וללוות את כלי התקשורת הזרים בשדה הקרב, אך לבסוף הוחלט שלא לגייסו ולהותירו בעבודתו ברשות השידור. לבסוף התברר שדווקא ההחלטה הזאת סייעה רבות למשפחות שבויים ישראלים.

המקרה אירע באחד מימי הלחימה. באותה שעה ישב גורדוס מול הטלוויזיה המצרית שדיווחה על הנעשה בשדה הקרב. למרבה האירוניה, אפילו הצבא לא העמיד קשבים מול שידורי הטלוויזיה העולמיים. "פתאום החלו להופיע תמונות של טייסים שלנו שנפלו בשבי. צריך להבין, היה מדובר בטייסים שחשבו שהם נעדרים, או שנהרגו. אף אחד לא ידע שהם שבויים. למודיעין שלנו לא היה כלום, לא היה להם אפילו וידאו להקליט את התמונות. אז הצבא שלח אליי צלם סטילס, שישב שעות וצילם תמונות מהמסך. ככה עברו על התמונות וזיהו כל חייל שלנו, והבינו שהם בחיים והם בשבי. וכך יכולנו לדרוש אותם בחזרה".

לאחר המלחמה, זכה גורדוס להוקרה על פעילותו זו. "בצבא הבינו שגם זאת הייתה פאשלה, שלא היה להם אפילו וידאו", סיפר גורדוס. "אז אחת התוכנות הביאה לכך שברכבת האווירית שארגן הנשיא האמריקאי, ניקסון, הביאו את מכשירי הוידאו הראשונים בארץ". האירוע אף הביא ליצירת קשר מצדן של משפחות שבויים במהלך השנים. "יצא לי לפגוש משפחות של כמה שבויים, שמאוד עזרתי להם, וגיליתי להם מידע על גורל בניהם. כמה מהם היו אצלי בבית". באחד מהם נזכר גורדוס לפני כשנתיים, היה זה זכריה באומל, מנעדרי קרב סולטן יעקב. "הוריו שיועו למידע, וביורו אם אני יכול להשתמש בקשרים שלי בעולם, כדי לאסוף מידע על גורל הנעדרים".

מקרה נוסף אותו זכר גורדוס, היה של אחד השבויים בסוריה, שהסורים אפשרו לרשת CBS לראיין אותו בדמשק. "לא ידעו עד אז אם החייל בחיים, ואז התקשר אליי טכנאי מעמק האלה, שקלט את הריאיון באמצעות לוויינים חזקים. קישרתי אותו עם בני משפחת השבוי, והם מאוד התרגשו לגלות שהבן בחיים". ולמרות ההצלחות, לגורדוס הייתה זכורה לפחות טעות אחת אותה הוא הגדיר כחמורה במיוחד. "בשנות התשעים צלצל אליי גורם ישראלי בכיר", הוא סיפר. "ואמר לי שיו"ר הפרלמנט הלבנוני נפצע קשה. אמרתי לאותו גורם שלא שמעתי דבר מהתחנות הלבנוניות. הוא אמר: 'אני אומר לך ממקורות פנימיים שלנו, שזה נכון'. אני פרסמתי את זה, ואחר כך התברר שקשב במודיעין הישראלי עשה מתיחה מטומטמת של 1 באפריל, וכל זה לא היה נכון. אחר כך הייתה בינינו אווירה לא טובה".

בלי פרסים

גורדוס נחשב היה לעיתונאי צנוע, בניגוד לרבים מחבריו בתקשורת. גם על התואר שדבק בו עם השנים – "קשבנו" – הוא לא רטן ולא ביקש שיגדירוהו כ"כתבנו". "מבחינתי זה לא קשבנו בק", אלא כשבנו ב-כ', שזה גם מקשיב וגם כתב", הוא סיפר בהומור לפני מספר שנים. "רצו לשנות את זה לפני הרבה שנים לכתבנו. אמרתי להם: 'הייתי קשבנו, ואני רוצה להישאר כזה'. אני לא מחפש פרסום וטייטלים".

ובכל זאת, פצע שנראה היה שנשאר פתוח עד יום מותו הוא העובדה שלא קיבל מעולם פרס כלשהו על עבודתו רבת השנים. "שאלו אותי מרשות השידור אם אני מעוניין בפרס",

הוא סיפר. "אמרתי להם שלא. אמרתי שלא יעזו להציע אותי, מכיוון שלא רציתי להיות שם. בגילי המופלג, מה שחשוב לי זה הבריאות והמשפחה. קיבלתי את פרסי רשות השידור, אבל זו לא המטרה".

עם זאת, הוא רמז לא פעם שבתקופות עבודתו היה זה עוול שלא קיבל את הפרס המדובר, למרות שלא רצה בכך. "במלחמת המפרץ הראשונה עשו לי עוול, לא נתנו לי את פרס רשות השידור ונתנו לאחרים. הייתי בטוח שהגיע לי, עשיתי להם את כל הסיקור. מה שהכי הפריע לי שהלכו מכות במסדרונות רשות השידור, כדי לקבל את הפרס. אחרי שחילקו אותו בא אליי המנכ"ל דאז, אריה מקל, ואמר לי: 'מיקי, למה לא ביקשת? אם היית מבקש - היית מקבל'".

"אז אני אומר, אם ככה מחלקים פרסים - אז עדיף לא לקבל. אני רואה כאלו שמקבלים, אבל אני לא יודע מאיפה זה בא להם, גם כאלו שמקבלים את פרס ישראל. בשטחים שונים יש זילות איומה של הפרס, זה הכל קשרים. מי שמקושר - מקבל". באחת מראיונותיו סיפר גורדוס מה הכניס את חייו לפרופורציות בכל הנוגע לנושא הכבוד והשררה הנפוצים בתחומו. "הייתי חולה ועמדתי על סף מוות. כל חיי סבלתי מאלרגיה, אבל אחרי רצח רבין לקחתי את זה מאוד קשה. חטפתי אלרגיה שבמשך שנים לא יכולתי ללכת שני צעדים. הגעתי ל-43 קילו, הייתי מת מהלך. לא יכולתי לשדר שידורים חיים, מכיוון שלא יכולתי לחבר שתי מילים. הגיע יום אחד, והיה גמר אליפות כדורגל עולמית. ואז צעקתי לאשתי: 'בלהה תקראי לטיפול נמרץ'. זה היה ב-2000. באו לכאן טיפול נמרץ, הפסקתי לנשום ועברו עליי 40 דקות עד שהכניסו אותי לאמבולנס".

"התעוררתי אחרי 13 שעות בטיפול נמרץ נשימתי באיכילוב. הייתי מונשם ומורדם. סיפרו לי שתלשתי את צינור הנשימה, ואז התחלתי לנשום כמו אדם חדש. אחרי כמה ימים שוחררתי מבית החולים, ומאז אני חי בזכות רעל בשם קורטיזון, שגרם לי בתחילה לאיבוד מאור עיניי לקטרקט. עברתי ניתוח, ומאז אני חי 11 שנה מצוין. צעיר אני כבר לא אמות".

אין דרך טובה יותר לתאר את מיקי גורדוס מהסיפור הנ"ל. "מהטראומה הזאת יצאתי מאוד מחזוק", הוא אמר לכתב לפני שנים ספורות. "זה סידר לי את הפרופורציות בחיים והפכתי לאדם יותר טוב, וגם הדברים שחשובים לאדם מן הישוב כבר לא חשובים לי. העובדה שאני קם ואני רואה שהמשפחה בסדר, זה כל האושר שלי. אני לא צריך יותר מזה, ויש לי את מקום העבודה שאני הכי אוהב".

יהי זכרו ברוך.

”

הייתי חולה ועמדתי על סף מוות. כל חיי סבלתי מאלרגיה, אבל אחרי רצח רבין לקחתי את זה מאוד קשה. חטפתי אלרגיה שבמשך שנים לא יכולתי ללכת שני צעדים. הגעתי ל-43 קילו, הייתי מת מהלך. לא יכולתי לשדר שידורים חיים, מכיוון שלא יכולתי לחבר שתי מילים. הגיע יום אחד, והיה גמר אליפות כדורגל עולמית. ואז צעקתי לאשתי: 'בלהה תקראי לטיפול נמרץ'. זה היה ב-2000. באו לכאן טיפול נמרץ, הפסקתי לנשום ועברו עליי 40 דקות עד שהכניסו אותי לאמבולנס.

אזהרת מסע בסוריה
בעקבות הפיגוע בסיני

"אני קורא לאזרחי
סוריה לא לנסוע
למקומות מסוכנים"

השקעה משתלמת:
בחור ממיר

ב-200,000 ₪ בלבד
תשואה של 200%
אחרי שנה בחברון

העברת השגרירות

"תמיד אמרתי שאני ידיד
אמת של ביבי, החלטתי
שלא להחליט"

"אין לי בעיה שירושלים
תהיה הבירה של ישראל,
היא אף פעם לא תתחרה
בבירה הרוסית"

הרבנים בתגובה
למקשקים על
השטרות החדשים:
"צביעות אמיתית"

עורכת: ללי שרלין
fake@kav-itonut.co.il

פייק ניוז

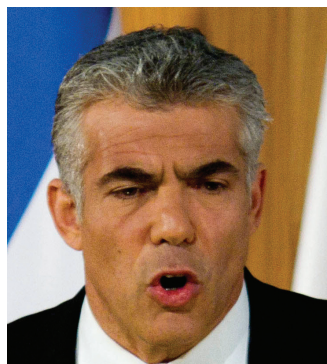
רוני אלשיך: "לא יודע אם
יוגש נגד ביטן כתב אישום,
זו החלטה כבדת משקל"

דובר המשטרה: "אין שום קשר בין אישור
חוק ההמלצות לחקירת ביטן מלבד התאריך,
העיתוי והצורך להיפטר ממנו"

אחרי הסלבס: חברי הכנסת מחפשים מימון
לקמפיין "שוחד לא מדבר אלי"

משבר הרכבת

יאיר לפיד
בקמפיין מתרים:
"להגיע למרכולים
רק ברכבות"

ח"כ שולי מועלם:
"לפחות בצומת אחת
ניתן לעשות את
העבודות בגרמא"

החילונים קוראים
לחרדים:
"להיאבק גם
בשבתות"

נדחה אישור חוק המרכולים*

זמני כניסת ויציאת השבת וליצמן:

מתנה לחתונה:

נחלון רשם את נכדו שנולד
להגרלה על מחיר למשתכן

חדש ברולדין:
"סופגניית יאיר לפיד":
סופגניה במילוי עצמי

חוק ההמלצות

רוני אלשיך:
"החוק מיותר, אין סיכוי
שאמליץ על נתניהו"

"שיהיה לך
מליך יושר"

נתניהו בירך
את דוד ביטן
לרגל העברת
החוק בקריאה
ראשונה:

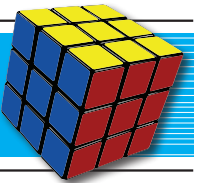
הפיליפינים:
"היום אנחנו מטפלים
בכל אלו שהצביעו
בעד מדינת ישראל"

הפלג הירושלמי:
בעקבות ריבוי העצורים
הספרדים ובעלי התשובה,
הוחלט על הקמת וועדת קבלה

יונתן רזאל מגיב:

"כיסיתי את
העיניים כי הרגשתי
מסנוור מהערצה"

אגדה מורכבת

משנה: היחס המזלזל שמפגינים חוקרים כלפי אגדות הש"ס, מעיד על בורותם וחוסר ההבנה שלהם במבנה התורה וחלקיה • "לא הבינו החוכמה והם רחוקים מן התבונות, ואין בהם מן השלמות כדי שיתעוררו מאליהם, ולא מצאו מעורר שיעור אותם"

ולא מצד עמקם. אם מצד יקרה, כי אינו כבודו של הבורא ית' שימסרו סתריו בידי אנשי מדות רעות, ואפילו שיהיו חכמים מחוכמים. ואם מצד עמקם, שהרי העניינים באמת עמוקים מאד, ולא יצליחו בהם אלא אנשים זכי השכל ומלומדים בדרכי העיון היטב, ואם יפגעו בהם שכלים גסים אף בלתי מלומדים בעיונים, יוציאו העניינים האמיתיים היקרים לשיבושים ודעות רעות. והמה הזהירו, וכן צוו לכל משכיל ומלמד שיהא מזהיר ומכריז לכל, שדברי חכמים וחידותם צריכים למוד, ושכל הקרב להם ואין המפתחות בידו אלא רוצה ליכשל. ואולם אחרי הזהירים הזהירה הזאת, אם יבא איש ויעפיל לכנוס בהם והמפתחות אינם בידו, וכשל אחר ונשבר."

דבריו כאילו מכוונים ישירות למבקרי התלמוד שבבורותם התהומית במבנים הבסיסיים של התורה נגשים אל האגדות כפשוטם ומשפילים את דעת חז"ל לדעתם. הם כותבים ספרים ומאמרים על נושא שהמפתחות לשער אליו אינם בידם. הרמב"ם בפירושו המשניות בהקדמה לפרק חלק כותב על היחס הראוי לדברי חז"ל בכלל ובאגדה בפרט. החכמים "נתאמת להם שדבריהם (של חז"ל) יש לו נגלה ונסתר, וכי הם בכל מה שאומרים מן הדברים הנמנעים, דברו בהם בדרך חידה ומשל, כי הוא זה דרך החכמים הגדולים."

כלומר האגדה ובמיוחד הדברים שנראים כסותרים לשכל הישר הנה משל וסוד וכך יש להתייחס אליה. מי שמתייחס לאגדה כפשוטה או יותר גרוע כאל פלוקלור עממי מגלה יותר מכל את בורותו הבסיסית בנושא.

הרמב"ם שם כותב על אותן אנשים ש-הם מאמינים אותם (דברי חכמים) על פשטם, ואין סוברין בהם פירוש נסתר בשום פנים. והנמנעות כולם הם אצלם מחויבות המציאות. ואמנם עושים כן, לפי שלא הבינו החוכמה והם רחוקים מן התבונות, ואין בהם מן השלמות כדי שיתעוררו מאליהם, ולא מצאו מעורר שיעור אותם. סוברין שלא כווננו החכמים ז"ל בכל דבריהם הישרים והמתוקנים, אלא מה שהבינו לפי דעתם מהם, ושהם על פשטם.... וזו הכת עניי הדעת, יש להצטער עליהם לסכלותם, לפי שהם מכבדין ומנשאים החכמים כפי דעתם, והם משפילים אותם בתכלית השפלות, והם אינם מבינין זה. וחי השם יתברך כי הכת הזה מאבדים הדרת התורה ומאפילים זהרה, ומשימים תורת ה' בהיפך המכוון בה. לפי שהשם יתברך אמר בתורה התמימה "אשר ישמעון את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה", והכת הזאת מספרים משפטי דברי החכמים ז"ל מה שכשומעים אותו שאר האומות, אומרים "רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה".

כל צורת התייחסות שונה לחלק התורה הקרוי אגדה נובעת מבורות במבני הבסיס של התורה שבעל פה. לכן כל ספרות מחקרית שנכתבה לא על ידי למדנים הבקיאיים בדרכי התורה ואופן לימודה אלא בידי חוקרים הדנים מדעתם העניה באגדות חז"ל הנה בהכרח גיבוב שטויות חסר ערך.

המידות שהתורה נדרשת בהן ומי שינסה לבצע זאת טועה פשוט טעות בסיסית הנובעת מחוסר ידע. מאותה הסיבה גם בלתי אפשרי לדרוש את פסוקי התורה באחד מעשרות כללי המשנה כפי שלמשל מונה רב יעקב חגיז.

התורה שבעל פה עצמה מתחלקת לחלקים רבים שלכל אחד גישה משלו וצורת לימוד שונה. אין דרך לימוד המשנה כדרך לימוד התלמוד ירושלמי ואין דרך לימוד התלמוד ירושלמי כדרך לימוד התלמוד בבלי. כמו כן אין יחס שווה בין דברי

המשנה והתלמוד לדברי הראשונים ובין דברי הראשונים לדברי האחרונים. לכל מחלקה ומחלקה כללים משלה והלמדן מתייחס לכל אחת בצורת התייחסות שונה. התלמוד הבבלי שכל התורה כלולה בו גם מתחלק לעשרות חלקים. ר' שמואל הנגיד במבוא התלמוד כותב: "והחלק השני משני החלקים של פירוש המשנה והוא הגמרא יתחלק לכ"א חלקים ואלו הן. תוספתא. ברייתא. פירוש. שאלה. ותשובה. וקושא. ופירוק. ותיובתא. וסיוע. ורמיה. ותקפתא והצרכה. ומעשה. ושמעתא. וסוגיא. והלכה. ותיקו. והגדה. והוראה. ושיטה. ושינוי."

רואים מכאן שאגדה הינה חלק נפרד ומובחן משאר חלקי התלמוד. אך כיצד יש ללמוד אותה ולהתייחס אליה? האגדה הכתובה בתלמוד היא "סתרי התורה ועיקרי האלהיות", כמו שכותב הרמח"ל במאמרו על האגדה. אכן הרבה אגדות נראות על פניו תמוהות ביותר אם לא חס ושלום מגוחכות. הטעם הוא שחכמים כתבו בכוונת מכוון את אותם סודות וסתרי תורה בצורה מרומזת, בהסתר ועל דרך משל שרק מי שבקיא בכללי הלימוד של האגדות יוכל להוציא מהן את כוונתם העמוקה. הבדל בסיסי יש בין החלק הדיני היבש שבתלמוד לחלק האגדתי בעוד הראשון ניתן בצורה גלויה וברורה השני ניתן באופן מעורפל ומוסתר. הסיבה לכך, כותב הרמח"ל, היא ש"זוהי כי באורי המצות והדינים אין היוזק כלל, אם יכתבו בספר בביאור גלוי לכל קורא, אך חלק הסודות אין ראוי שיימסר כך לפני כל הרוצה ליטול את השם, לא מצד יקר המושכלות

דווקא בדור בו הידע זמין ונגיש יותר מכל זמן אחר בהיסטוריה, הבורות, שלעיתים נדמה כי היא מכוונת להרגיז, הינה היסוד היחיד כמעט לדעות מוצקות מדי של אנשים רבים מידי בנושאים רחבים מדי.

מיותר מדי ספרים ומאמרים על התורה עולה התחושה כי הכותב חסר כל מושג ביסודות הבסיסיים ביותר של הנושא עליו הוא דן. רבים כמובן מעדיפים להיטפל לפרטים לעתים בצורה מכוונת לעתים מתוך בורות ולא לכללים מהם נובעים ההבנות הרחבות שעל ידם כל הפרטים מסתדרים במקומם הראוי.

לעתים עוסקים הכותבים בנושאים בגישה הפסולה מראש. למשל באגדות שבש"ס, לא בכדי הנושא האהוב על חוקרי התלמוד הן האגדות. א. בפשט הן קלות להבנה ולא דורשות עיון נמרץ ועבודה קשה כמו סוגיות דנשים ונוזיקין ב. דווקא כיוון שהאגדות אינן בהירות וכתובות דרך משל סוד ורמז הם יכולים לדחוף לתוכן כל תאוריה שעולה על דעתם.

אם נפנה אל הראשונים כדי לבחון מהם בדיוק האגדות שבש"ס ואיך עלינו להתייחס אליהן יתברר כי שדה מחקרי שלם ניצב על כרעי גישה שגויה מיסודה ושאינספור מאמרים בנושא חסרים כל ערך אקדמאי.

התורה מורכבת מחלקים רבים לכל חלק צורה מובחנת, כללים מוגדרים וצורת לימוד פרטית. אין לערבב בין

חלקי התורה וכל ערוב בהכרח יצור בלבול וחוסר עקביות. הבורות של מבקרי התלמוד באותם מבני יסוד של הלמדנות שכל בר בי רב דחד יומא בקי בהם באופן כמעט תת מודע נותנת מקום למחקריהם המגוחכים.

נתחיל עם שני החלקים המרכזיים והידועים לכל: תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

התורה שבכתב כולל את ספרי התורה הנביאים והכתובים. (הנושא מורכב ואין בכוונתי להרחיב בו כעת)

את הכתוב בתורה שבכתב אפשר ללמוד בארבעה דרכים עיקריות: דרש רמז פשט וסוד, המכונים פרד"ס. הדרש שהנלמד באמצעותו נכלל תחת הקטגוריה של תורה שבעל פה הוא לימוד דרך דרישת הפסוקים שאותם יש לפצח באמצעות שלוש עשרה כללים הידועים בשם שלוש עשרה מידות. כל כלל מכללים אלו מתחלק בעצמו למאות כללי משנה. המלב"ם בספרו "איילת השחר" מונה מאות מ"ההלכות והכללים, המידות והיסודות, החוקים והמכונות אשר קבלו חכמי המשנה והמסורת בתהלכות לשון הקדש". בעלי הש"ס בחכמתם דרשו את כל הדרשות הניתנות ללימוד בשלוש עשרה מידות וחתמו אותן במשנה ובתלמוד.

התורה שבעל פה לעומת זאת כוללת את כל מה שניתן למשה בעל פה ונלמד באותן שלוש עשרה מידות מהתורה לאורך הדורות, כלולים בה המשנה התלמוד הראשונים והאחרונים ועוד. בלתי אפשרי לנתח את המשנה על ידי שלוש עשרה

MOMENT'S HP

מתה מעייפות ואחרי טיסה ארוכה ומתישה, הלכה מירי שניאורסון לשיעור תורה ומצאה שם - בהשגחה פרטית - מישהי שסיפורה הכניס אותה לפרופורציות • ואיך נכנס חזקיהו המלך לסיפור הזה? קראו עד הסוף

זהו! יותר מזה לא הייתי צריכה. קיבלתי פרופורציות לחיים ברגע אחד. העייפות והג'ט-לג נראים כמו משחק ילדים. גם הרחמים העצמיים והמסכנות של תחילת החודש או סוף היום, נראים פתטים. יצאתי משם מפוכחת עם המון הודיה לקב"ה על כל מה שנתן לי. פרופורציות כבר אמרתי? זה כל מה שאנחנו צריכות.

○○○

H.p moment's, רגעים של השגחה פרטית. את המושג הזה הבאתי איתי בייבוא אישי מברוקלין. המפגש עם דקלה בשיעור היה בדיוק כל מה שהייתי צריכה ברגע הספציפי הזה. ההשגחה העליונה הביאה אותי לשיעור הזה למרות פיתויי היצר, והפועל היוצא היה מהיר ומידי. פרופורציות לחיים ומה צריך יותר מכך? האמת היא שכאשר יצאתי לאוויר הקריר בדרכי חזרה הביתה, חשבתי על החוויה הזו והודיתי לה על ההזדמנות שהעניק לי לפקוח את העיניים ולראות כיצד הכל מתנהל בחסדו יתברך כך שאם רק פוקחים את העיניים יכולים לחוש בכל רגע נתון את ההשגחה המכוונת את צעדינו ואת שלל הניסים המתרחשים כדבר שבשגרה בכל רגע ורגע בחיינו.

○○○

ואי אפשר בלי מילה אחת על חודש הניסים – כסלו שמסתיים בניצחון החשמונאים. ה'רצה לעשות את חזקיהו המלך למשיח, אבל מידת קטרגה עליו והוא נותר עוד מלך ממלכי בית דוד הכשרים. מה היה הקטרוג? המדרש מספר כי חזקיהו המלך לא אמר תודה על הניסים שנעשו לו ולעם ישראל מול סנחריב. הוא היה אמור לשורר לה' על הניצחון הניסי העצום על צבאו האדיר של סנחריב (קרוב ל-200 אלף חיילים). זה כל הסיפור!

תגידו תודה ושירה על כל יום ועל כל רגע שאתם חיים, כי זה נס. אל תחכו לחג החנוכה. פשוט, תגידו תודה לה' על רגעים של השגחה פרטית - H.p moment's.

○○○

הכותבת היא בעלת "הבחירה שלי" - אימון וייעוץ לנערות ונשים, מרצה, מנחה ושדרנית רדיו <http://www.miri-mychoice.co.il>

הכותבת היא בעלת "הבחירה שלי", מנחת אירועים, מרצה ושדרנית רדיו

יום שלישי שעבר. השעה שמונה בערב. זה עתה נחתתי מניו-יורק לאחר מסע בין שבועיים בחצי הכדור התחתון. הגב כואב (מחלקת תיירים, אה?!) היעפת או הג'ט-לג בשפה השגורה בפי כל, מזדחלת אט-אט. הכביסה נערכת בדרכה מהמזוודות למכונה, והנייד לא מפסיק לרטוט מהודעות שהצטברו בעשר שעות טיסה.

הודעה אחת מצליחה להקפיץ אותי ולשנות את תוכניותי המוקדמות. חברה אחראית מזכירה לי את השיעור הערב בפרשת השבוע. אומנם מדובר במרחק הליכה, אבל יש לי את כל התירוצים שבעולם. הגב דואב מהשיבה ממושכת במטוס. הגוף עייף ומושך למיטה. ובכלל – לוחש לי היצר – את לא מכירה את משתתפות השיעור ומעולם לא שמעת את המרצה שהוזמנה. היא בטח תשעמם ואת תירדמי בתוך דקות ספורות.

היצר לא לבד. בני הבית גם הם דוחקים בי ללכת לישון. "את נראית גמורה. תישארי בבית. זה שיעור שבועי. גם בשבוע הבא יהיה שיעור. לכו לישון. אנחנו כבר נסדר את הבית". ללא כל סיבה והיגיון מצאתי את עצמי ברבע לתשע ישובה לצידן של נשים נוספות ומקשיבה ברוב קשב למרצה. כאילו לא די בכך, מצאתי את עצמי משתתפת פעילה, מגיבה ונהנית מכל דקה. בכלל, עבורי לא היה זה שיעור כי אם התוועדות חסידית.

○○○

את דקלה (שם בדוי), פגשתי בשיעור הזה. במהלך כל השיעור הרגשתי אותה לידי, מגיבה, מחייכת, בוכה, צוחקת. כשהסתיים השיעור נשארו רק היא, אני והמארחת. תוך שניות נוצר בינינו קשר חזק. שמעתי את סיפורה של אישה אמיצה ומיוחדת. חוזרת בתשובה שהייתה שחקנית וזמרת.

אגב, את זה יכולתי לנחש מהמיקה בעיניה החמות ותנועות שפתיה היפות. מה שלא יכולתי לדעת הוא, שהיא מתמודדת עם בת מיוחדת במינה אחת כזאת שאין לה הגדרה. הילדה כבר בגיל בת מצווה ועוברת מפנימייה לשיקום ונודדת ממקום למקום בלי סוף והתחלה. הילדה שנוסף על התסמונת שלה נפגעה בגופה ועכשיו גם לא שולטת על צרכיה (ועדיין מחפשים לה פיתרון מתאים) מטופלת כל העת בידי האימא המדהימה שהייתה שכנתי לשיעור.

ימים אחרונים

למימוש זכאות משקפיים בחינם
לשנת 2017 לחברי מאוחדת וכללית

כסליו טבת

2017

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
	41 ד'א' 7	40 ד'א' 7	39 ד'א' 7	38 ד'א' 7	37 ד'א' 7	36 ד'א' 7
35 ד'א' 7	34 ד'א' 7	33 ד'א' 7	32 ד'א' 7	31 ד'א' 7	30 ד'א' 7	29 ד'א' 7
28 ד'א' 7	27 ד'א' 7	26 ד'א' 7	25 ד'א' 7	24 ד'א' 7	23 ד'א' 7	22 ד'א' 7
21 ד'א' 7	20 ד'א' 7	19 ד'א' 7	18 ד'א' 7	17 ד'א' 7	16 ד'א' 7	15 ד'א' 7
14 ד'א' 7	13 ד'א' 7	12 ד'א' 7	11 ד'א' 7	10 ד'א' 7	9 ד'א' 7	8 ד'א' 7
7 ד'א' 7	6 ד'א' 7	5 ד'א' 7	4 ד'א' 7	3 ד'א' 7	2 ד'א' 7	1 ד'א' 7

ט.ל.ח.
leabloy.co.il

רשת משקפיים

280

כללית

מאוחדת
להיות בריא ולהישאר בריא

משקפיים
בחינם

בסניפים: מאוחדת: בני ברק, ירושלים, ביתר, בית שמש, אשדוד, נתיבות
מכבי: בני ברק, בית שמש, ירושלים-נחום 10 כללית: ירושלים - כנפי נשרים
לחברי מאוחדת שיא, כללית מושלם פלטינום ומכבי זהב עד גיל 18 ולחברי מכבי שלי מעל גיל 18 50% הנחה
עדשות 156 cr • אנטי רפלקס • נגד שריטות • חוסם קרינת מחשב uv • עד מספר 6 / צילינדר 2

1599-555-280

בני ברק: ר' עקיבא 89 | ירושלים: כנפי נשרים 66 | ירושלים: נחום 10 | אשדוד: רבי יוסי בן חלפתא 1
בית שמש: נהר הירדן 36 | ביתר: מרכז מסחרי חיים זקן | נתיבות: רח' ירושלים 62

42 || כל ישראל || כ' בכסלו תשע"ח 8/12/17

מי יעזור למתגרדים?

מתמודדים עם כסוריאזיס? יש דרכים טבעיות ומעמיקות שייקלו עליכם. ריכזנו עבורכם שש המלצות מנצחות. חשוב לקרוא

מאת: הילה פלאח

בתקופות לחוצות אצל כל אדם עשויה להיחלש המערכת הגופנית הרגישה אצלו. יש כאלה שיסבלו מכאבי ראש חזקים או מבעיות עיכול בתקופה עמוסה, ויש 3% מהאוכלוסיה שיסבלו מפסוריאזיס. מי שמעדיף לטפל בדרכים טבעיות, ימצא תועלת בעצות המצורפות מטעם חברת TTM הישראלית, המתמחה בהתאמה אישית של צמחי מרפא ושליחתם עד הבית.

המלצות:

- להפחתת גירודים בקרקפת ובגוף, מומלץ לעשות שטיפה עם שליש כוס של חומץ תפוחים ושני שליש כוס מים. אחרי רבע שעה יש לשטוף במים ולא להשאיר על העור. ההמלצה הזו לא מתאימה במקרים של פצעים וסדקים, שכן החומץ יגרום לתחושת צריבה.
- להפחתת גרד ולריכוך של העור מומלצת אמבטיה עם חצי כוס מלח אנגלי (מלח אפסום) או מלח מים המלח. ניתן לחלופין, להוסיף לאמבטיה 4-5 כפות של שיבולת שועל דקה. יש להישאר באמבטיה כ-15 דקות וחשוב למרוח קרם לחות אחרי הטבילה.
- מומלץ להיחשף לשמש ל-10-15 דקות על בסיס יומי, עדיף בשעות הבוקר. פוטותרפיה היא שיטת טיפול מומלצת למקרי

פסוריאזיס. אין למרוח קרם הגנה על נגעי העור. כשעובדים עם חומרי ניקוי חשוב להצטייד בכפפות. חשיפה לחומרים שאתם רגישים אליהם, יכולה לעורר התפרצות של המחלה. אחרי כל מקלחת, העור יבש יותר, לכן מומלץ למרוח על העור אחרי הרחצה ג'ל אלווירה טהור. צמח האלוורה מרגיע ומזין את העור ולפי מחקרים משפר באופן ישיר את מצב הפסוריאזיס.

צמחים להקלה

מומלץ להתעניין בצמחי מרפא מתאימים. צמחים יכולים לחזק את הגוף בדרכים שונות: הם יכולים להקל על תופעות לוואי שמתלוות לטיפולים של הרפואה הקונבנציונלית; להגדיל את המרווחים בין התפרצויות המחלה ולסייע לגוף לפנות רעלים בצורה טובה יותר. צמחים מסוימים גם מתאימים להרגעה ומתייחסים לצד הרגשי של המחלה. אלה הם צמחי המרפא שמחקרים מצאו אותם יעילים להקלה על בעיית העור:

- לפה גדולה – צמח אירופאי שגדל ביערות. תמצית מרוכזת שלו יעילה בטיפול במחלות עור. מקובל לטיפול במחלות כרוניות ואוטו-אימוניות ועוזר בפינוי רעלים מהגוף.
- אובליפיה – שיח קוצני בעל גרגרים כתומים, שהשפעתם מקלה על בעיות עור.

בן חרדל – מוכר גם כרוקט. מיצוי שלו מתאים למצבי יובש קיצוניים ומקל על אדמומיות העור. תלתן אדום - צמח שעל אף שמו, מצמיח פרחים סגולים דווקא. בעל השפעה עדינה ומתונה על הגוף. יעיל בטיפול בקשקשת העור ובפינוי רעלים. ידוע כמאזן הורמונלי. מתמציות מרוכזות של הצמחים האלה, חברת TTM מייצרת כמוסות צמחיות, מיצוי נוזלי ומשחה טיפולית, שעוזרים לשיקום העור וכמו כן, עוזרים ליצירת מרווחים גדולים יותר, בין התפרצויות המחלה. הצמחים מאושרים על ידי משרד הבריאות כתוספי תזונה והייצור הוא בכשרות מהודרת.

מעוניינים לדעת יותר, טלפנו ל-TTM לשיחת ייעוץ טלפונית ללא עלות. היועצים של חברת TTM מקיימים תשאול מקיף ודיסקרטי בטלפון ובדקים אם התהליך על בסיס צמחי מרפא, יכול להתאים לכם. במידה וכן בהתחשב במצבכם הרפואי, בתרופות שנלקחות ועוד, תשלח אליכם הביתה ערכת מוצרים טבעיים: מיצוי נוזלי, קרם למריחה חיצונית וכמוסות המכילות אבקה יבשה של תמציות צמחים פעילות.

יועץ מטעם TTM ילווה את התהליך, יעקוב אחר ההתקדמות, יתאים את המינונים של תמציות הצמחים בהתאם לצורך ויגבה עם המלצות לתזונה שתקל על המצב.

לפרטים כנסו לעמוד הפייסבוק של TTM
<https://www.facebook.com/TTMNATURAL>
 או התקשרו – 1-700-556-700

לביבה חמה ושמחה

ערב לביבות 1- מסיבת הוריה
השנה הזמנתי את כל המשפחה לערב לביבות, אין ויכוחים היכן זה יתקיים ותאמינו לי שאני שמה נפשי בכפי, מדובר בעשרות זאטוטים שיתלוו לעשרת אחיותיי...
לפני חמישה חודשים לאחר שנפלתי עם פציעת קרסול קשה, שני ניתוחים ושיקום מייגע, אני זוכרת את הרופא אומר לי, בחנוכה תעשי למשפחה שלך מסיבת הוריה
הסתכלתי עליו אז בייאוש, לא האמנתי שאחזור לעמוד על הרגליים, ומבחינתי הנס הזה קרה, הרבה תפילות, לצד עבודה קשה, וברוך השם שבחנוכה הקרוב, אזכה לערב לביבות.
הפציעה הזאת היתה כמו רימון שנזרק לי בתוככי הנפש, הרימון שהשאר מאחוריי שטח עשן לא מתפקד, ומפויח.
היא כאילו לקחה ממני משהו, משהו ביכולת שלי לשמוח עד הסוף נעלם, אגף האמון והתמימות שלי בשגרה נשרף.
אלא שאז אתמול אח שלי גער בי ובצדק, החזיר אותי למקום של האמונה, והביטחון, והידיעה שכל מה שקורה יש לו סיבה, והכל מכוון.
וכשתחברים למקום של האמונה, הכל חוזר למקום הנכון.

ערב לביבות 2- איך נרשים את השוויגער?
ישנם אפיוזדות שמלווים אותנו במשך שנים, הבן הבכור שלי הנדד הראשון משני הצדדים, כמה רציתי להרשים את הסבא והסבתא, ככל שרציתי להרשים הקטנצ'יק לא שיתף פעולה.
טסנו לצפון עם הקטן ארוז בבגדים מהממים, אז כמוכן שהוא פלט, ונשאר בסוף עם פיג'מה עצובה, והוא לא הפסיק לבכות ולילל עד שגילינו כמוכן בחזור מהביקור האומלל שהסבא לא קלט לצערינו כמה הנדד חמוד הוא בעיקר שמע את הצרחות שלו.

אני זוכרת שהייתי שואלת את בן החצי שנה ברצינות תהומית, למה? כן או כן, ערב חנוכה, ואנחנו רצים מערב סופגניות משפחתי אחד לערב לביבות אחר. וכמוכן הסעיף הראשון מעבר לסופגניות וללביבות, איך מלבישים את הילדים ומשמחים את הסבא והסבתא.
שלא נדבר על התחרות המוסרית בין הגיסות. (ראית איך היא מלבישה אותה??) לפעמים בזעזוע אנחנו מעדיפות את הקנאה.
לקראת חג החנוכה, קפצתי לרשת קדס, ליקטתי את שמונת הפריטים הכי מרשימים שיכנו את הלוקים הנכונים, וגם קבלו שמונה טיפים לצלוח בשלום את הביקורת:

- תינוקות- כן, כן, תמיד השאלה, בקור שבחורץ, כמה שכבות להלביש אותם? אז כן, עדיף שכבה נוספת מאשר התקררות, אבל היי שימו לב, לא לסרב אותם יותר מדי.
- כובע הוא פריט חובה לקטנים, ראש מחומם מגן מפני הצטננויות.
- גרביים לתינוק יכולים בהחלט לחסוך שכבה מיותרת, רגליים וראש עם כיסוי, עושים את העבודה
- שימו לב לצבעים ילדים שיש להם נטייה להתלכלך הלבישו אותם בצבעים כהים, כי בגד כמה שיהיה מרשים ואופנתי אם כתם הוא מאבד את היופי שלו.
- הילדה בוכה שאין לה מה ללבוש, כן, תתפלאי גם בגילאי גן הן מתחילות, ואת רק קנית לה שמלה חדשה לפני חודש, גרביון חדש עם קשת חדשה, והרי לך ילדה מרוצה, שם הקוד: אקססוריוז.
- משחקי צבעים עם אחים יוצרים לוק מרשים ותמונות משפחתיות עוד יותר, בחרו צבע מסויים, וכל ילד ילבש פריט בצבע הזה, חולצה, גרביים מכנס, ואפילו תיק
- יום קודם לאירוע המשפחתי קחו את הילד לסיבוב בארון ותבחרו ביחד ותכינו את הבגדים לאירוע שימו אותם על כסא ליד המיטה כדי לחסוך שינויים וויכוחים.
- והכי חשוב, תלבישו אותם חגיגי אבל גם נוח... אין דבר שיותר כואב לי מלחזות בילדים לבושים טרנד ואופנתי, וסובלים מאי נוחות בולטת לעין, שימו לב.

והכי חשוב חג חנוכה שמח

לתגובות: saratikshoret@gmail.com

מתכון שף: גירוס אנטריקוט

את המנה הזו מומלץ להכין כשמתחשק לכם לפנק את עצמכם ואת החשובים לכם. זו מנה בשרית עשירה וטעימה, הסוד שלה הוא בשילוב בין הבשר המשובח, הירקות הטריים והתיבול המיוחד המתקבל ממטחנת מלח ההימלאיה הורוד של 'מלח הארץ' המוסיף למנה מרקם פריך נהדר ויופי מיוחד המתקבל מגבישי המלח הוורודים

מצרכים ל-2 מנות:

500 גרם בשר אנטריקוט פרום לרצועות דקות
1 כפית אורגנו יבש
4 כפות שמן זית
ענף טימין קצוץ
50 גרם שומן טלה קצוץ
מעט מיץ לימון סחוט
4 חצאי פיתות - חצויים לעיגולים שלמים
שמן זית
מטחנת מלח הימלאיה הורוד

אופן ההכנה:

- מתבלים את רצועות האנטריקוט בתבלינים: אורגנו יבש, טימין קצוץ, 4 כפות שמן זית, מיץ לימון.
- במחבת כבדה מניחים את שומן הטלה ומטגנים במשך כ-3 דקות.
- מוסיפים למחבת את רצועות האנטריקוט המתובלות ומטגנים במשך כ-3 דקות נוספות.
- בינתיים, חותכים 2 פיתות ל- 4 חצאים (עיגולים שטוחים שלמים) מזלפים על כל עיגול פיתה שמן זית ומתבלים ב-4 סיבובים נדיבים ממטחנת מלח ההימלאיה. מכניסים את חצאי הפיתות המומלחים לתנור לקלייה והשחמה.

להגשה:

מניחים על כל חצי פיתה קלויה מרצועות הגירוס, מניחים מעל כף של עגבניות טריות מרוסקות, מזלפים מעטל טחינה, מפזרים מעט בצל ירוק קצוץ ופטרזיליה קצוצה, ממלחים שוב במטחנת מלח ההימלאיה ומגישים.

באדיבות שף אבי ביטון

לביבות נענע קישואים

לקראת חג החנוכה שבי מביאה מהדרין בקניון גינדי, מעניק לנו מתכון משגע ללביבות נענע עם קישואים ● תמיד כיף לגוון בערב לביבות של חנוכה

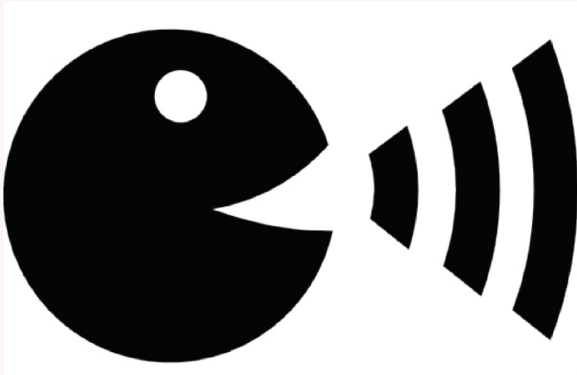
מסה חמה לצרוב על אש גבוהה:
600 גרם תרד טרי כתוש
15 גרם שום כתוש
400 גרם בצל לבן פרום
300 גרם בצל ירוק קצוץ
30 גרם נענע קצוצה
50 גרם חמאה
400 גרם קישואים זקיני מגורד

מסה קרה:
250 גרם קמח רגל
250 מ"מ שמנת מתוקה
200 גרם מוצרלה מגורדת
200 גרם פטה מגורדת
7 ביצים
קורט מלח, פלפל שחור, אגוז מוסקט
כף אבק אפיה.

הוראות הכנה:

מערבבים את כל החומרים ביחד, וצורבים על מחבת משני הצדדים.

תדברי יותר בפגישה

כמו שבן אדם מופיע בפגישה, כך הוא צריך להתקבל. ההתייחסות היא למה שהוא, כאן ועכשיו. איננו בונים תכנית לפי הפוטנציאל שלו, ולאן הוא עתיד להגיע. כי איננו יודעים אם הוא ינצל את הפוטנציאל הזה ובאמת יגיע למקום שיעדנו לו. השאלה היא מה הבן אדם עכשיו? לומד כמו שצריך? זה מה שהוא? אם הוא עכשיו איננו לומד ומבטיח "אחרי החתונה אלמד" אי אפשר לקחת זאת בחשבון. הסיבה: איננו חוזי עתידות. "אם הלימוד נכון בעיניך, תלמד עכשיו!". זאת בלי קשר לחתונה ובלי קשר לבת שהוא מעוניין בה. אך אם הוא מותנה בהסכמה של הבת להתחתן אתו, מה יחייב אותו לעשות זאת אחר כך כשהוא יהיה כבר נשוי?

כך גם לגבי הבת. האישיות מתגבשת ונקבעת בגיל צעיר, לא יעזור שננסה לתקן אותה עכשיו. חשוב לקבל אותה כמו שהיא. בלי לנסות לומר שהיא צריכה להיפתח יותר, כי המשפט הזה שגוי מעיקרו. היא לא צריכה לשנות את עצמה. אם אתה יכול לשמוח אתה ולקבל אותה כך כמו שהיא, אפשר לעשות שידוך. אם לא – לא.

הדבר נכון גם כשמדובר בהורים ששולחים את הבת לפגישה מתוך עמדה ביקורתית ואומרים לה "תדברי יותר אחרת הוא לא ירצה אותך". מה המשמעות של משפט כזה? הנה התרגום "את כלי שצורך תיקון, אם תתקני את עצמך, יצא שידוך, אך אם לא, (אוי ואבוי) את עלולה להישאר רווקה" יש פה סוג של איום קיומי, אם לא תעשי כך, לא תצליחי להתחתן.

בת אחת עמדה לצאת לפגישה וההורים רצו לעזור לה. הם תכננו אתה איך לדבר אל הבחור בצורה שתמצא חן בעיניו ושתופיע ב"רושם הנכון". הבת נפגשה והבחור הוריד. הסיבה: "היא מדברת כאילו מתוך ספר" כלומר: לא בצורה טבעית. ברור. הן היא עשתה חזרות על התפקיד שלה והופיעה בפגישה בסוג של הצגה. הבחור מחפש בן אדם לא מריינטה (בובת תאטרון).

בחור אחר, ישב עם חברים שכבר התנסו בפגישות והכין תרחישם לכל מקרה. דוגמאות:

מה אעשה אם היא תערוך לי מבחנים (כמו, אתה הולך לקניונים? אתה משתמש במחשב? מה תעשה אם אבקש ממך עזרה בבית, האם תעזור לי או תגיד שאתה ממהר לכוילל...? ועוד שאלות מקדמות למבחנים עתידיים).

בזמן הפגישה, היא כלל לא ערכה מבחנים אלא ביקשה באמת להתרשם מהאישיות שלו ואם נעים לשוחח ביחד. הבחור התבלבל לגמרי ושאל את עצמו במה הוא שגה. ובכן זה לא שהוא שגה במשהו. אלא המחשבה שהבחורה צריכה לנהוג לפי איזושהי מתכונת.

העניין הוא שבחיים אנחנו פועלים בצורה ספונטנית לא מתוכננת, וכך בעצם צריך לפעול עכשיו. תכנונים רבים מדי, הורסים את ההתנהגות הרגילה ואת ההנאה מהפגישה.

בסופו של דבר כשמתחתנים מופיעים בצורה האמיתית המציאותית אז למה לא לבוא כך כבר עכשיו? האם זה אומר שאם בחור רגיל להסתובב בחולצה מקומטת, הוא צריך כך להגיע לפגישה? ברור שלא. הוא כן צריך להופיע במיטבו, אך ההתנהלות צריכה להיות טבעית. למה להיכנס לתפקיד מלאכותי שאינו מועיל בשידוך? ולמה צריך לתקן את הבן אדם ולדרוש שינוי במקום לחפש צדדים יפים באישיותו בדרך שהוא פועל? מה דעתכם?

הכותבת היא פסיכותרפישית לענייני משפחה ושידוכים.
להרצאות, או לפגישה אישית: 026424049 yeutztof@gmail.com

סופגניות במילוי קרם בוטנים וקרם שוקולד

- משמנים קערה גדולה ומניחים בתוכה את הבצק, מכסים במגבת ומתפיחים עד להכפלת הנפח.
- מחלקי את הבצק ל-30 כדורים, מגלגלים לכדורים חלקים ומניחים כל כדור על ריבוע של נייר אפייה. מכסים ומתפיחים שוב להכפלת הנפח.
- מחממים סיר ובו שמן לטיגון עמוק. בודקים שהשמן חם ומרימים בעדינות את הסופגניות בעזרת נייר האפייה ומחליקים לשמן החם. מטגנים משני הצדדים ומוציאם לצינון במסננת עם נייר סופג.
- הכנת המילוי כ-5 שעות מראש: ממיסים במיקרוגל נטיפי שוקולד ושמנת מתוקה ובכלי נפרד ממיסים את נטיפי קרם הבוטנים ושמנת מתוקה. מערבבים היטב כל אחד לתערובת חלקה ומעבירים לצינון במקרר במשך כ-5 שעות. מקציפים במערבל כל קרם בנפרד תוך כדי הוספת אבקת הסוכר.
- חותכים את הסופגניות לחצי, מזלפים את הקרם, מניחים מעל את החצי השני, מצפים בשוקולד או בקרם הבוטנים המומס ומקשטים במגוון התוספות שאוהבים.

המתכון מאת: השף קונדיטורית עמית דונסקוי ומותג הרשי

מתכון לכ-30 סופגניות // ניירות אפייה חתוכים ל-30 ריבועים בגודל 10X10 ס"מ
מרכיבים לבצק:
1 ק"ג קמח
3 כפות מלאות שמרים יבשים
1/2 כוס סוכר
1 1/2 כוסות מים חמימים
3 ביצים
75 גרם חמאה רכה
1 כפית תמצית וניל
2 כפות ברנדי
1/2 כפית מלח
שמן לטיגון עמוק
למילוי קרם שוקולד:
1/2 כוס שמנת מתוקה
1 כוס נטיפי שוקולד הרשי
50 גרם אבקת סוכר
למילוי קרם בוטנים:
1/2 כוס שמנת מתוקה
1 כוס נטיפי קרם בוטנים ריסז
100 גרם אבקת סוכר
לציפוי: 1 כוס נטיפי שוקולד הרשי מומסים + 1 כוס נטיפי קרם בוטנים ריסז מומסים
לקישוט: ריסז מינים, הרשי קוקיס אנד קרים דרופס, חטיפי הרשי קוקיס אנד קרים או כל תוספת שאוהבים.

ההכנה:

- מניחים בקערת מיקסר את הקמח, השמרים היבשים והסוכר ומערבלים ערבול קצר. מוסיפים תוך כדי ערבול את המים, הביצים, החמאה ותמצית הוניל ומערבלים במשך כ-7 דקות נוספות. לבסוף מוסיפים את הברנדי והמלח ומערבלים במשך 3 דקות נוספות עד לקבלת בצק אחיד.

לבבות צ'ורוס ומטבלים מתוקים

לרגל חנוכה מציעה חברת "אחוה", מתכון של לבבות צ'ורוס פריכים ושלוש אופציות למטבלים מתוקים ונפלאים המבוססים על ממרחי טחינה ● מתאים להגשה לאחר הדלקת הנרות, לפינוק של בוקר, לקינוח בתום ארוחה ופעילות מתוקה עם הילדים

מצרכים (לכ-15 יחידות):

3.5 כוסות קמח
3 ביצים בגודל בינוני
1.5 כוסות מים
חצי כוס סוכר
חצי כפית אבקת אפיה
חצי כפית תמצית וניל
קורט מלח
שמן לטיגון
מצרכים למטבל טחינה סילאן ושברי "ברס"
2 כפות גדושות ממרח טחינה סילאן
2 כפות חלב קוקוס
חצי בננה מעוכה
1 כף גדושה שברי "ברס" - תערובת תעשייתית של שברי אגוזים ושברי קרמל (ניתן למצוא בחנויות מתמחות לאפייה)
מצרכים למטבל טחינה שוקולד ודובדבני אמרנה
2 כפות גדושות ממרח טחינה עם שוקולד
2 כפות ליקר דובדבנים
5-6 דובדבני אמרנה (ניתן לרכוש במעדניות במשקל או בצנצנת)
2-3 כפות ממיץ הדובדבנים
מצרכים למטבל חלوه וחמאת בוטנים
2 כפות גדושות ממרח חלوه
1 כף חמאת בוטנים מלוחה
2 כפות חלב אגוזים
1 כף גדושה שברי בוטנים להגשה
להגשה: אבקת סוכר

אופן ההכנה:

- להכנת הצ'ורוס: מרתיחים בסיר קטן מים, שמן, סוכר מלח ותמצית וניל. מוסיפים קמח ואבקת אפייה ומערבבים בכף עד לבישול הקמח. מורידים מהאש וממתינים שיתקרר מעט.
- מעבירים את התערובת לקערת המיקסר עם 11 לישח, מערבבים ומוסיפים את הביצים בהדרגה. מעבירים את

לך
הוא עוזר

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

על גב הנפוחות
הוא עוזר לך

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

- הוא עוזר לך
- ללמוד ולשחק
- הוא עוזר לך
- ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

הוא עוזר לך
ללמוד ולשחק

כל הזמן

חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

מקצועי

חדשני

מעודכן

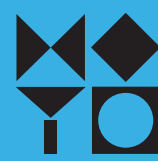
מרתק

מגוון

מעניין

www.kolhazman.co.il

מוזיאון ישראל, ירושלים

חנוכיות מהימים ההם והזמן הזה במוזיאון ישראל

בחנוכה
הכניסה לילדים
חינם*

תצוגת חנוכיות מכל תפוצות ישראל
שדרת בתי-כנסת עתיקים
ירושלים של פרטים - תערוכת צילומים
היכל הספר ומגילות מדבר יהודה
פעילויות לכל המשפחה

מנורת חנוכה, גליציה, פולין | אוקראינה, 1800 בקירוב

* הכניסה למוזיאון חינם לילדים עד גיל 17 בתאריכים 12.19-13.13.
לזכר בייסי רוז גוברמן, קנדה.